

# Vaderlandsche poëzy. Deel 2

## Prudens van Duyse

### bron

Prudens van Duyse, *Vaderlandsche poëzy. Deel 2*. L. Hebbelynck, Gent 1840

Zie voor verantwoording: [http://www.dbnl.org/tekst/duys002vade02\\_01/colofon.php](http://www.dbnl.org/tekst/duys002vade02_01/colofon.php)

© 2017 dbnl

## De Belgen, in twee zangen.<sup>aant.</sup>

Toon uit wat heldenbloed, wat stam gy zijt gesproten;  
Bezoedel noit den naem der vroeger landgenooten!  
Zoo zal den ed'len Belg, met onverwelkbre blaên,  
By 't laetste nageslagt, nog in zijn grootheid staen.

DE BORCHGRAVE, *de Belgen.*

## **De Belgen. eerste zang.**

Ik zing de Belgen, 'k vest op Nederland mijn oog,  
 Waer ik de moedermelk met volle tengen zoog.

ROBYN, *de Belgen.*

Homeer en Maro, die verheven dichterzielen,  
 Wier outers staen, als die van al hun goden vielen;  
 Wier roem, gelijk een star het duister doorgestraeld,  
 Op 't steeds verzwartend floers der tyden zegepraelt,  
 Bezongen Venus zoon, of 't zegestremmend rusten  
 Van d'onverzoenbren held. Zy konden naer belusten,  
 By 't uittrompetten van verzonnen wonderdaên,  
 Een heldre gloriewolk rondsom die namen slaen.  
 Zy konden, op hun wenk, de bloedige gelederen  
 Doen ryzen, of in 't stof voor hunnen held vernederen,  
 En de oude reuzenschim, met lauerryke kruin,  
 Verheffen boven 't graf van 't Ilionsche puin.  
 Zy droomden namen, ja; maer 't was de droom van zangeren,  
 Die hun vergode luit voor de eeuwigheid bezwangeren

Met onuitwischbren toon in 's menschen brein geprent.  
 'k Bezit hun toovertael, noch grootheid; ik beken 't,  
 Doch mag, gelukkiger, de waerheid op doen treden,  
 Eenvoudig, sluierloos, toch vol aenvalligheden.  
 De liefde tot mijn land, zie daer geheel mijn kunst.

Ik groet n, Belgies grond, bedauwd met 's Hemels gunst.  
 't Is plicht, o dierbaer Land, zoo overmild in goederen,  
 Rijk aen oprechte weelde, oprechte burgerbroederen.  
 Wel baert uw akker, waer de schoonste vrucht op rijpt,  
 Geen geel metael, waer naer de hebzucht hongrend grijpt.  
 Wel zien we uw rotsgevaert geen gouden klompen bergen,  
 Die de onverzaedbaerheid der blinde volken tergen -  
 Geen schat, die als de zon er de eerste mael op speelt,  
 Hunne arme weeldrigheid zoo diepellendig streelt;  
 't Gesteente, onnutte pracht van Ormus fiere stranden,  
 Verschuilt er in uw vloed, noch veldenïngewanden;  
 Maer onafzienbaer graen beslaet uw blyden boôm;  
 Maer door uw landschap sluïpt en slingert stroom by stroom;  
 Terwijl uw voorhoofd, rijk omkroond met bloementrossen,  
 Zich heft, betulband met ontzachelyke bosschen.

O Belgie, nooit vernielt natuer, met gramme vuist,  
 Haer eigen werken op uw strand: nooit brult en bruischt  
 En gudst een lavastroom van gloênde bergenspitsen  
 De groene dalen door, by roode vlammenflitsen,  
 En keerde 't paradijs, dat lachend u omgaf,  
 In de alstilzwygendheid van een verbazend graf.

Nooit beeft uw stille schoot, al krakend opgespleten,  
 En slokt het huilend volk in 's afgronds open reten.  
 De rust en vruchtbaerheid heerscht bosch en beemden rond.  
 Geen kruipend schrikgediert' bezwalkt uw reinen grond;  
 Het schuldloos addertjen, dat kronkelt langs uw akker,  
 Lekt zacht den wandelaer, en maekt hem rustig wakker.  
 In uwer steden kring, zoo lachend, zoo bevolkt,  
 Heeft nooit verslagenheid het voorhoofd overwolkt  
 Des volks, dat onverwachts door ijdlen oogst bedrogen,  
 Met bleeke wangen en met ingezonken oogen,  
 Den dorren handenpalm steekt naer een kruimel broods,  
 En dat de ontvleeschde klauw des zwarten hongersnoods  
 Ter neêr slaet. Neen, uw grond zoo vruchtbaer als verscheiden,  
 Laet ons begoocheld oog in wellustbeemden weiden.  
 Hier kan des reizigers oog, uw schoonheid toegesneld,  
 Langs de onafmeetlijkheid van 't opgebloeide veld  
 Verdwalen; en hy ziet, zoo verre 't voort kan vliegen,  
 Een korenoceaen hem, ruischend, tegenwiegen.  
 Daer zijn het boschjens weêr, die door natuer geplant,  
 Een groenen gordel slaen rond 't omgelegen land.  
 De bloesem, bloem en ooft, vermengeld door haer vingeren,  
 Versieren tuin en gaerd', waer de appeltakken slingeren.  
 Wat verder biedt een bosch zijn vael gewelf: de blik  
 Dringt nooit zijn schaduw in, dan met geheimen schrik,  
 Waer Wodens bloedaltaer 's volks hulde wou erlangen.  
 Gints zoomt een rotsenreeks, zwart en in 't zwerk gehangen,  
 Het veilig strand, en weegt met dreigend hoofd ter neêr  
 Op 't gladgekemde, en wijd en zijd bezeilde meir.

De zilvren waterval doet, van de hooge klippen  
 Gestort, langs 't keitjensbed zijn golfjens, klaetrend, glippen,  
 En, door het bochtig loof gesneld, bezielt het rad  
 Des watermolens, met opstuiwend schuim bespat.  
 Terwijl een stoute stroom, dien, met eerbiedig schroomen,  
 Gantsch een vassalenstoet van aengesloten stroomen  
 Verrijkt in de ongestuite, ontzettingbare vaert,  
 Zijn trotschen golventol, al d'omtrek door vergaêrd,  
 Neêrdondert in de zee. - Steeds nieuwe landtafreelen!  
 Zoo maelt Homeer met afgewisselde penceelen;  
 En mengt de daden van den griekschen heldenstoet  
 Aen 't schildren der natuer met haer onsterflijk zoet.  
 Of zoo tooit Bilderdijk, by 't godlijk verzenzingen,  
 Zijn liefelyken stijl met kunstverwisselingen,  
 Speelt, toovert met de tael; scheidt ze om, verkwistend rijk,  
 Behaegt, ontgloeit, verrukt, en blijft zich-zelv' gelijk.

En welk bevoorrecht oord verdooft de vruchtbre schoonheid  
 Van dit gelukkig land, die zich alom ten toon spreidt?  
 Het zy de veldeling, aen 't bed niet meer geboeid,  
 Als de eerste morgenstrael in 't scheemrend oost ontgloeit,  
 Gewapend met de spâ, door hoop op winst ontsteken,  
 By 't rustloos slaven, by het kluit- en klontverbreken,  
 Op fiksbebouwd den boôm de golvende akkerpracht  
 Doet ryzen, die alreeds de zeissen tegenlacht;  
 En op de ryke kust van Aelst des vreemdlings oogen  
 Verlokt, verleidt, en hem doet stilstaen, opgetogen;  
 Het zy de nyvre hand, met trage werkzaemheid,

Het dorre land van Waes verkeere en overspreid'  
 Met d'onbekrompen dosch van onafzienbare airen,  
 Die 't mild Sicielje-zelv' afgunstig aen zou staren;  
 Het zy natuer dit kunstbezielend oord versier',  
 Waer eens Albertus gâ, die landvoogdes zoo fier,  
 Haer purpren thron vergat, niet ver van Brussels wallen;  
 En aen 't aloud gebouw, als deez' vorstin gevallen,  
 Hare eeuwge jeugd vereen'; de kleur der bloemenspruit,  
 Als lachend, tegenstelle aen rijkbemaelde ruit  
 Des vensters; en zijn boog met lilatrossen dekke,  
 En op 't gothieke graf een frissche meibloem wekke.  
 Dwaelt gy niet verr' van Stal, o Wandelaers! aenschouwt  
 Dit, met verliefden tak, door een gevlochten woud.  
 Het oog dat nauwernoods door 't schomlend loof kan breken,  
 Ziet aen de kim den top des tempeltorens steken  
 In 't luchtblauw. Nachtegaeltj' en vlietjen en zefier  
 Vermaent tot zoeten slaep, bedekt door looverzwier.  
 Men drinkt, op 't mollig mosch, en onder de eschgewelven,  
 De wellust in, vergeet de wareld en zich-zelven.  
 De sterfling liet die plek den luchtchoralen vry:  
 't Is alles frischeid, rust, genot en melody;  
 En 't dal, doorbalzemd van ontloken hloemenstruiken,  
 Schijnt uit uw hand, Natuer, in maegdlijk schoon te ontluiken.

Maer zoo 't betoovrend land, dat alles danken moet  
 Aen slapelooze vlijt, ontwaekt voor d'Oostergloed,  
 Ons aen zijn weelde boeit, verrukking op doet steigeren,  
 Wie zou den Belg een welverdiende hulde weigeren?

En wie bewondert niet zijn ouden deugdenschap,  
 Dit wonder van eene eeuw, in ondeugd uitgespat?  
 Wat aental heldendaën, die 't nakroost fierheid schenken,  
 Waer de eernaem straelt van Belg, dien vreemde en vriend herdenken!

Wen alles zweeg waer 't stael van roomsche roovers sprak,  
 En de aerde hunnen boei de handen tegenstak -  
 De zwakke handen, wien het wraekstael was ontzonken,  
 Stond Teutos kroost, aen geen lafhartige angst geklonken.  
 't Verstootte met een arm, door wanhoop-zelv' bezield,  
 Het juk, waer ieder volk in 't stof voor lag geknield.  
 Aen Cesars grooten naem, door krijgskunst opgestegen,  
 Stelt dit heldhaftig volk zijn woeste koenheid tegen;  
 En houdt een oogenblik, by opgeheven kruin,  
 In wanklend evenwicht des dwingelands fortuin.  
 Maer Rome zegepraelt: de sidderende Belgen  
 Zien hunne vryheid wel, niet hunnen trots verdelgen.  
 Opdat de heerschzucht aen een folterrust ontsnapp',  
 Dreunt reeds, op 't klotsen van des Romers forschen stap,  
 Een vergelegen kust: zijn vuist zoekt nieuwe slaven.  
 Diep denkt hy Belgies zoon in laffen slaep begraven.  
 Maer plotsling breekt een stem dit schandlijk zwygen af.  
 En Onafhankelijkheid! dit woord weërgalmt op 't graf  
 Der vryheid; de echo bauwt het woord der glorie dagen  
 Verwonderd na! Gelijk een vuerstroom voortgeslagen,  
 Ontsteekt het d'eedlen toorn, en bryzelt boei en band:  
 En, in een enkel heir herschaper, woelt het land!



En Cesar hoort dien kreet, dien eed, dien vloek der braven,  
 Doet naer 't weêrspannig oord zijn zegevanen draven,  
 En maeit de Belgen weg door 't overmachtig stael:  
 Maer duer verkoopen zy dien bloedgen zegepraël;  
 En, in hun val gelijk aen 't oude slot, dat kletterend  
 Bezwijkt, met bonzend puin 't verdelgend rot verpletterend,  
 Slaen zy den vyand nog, met halfbezweken hand.  
 De zegepraler zaeit verwoesting door al 't land:  
 In stroomen bloeds smooit hy de vryheid van die helden.  
 Maer dra verheft hy weêr den moed der neêrgevelden  
 Uit d'afgrond van den dwang; en wapent d'yzren arm  
 Die Rome tartte, opdat hy d'adelaer bescherm'.  
 In 't zandig Africa, in 't gloeiend Oost verschenen,  
 Verhief de Belg de knots, om Rome kracht te leenen;  
 En, vyand des Germaens in later tijdsgewricht,  
 Was hem der Cesars throon zijn sterksten zuil verplicht.

Maer als een bandloos rot, gestroomd van Noorderstranden,  
 't Heelal kwam wreken op een volk van dwingelanden,  
 Bood dit gezegend oord, dat zwaerd en vlam doorvloog,  
 Slechts alverwoesting, slechts een graf aen 't schreiend oog.  
 Wandael en Frank, gepaerd door plunderzucht en woede,  
 Dekt, overstelpt dit land, en zwaeit de geesselroede.  
 De Hemel legt in 't eind, met zoo veel leed begaen,  
 Op 't wapen-overschot, den oorlog boeien aen.

Nu ziet de Belg, ter schaêuw van wet en vreêbanieren,  
 De vreugd en vruchtbaerheid deez' heilgewesten sieren.

Nu woelt en bruischt er hem door 't onverbasterd bloed  
 Een goddelyke drift; nu sluit zijn heldenstoet  
 Zich juichend aen de macht, die meer dan duizend steden,  
 Die Christus dierbaer graf, door vloekbren voet betreden,  
 Wil overwinnen. Maer wie stapt aen 't hoofd van 't heir?  
 Bouillon, een dappre Belg, bedekt met eeuwige eer!  
 Euroop staet op, en stort op Azie, diepverwonderd;  
 En Aleps muer, als door den Hemel neêrgedonderd,  
 Waer Belgies kroost de bres het eerste stout beklimt,  
 Draegt Vlaendrens Leeuw, wiens muil de halve maen begrimt.  
 Het blozend Turkenras voelt moed en trots verpletten;  
 En 't siddrend Salem bukt en buigt voor hunne wetten.  
 De vlaemsche tael klinkt rond, verheven zegepsalm,  
 O heilige Jordaen, met zoeten wedergalm,  
 Op 't glorieryke strand, waer Davids snaren klonken.  
 Een van die helden rijst: zijn oog schiet hemelvonken.  
 Hy knelt d'ontzachtbren staf, der Constantynen trots,  
 In forsche hand, en blyder ruischt uw golfgeklots!  
 Maer spoedig endt zijn loop, volheerlijk uitgeschitterd:  
 Hem velt een wraekziek volk, op zoo veel glans verbitterd.  
 En Syrië herziet in zijn ontheisterd veld  
 Der Sarasynen vaen, die in de wolken zwelt!  
 Hun overmacht breekt los; en de onvergeetbre streken,  
 Waer 't ongeloovig rot moest bukken, diepbezweken,  
 En goddelijk de palm der dappre kruisvaert bloeit,  
 Begeeft ze by een zucht, die Gode tegengloeit.  
 Die oorlogsgloriezoon steeg immer uit het donker,  
 Wen 't heilge rechten gold, met onverzwakt geflonker.

De fransche dvingland slaet zijn rooversklauwen uit,  
 En Guido, met zijn telg, valt Filips boei ten buit;  
 Maer de Engel van de wraek scheidt gantsch een volk tot dapperen.  
 Grootsch doen ze Vlaendrens Leeuw de vloekvaen tegenwapperen.  
 De fransche ridderbloem zinkt voor de burgerknots,  
 Als de airen voor den storm: zy schijnt het wapen Gods!  
 De dvingland knarsetandt, maer moet zijn wrok beteugelen.  
 De burger overdekt het land met heldenvleugelen!  
 En Frankrijks sporengoud versiert den zegeprael,  
 Die door alle eeuwen blinkt met onverdoofbren strael!

By d'ouderlyken haerd, waer nu hun schilden hangen,  
 Ontvlamt naer nieuwen roem der Belgen zielsverlangen.  
 De trouw en nyverheid vergroot hun achtbren naem,  
 En boeit ook aen dien roem de zegepalm der faem.  
 Verheven vorsten, die min heerschen dan beschermen,  
 Bezielen Belgies vrye en onvermoeibare armen.  
 In plaets van 't bloedig stael, verbreidt heur handelstaf  
 Zich over 't Oost: 't ontfangt er blyde wetten af.  
 Van Indus parelstrand, van Ganges bloemenkusten,  
 Koomt de afgematte kiel in Brugges have rusten;  
 Haer schoot stort, volgepropt van Azies geurgen schat,  
 Zich uit ter stapelplaets der weelderige stad.  
 Die rijkdom, uitgedeeld door onoptelbre handen,  
 Heel 't ruw Europa door, dreef naer de vlaemsche stranden  
 Den goudstroom van den vreemde, als Belgies onderdaen;  
 Een stille zegeprael, bespat met bloed noch traen.  
 De vaderlandsche stoet van die rechtschappen borgeren.

Verstreckte 't zwoegend volk tot dierbre broodverzorgeren,  
 En 't nieuwe Tyrus bloeide, en groeide, en klom in top.  
 Euroop sloeg, by dien glans, 't verbazend oog er op.  
 't Senaet dier handelaers, door werkzaamheid gestegen,  
 Stak vaek een milde hand der vorsten armoë tegen!

Doch waerom zulk een trots?... Die schitterende pracht  
 Blonk maer een enklen dag voor 't oog van 't voorgeslacht,  
 Beklaeglijk samenstel van welvaart en van rampen!  
 Uit al die weelde rees, bereid tot woedend kampen,  
 Partyschap, 't hoofd bekroond met biezend addrenbroed,  
 En zorgelooze rust ontvlood het bang gemoed.  
 De groote en 't volk, by 't grypen naer betwiste rechten,  
 Aenriep, vertrad de wet: en eeuwige gevechten  
 Herschiepen 't lustoord in woestijn. De vreemdeling  
 Vereende aen burgertwist d'op prooi verhitte kling,  
 En Vlaendren zag (o wee!) verdwaelde Belgenscharen  
 Hun wapens aen het heir van 't woest Britanje paren.

Een machtig burger rijst, ten afgod van het volk,  
 En gloort als 't bliksemlicht in donkere onweêrwoelk.  
 Vrees niet, doorluchte Schim, ontzachlyke Artevelde,  
 Wien 't straks aenbiddend volk bloedzuchtig tegensnelde,  
 Tot Frankrijks zoen, verbleekt voor d'yzren ruwaertsstaf,  
 Dat ik den bardenvloek doe dondren op uw graf!  
 Blind straelt ons nog uw glans, lang overdekt met duister;  
 Ge ontwront uw vaderland aen 's vreemdlings klauw en kluister  
 En schoon gy falen mocht, verleid door trots of wrok,  
 Gy gaeft den Vaderlande een vaderlandschen schok,

Die voorttrilt in de borst van onverslaefde Belgen.  
 Gy wapende de vuist die eens u moest verdelgen!  
 Gy vielt; maer als een star uit 's hemels opperwoon!  
 Uw zetel overheerschte een purpren vorstenthroon:  
 Uw zoon zweert ook, aen't volk de welvaert weêr te geven;  
 Te zegepralen op den Gauler, of te sneven.  
 Hy gaet, en strijdt, en sneeft, gelukkiger dan gy!  
 Hy stierf, gewapend hoofd van Vlaendrens burglary!

In 't eind ziet Gent den held, den grooten man zich heffen,  
 Die Romen ondersteunde en kon met siddring treffen;  
 Bekamper van François en schrik van d'Adelaer;  
 De rechter en het beeld der bange vorstenschaer.  
 Zijn staetkunde, overwolkt en eindloos uitgespannen,  
 Deed Belgie dienen tot gelukkige oorlogsplannen.  
 Hy kromde, in Malborgs veld, der Saxen fieren telg  
 Den stouten nek voor 't heir van dappren Wael en Belg;  
 Het roemrijk Vlaenderen gehoorzaemde aen de wetten  
 Des helds, dien Pavia de lelie zag verpletten;  
 Als hy, tot eigen leed en tot des menschdoms straf,  
 Den teugel van 't bewind in vloekbre handen gaf.

Die vorst, die nieuw Tibeer, gedrocht van heilge boosheid,  
 Die dwingland zonder kracht, die held vol eereeloosheid,  
 Beul van een schuldloos volk, en moorder van zijn zoon,  
 Die Frankrijks heer zich dacht by 't koopen harer kroon,  
 Die gier geslopen uit des aedlaers nest! dacht allen  
 Voor zijn altaer en throon in 't schandstof te doen vallen.  
 Vergeefs! het volk weêrstaet zijn woedende oppermacht.

De zwarte plechtigheid van helschen broederslacht  
 Doet d'onverzetbren haet voor Filips feller gloeien.  
 Wat worden voor de knots der wanhoop vlam en boeien?  
 Die bloedzee baert de wraek: de Vryheid, telg van God,  
 Daelt neêr, by Egmonts dood, op 't glorierijk schavot.  
 Langs Scheldes oever rolt de forsche kreet: Te wapen!  
 De stille burger, in ontvlamden held herschappen,  
 Staet op, en prest het heir door d'Iber uitgebraekt.  
 De steden sidderen en storten, weggeblaekt;  
 En, treurig onder 't wicht der lyken neêrgebogen,  
 Verkeert elk boom in galg, en grijnst de weenende oogen,  
 Bedreigend, tegen. Ja, 't afschuwlijk wangeloof,  
 Gewapend met het kruis, is by den ratel doof  
 Des veegen martelaers, die niet voor Flips wou knielen.  
 Wie schetst de gruwlen af der spaensche tygerzielen?  
 't Rampzalig Antwerp, dat in vuer en vlam verzinkt,  
 En Maestricht, dat de dolk des vyands tegenblinkt,  
 Aen duivlenwoede prooi, in stroomen bloeds bedolven,  
 Hervoort gegudst tot in der Maes verschrikte golven?  
 Maer al die teistring slaet des Vlamings moed niet neêr.  
 Den eikenstam gelijk, die 't yzren bijlgeweer,  
 Gebotschaerd op zijn rug, tart, in de lucht gestegen,  
 Stelt hy zijn vaste ziel 't rampzalig oorlog tegen.  
 De Spanjaert, afgemat van d'ydlen zegeprael,  
 Ziet, by 't nog moediger-ontbloote burgerstael,  
 Alom den vyand, dien hy gistren dacht verslagen,  
 Wanhopig opstaen en hem weêr ten stryde dagen,  
 En d'eedlen grond, bemest met heilig heldenbloed,  
 Aen list en overmacht betwisten voet voor voet!

**Tweede zang.**

Hoe blinkt zijn groot vernuft, hoe straelt zijn schrandre geest  
Niet zielinnemend uit!

D. DE SIMPEL, *de Belgen.*

Wanneer, na al de ramp, die Filips dweepzucht baerde,  
Zijn dood de rust herschonk aen de afgemartelde aerde,  
En, met de vreê, de Belg zijn rechten bly herwon,  
Die, zonder slaef te zijn, den vorst nu dienen kon,  
Bracht deez' herboren rust de nyverheid ons weder.  
De dierbre hemelgeest der Kunsten daelde neder,  
En, schooner dan voorheen, met heller glans omvloed,  
Was 't, of aen de oorlogsvlam zijn fakkel was ontgloed.

Toen lang, in 't middenpunt des aerderijks beteugeld,  
Een hel van vlammen gromde, en, op één wenk bevleugeld,  
Losstormde, tot aen 't zwerk de zwarte golven joeg,  
En 't nederbonzend schip met blakend schuim omsloeg,  
Zag m'uit des afgronds schoot, verschriklijk opgebrosen,  
Een jonggeboren grond, by 't buldrend onweêrspoken,  
Verryzen, en den blik van d'opgetogen stoet,  
Die 't maegdelyke schoon van strand en bosch begroet,  
De weelde en rust dier nooit betreden lustlandouwen,  
Door 't stormgeweld gebaerd, lang onverzaed aenschouwen.

Zoo keerde in vryheids schoot, na de uitgewoede nacht  
Der rampen, 't Kunstenchoor in troostelyke pracht.

Die goddelyke kunst, die voor 't penceel doet knielen,  
Als voor een staf, kon weêr het stomme doek bezielen,  
En, door het fiks gebruik van kleurenmengeling,  
Vermeesterde het hart, dat aen die wondren hing.

Het teugelloos genie van Rubens, op de vlerken  
Des adelaers gevoerd naer bovenaerdsche perken,  
Werpt hemelvonken op zijn stoute schepping neêr.  
Hy schildert 's Menschen zoon, en elk herkent den Heer!  
't Zy hy voor 't siddrend oog, waerin de danktraen parelt,  
Het grootsche treurspel mael' der redding van de wareld;  
Dit bloedig lijk eens Gods, waer by de leerling schreit -  
Die moeder, dryvend in een rouw vol majesteit -  
Die vrienden tobbend by 't, ten kruishout afgerezen,  
Slechts schijnbaer overschot van een onsterfelijk wezen;  
't Zy hy, in haer paleis, ons Medicis vertoon',  
Wier vorstelyke schoot het licht schonk aen een zoon,  
En die, nog bleek van 't wee haer prangend om het harte,  
Van hoogmoed opspringt en van wellustvolle smarte;  
Het levend koloriet der tooverschildery  
Geeft heel natuer ons weêr met kleurenharmony.

Een ingewyental, zijn lichtspoor nagestegen,  
Blinkt in 't geschiednisblad van Belgies kunst ons tegen.

Hier maelt het stout penceel dien Christenheldenstoet  
Die, martlaers van Gods woord, door ongeziene moed



Het beulenrot verbaest, zich 't brein op gruwlen scherpnd,  
 En die, de menschheid aen de godsdienst onderwerpend,  
 Met goddelyke kalmte in 't langzaembrekend oog,  
 Alreeds bewooners zijn van d'open hemelboog!

Een ander, by de schets van beelden min verheven,  
 Kiest onder 't strooien dak wat hy wil doen herleven.  
 De veldenminnaer, die het lief tafreeltjen ziet,  
 Woont nog de weelde by van dorp en kermislied.  
 Hoe min ik niet Teniers, die 't bly gehucht vergadert!  
 Hier zijn het drinkebroërs, geschoold waer 't olmgebladert'  
 Zich uitbreidt: vreugde lacht op 't blozend aengezicht.  
 Deez', die met d' elleboog op 's tafels hoekjen ligt,  
 Volgt met een zylingsch oog den rook, die lichtjens nevelt,  
 Uit zijn geliefde pijp volgeurig opgeheveld.  
 Die andre, badend in een dubble lekkerny,  
 Het volle glas voor hem, een liefjen aen de zy',  
 Zendt haer een blik, waerin de wijn en wellust glansen.  
 Ginds draeit een dartle kring van slingerende dansen  
 Om d'eikentronk; er stuift een stofwólk op hun schreên;  
 En, offrend aen 't vermaek de steedsche aenvalligheên,  
 Doen ze onder hunnen stap den grond weêgalmend daveren;  
 Terwijl de dorps-Orpheus dien't hupplend choor deed klaveren  
 Op een verheven ton, door drank en drift ontvuerd,  
 Het logge dansgesprong van 't schaetrend volk bestuert,  
 En, by zijn veêlgekras (een puiktoon in hunne ooren)  
 Het schorste zanggelol, uit vollen mond, doet hooren.  
 De dorpsheer, ernstig in een leuningstoel gestrekt,

Zit de open blijdschap voor, die jong en gryze wekt.  
 Maer welk is 't viertal in een hoekjen ginds aen 't drinken?  
 't Zijn oude pachters, die hun glas doen samenklinken.  
 De blik is nat van heil: een lieflijk vermilioen  
 Kleurt hunne wangen zacht; zy spreken, ja, zy doen  
 My de ongeveinsde tael vernemen; op het wezen,  
 Dat zoo gelukkig rondt, kan ik hun inborst lezen,  
 By gulontloken lach; het maekt me bly te moê,  
 En 'k lach, gelukkig zelf door dit geluk, hun toe.

Mijn oog vliegt juichend door een breede reeks tafreelen:  
 Verschillend van gelaet, kooft steeds natuer my streelen.

Nu is het Wouwerms, die al 't gewoel der jacht  
 Met doorgeleerde hand heeft op het doek gebracht;  
 Het jonge hert, ten spits der bergen afgeschoten,  
 En snellend over 't veld op huppelende kooten;  
 De wakkre honden, door den meester opgewekt;  
 De rossen, hygend, en met rookend zweet bedekt;  
 'k Hoor 't jachtgeschal; ik zie der honden troep bezweken:  
 Ik aêm den luchtstroom in dier frissche landschapstreken.  
 Daer ik, begoocheld, op het stuk te turen sta,  
 Ren ik, met schichtig oog, den draf der ridders na.  
 Dan is 't Jordaens, die al de wellust weêr wil geven  
 Van 't zalig huisgezin, dat rust en lust doorzweven;  
 Of Rubens leereling en kunstzoon, minder rijk,  
 Meer zuiver, en wellicht dien schilderreus gelijk,  
 Schetst ons den grooten man, beschermer der geslachten.  
 De stoute Rembrandt wil geen tint of toets verzachten;

Vol woeste grootheid, spot die kunstnaer met de kunst,  
En, schildrend Shakespear, wint deringewyden gunst.

Beroemde Belgen, die op 't Land uw glorieglansen  
Zoo prachtig schiet, ik durf uw beelden ook omkransen.  
En gy, die de eerste, door het olievocht gepaerd  
Aen schoone kleur, uw werk voor de eeuwen hebt bewaerd,  
Zie neêr, omgloorde Schim! zie, jueblend, op de Belgen!  
Zie de uit uw vruchtbren tronk geschoten eeretelgen,  
De hoop der dierbre kunst die ge ons ten erfschat liet,  
Wier choor uw heilig graf een cijns van lauwren biedt!

Terwijl geheel Euroop zich voelde zacht bekoren  
Door ieder puikgewrocht uit bun penceel geboren,  
Werd met geen minder roem de werkzaemheid bekroond  
Door 't yvrig Belgenbrein, in vredes schut, getoond.

De Muze, die de ller tot aller hart doet spreken,  
En sints zich vestigde in Itaeljes blyde streken,  
Die Napels en Florence aenbidden op haer throon,  
Stortte eerst den stroom ons toe van d'overryken toon;  
En de oude harmony hervond in Vlaendrens oorden  
De wetten, lang verkracht by onbezielde akkoorden.  
In vorstenhoven en voor 't Godgewijd altaer  
Naer 't verste strand gelokt, wist Belgies kunstenaer  
Aen milde gaven der natuer de vlijt te paren,  
Door zorgvolle oefening verheevner zang te baren,  
En baende 't glansend spoor voor de opgetogen vlucht  
Van mannen, welker stem een godlijk lied verzucht,

De ontvlamde boezems door het oor verwinnend kluistert,  
 En zelfs Italië door zangrigheid verduistert.  
 Maer waerom nog dien tijd, de nacht zoo lang ten buit,  
 Herinnerd in mijn lied? Stierf dan die luister uit?  
 Zag men Parijs Gretry niet hemelhoog verheffen,  
 Die dertig jaren haer vermaken kon, en treffen;  
 Die, steeds verscheiden in zijn schitterend talent,  
 Die zegel van 't vernuft op zijn gewrochten prent;  
 Die, wijsgeerder Muzijk, de veder ook mocht voeren,  
 En ziel en zinnen aen zijn dubble schepping snoeren?

Gelukkig tijdstip, als het vredig Vaderland  
 De, kunstmin huwde aen weelde, en met onwrikbre hand  
 Des handels weegschael over gantsch Europa strekte!  
 Gezegend Belgie, dat des nabuers afgunst wekte!  
 Dan schonk de nyverheid, fier op ontplooid vlerk,  
 In onze wallen aen ontelbre handen werk,  
 En, by het milde loon des werkmans zweet beschoren,  
 Vlood ieder zielsgebrek uit luiaerdy geboren.  
 Men werkte hier de vacht der kudden, welker drom  
 Langs onze weiden golfde, in keurtapyten om;  
 En, trots de Schilderkunst, door lachend kleurgetoover,  
 Bracht zy in de enge zael de frissche velden over.  
 Ginds, heen en weêr gekruisd, baerde ebben klos by klos  
 't Doorluchte kantwerk, tot sieraed van maegdendosch;  
 Niet zelden ging het zelfs, uit die gezwinde handen,  
 Tot vorstelyken tooi naer vergelegen stranden.  
 In Doornijk biedt de klei zijn blanke deeg ons aen;  
 Een schrandre hand doet daer het reine werk ontstaen,

Dat rijst tot suikervaes, of rondt tot lichte schalen,  
 Die dra een ryke kleur op 't zindlijkst zal bemalen;  
 Gelijk de schilderhand der lent, die haer livrei  
 Doorweeft met de ochtendpracht van bonten bloemenrei.

Dit baerde onze yvergloed, die, schatrijk, zegepraelde!  
 Ja, 't was met staeplen gouds, dat hem Euroop betaelde.  
 Intusschen heerschte alom der wetten schepterkracht.  
 Doch de oude ronde trouw van 't heilig voorgeslacht,  
 Die hoofdwet, was en bleef de drijfveër van de zeden,  
 En deed ze, 't hoofd omhoog, ter zy' der weelde treden.  
 En de achtbre Belg bood, vry en vrolijk onderdaen,  
 Zijn vorst en vaderland 't erkentlijk offer aen;  
 Vooral aen dien Lorrein, in 's Lands geschiednisblâeren  
 Niet schittrend, maer geprent in 't hart der Brusselaren.  
 De blyde werkzaemheid der burgren zwoegde, en goot  
 Haer gouden baren in der welvaart breedden schoot.  
 Ja, Karel, meer gekend door weldaên, dan vermogen,  
 Bood 't heerlijkst tafereel aen Belgies tintlende oogen:  
 Het beeld eens vaders, die, door talrijk kroost bekroond,  
 Hun spelen tegenlacht of hunne taek beloont.  
 Hy stierf; en op zyne asch liet ieder tranen vlieten:  
 Ach! 't waren de eenigste die hy hun deed vergieten!  
 Welsprekend eerbewijs, dat boven paerlen blinkt,  
 En waer al de ydle pracht des hoogmoeds by verzinkt.  
 De dankbre Belg, bestuerd door een verheven vrouwe,  
 Heldhaftig vorst van heur Hongarenheir vol trouwe,  
 Vergat nu, jammerloos, een woeste vryheidszucht.  
 Haer zoon, naer nieuwigheên ontvlamd, en die de vrucht

Wou plukken voor de bloem, een dweepend vriend der rede,  
 Raekt d'achtbren afgod des vooroordeels: rust en vrede  
 Vervliegen; 't oproer broeit. Vooringenomenheid  
 Vertrapt het zaed door een bezorgde hand verspreid,  
 Doet de oude rechten hem bedreigend tegenklommen;  
 En de onbedachte vorst, in 't stael voor hersenschimmen,  
 Verdrukt, trots huldingsëed en wederstand der Kerk,  
 Zijn kindren, opdat hy in eens hun heil bewerk'.  
 Een stemme brult, om recht en voorrecht te verwerven;  
 Maer krachteloos kooft ze aen des zetels voeten sterven,  
 Die stemme van den leeuw, by gramontstoken borst  
 En uitgespannen klauw. En dienaers van den vorst  
 Bevelen, of verleid of dwangziek, neêr te knielen,  
 En zien in overmacht den boei van slavenzielen!  
 Nu davert Vryheids mond: Ten kamp!.. Men plascht in bloed!

Maer dekken wy 't tafreel van dwaling, ramp en moed -  
 D'ontbonden burgertwist, in yle vryheidskooftse,  
 Gebroken uit zijn krocht, met gloênde zwaveltoortse;  
 En 't volk, op 't bryzlen fier van d'Oostenrijkschen band,  
 Dat jubelt, priemend door eens broeders ingewand.  
 Waerom moest later tijd 't voor Neêrland zien herleven!  
 Dit Neêrland dat en Rome en Flipsen eens deed beven;  
 Dat, als zich Bat en Belg de ontboeide hand herschonk,  
 Het stael verhief, waervoor de Man des lots verzonk!  
 Laet ons alleen dien roem, geen ramp en haet, herdenken.  
 Laet ons een liefdetraen aen heldengraven schenken;  
 En dat de olijftak er voorspoedig opgeplant,  
 De ziel verbroeder' van 't verdeelde Nederland!

Hoe! is 't een droom, gelijk, by de afgeschudde kluister  
 Der zinnen, soms de ziel in 't haer verheffend duister  
 Ontwaert, als hooger licht wordt aen haer blik vertrouwd,  
 En zy met hooger geest, verrukt, zich onderhoudt?  
 Een hemelwezen daelt, op zilverblanke wieken,  
 Wien purpren wolken, als in 't blozend ochtendkrieken,  
 Omgolven. Welk een gloed! Der Dichtkunst vlam versiert  
 Het godlijk voorhoofd, waer de gouden lok om zwiert.  
 Zijn oog zendt stralen uit, die tot in 't harte schieten;  
 Den mond omzweeft de lach, dien engelen slechts genieten.  
 Hy voert de ivoiren luit, by wier volzoet geweld  
 Onze opgeheven ziel van zaligheid versmelt.  
 Verruklijk Engel van het rijk der schoone Kunsten,  
 Die gy eene eeuwe lang hier vestte in volle gunsten,  
 Die Vondel hebt bezield, Stevijn en Huig de Groot,  
 En d'eeuwgen zusterband om Zuid en Noorden sloot,  
 'k Herken u, dierbre Geest, die Neêrland blijft be waken.  
 'k Aenbid, ik kniel, verzink!... Uw lier doet my ontblaken.  
 Ik luister nog... De droom verzwond, een schim gelijk!

Ik waeg, schroomvallig, iets van 't goddelijk muzijk  
 In onzer Vaedren tael u, Broeders! weêr te geven.  
 Gelijk de doffe musch het nachtegalenlied,  
 Volg ik den hemeling: gy, smaedt mijn offer niet!

Belgen, kroost der eêlste moeder,  
 't Glorieryke Nederland!  
 Reikt elkaer de hand van broeder,  
 Saemverknocht door liefdeband!

Knielt voor dierbre Vaedren neder,  
Die zich hieven boven 't graf;  
Geeft uw kindren 't erfdeel weder,  
Dat der Vaedren eer u gaf.

Ziet dien schepperstam van wonderen  
Ryzen, 't wapen toegeseld,  
En elk vyand nederdonderen,  
Op het bloedig eereveld.

Ziet, gelijk verheven reuzen,  
Dit ontzachlijk voorgeslacht  
Met hun stoute staven kneuzen  
Wie hun vast te boeien dacht.

Ziet ze Romes arend teugelen,  
Vellen Filips lelievaen,  
En den franschen gier ontvleugelen,  
Van een trotschen Korsikaen!

Ziet ze 't renperk binnensnellen  
Van de kunst en wetenschap,  
En den palm hun tegenhellen  
By elk fieren meesterstap!

Ziet ze d'oceaan beperken,  
Met de schup in de yzren vuist,  
En den akkergrond bewerken,  
Waer de halm, als zeegolf, bruischt.



Knielt voor zulk een stam, verstommend!  
Zweert ze na te volgen, zweert!  
Voor geen dwingeland ooit krommend,  
Door geen ondeugd ooit verneêrd!

Hoort! Hun graf roept u: 'Te wapen!  
Schup, of klos, of veêr ter hand!'  
Wilt niet d'ouden roem verslapen,  
En aenbidt uw vaderland!

Op dan, onverslaefde Zonen!  
Op, met onverfranschte ziel!  
Belgies teelt moet gy u toonen,  
Wat bezwijkt of nederviel!

Put uit Belgies gloriebronne:  
Wordt uw vrye Vaedren waerd!  
Rijst! Hun luister was een zonne:  
Blinkt ook uit voor 't oog der aerd'!

## **De Dood van Egmont, in zes zangen.**<sup>aant.</sup>

Noch vrouw, noch vaderlooze weezen,  
Noch alle dienst gedaan voordezen,  
Niels, Egmond! heeft uw hoofd gespaard;  
Noch saint Quintijn, noch Grevelingen,  
Noch aller liefde en zegeningen,  
Noch 't rijk tot tweewerf toe bewaard.

O.Z. VAN HAREN, *de Geuzen*, 2<sup>e</sup> zang.

**De Dood van Egmont.****Eerste zang.****Sotteghem. - 1558.**

Zijn steile torentrens, ten wolken ingestegen,  
 Verkondde een vorslenwoon: en de onverwonnen vlag  
 Met Vlaendrens zwarten leeuw wekte uit dien trans ontzach.

BROMMAERT, *Liederick de Buck.*

De dageraad flikkerde op loover en blad,  
 Met zilveren paerlen bedropen.  
 De zonne klom op langs haer purperend pad,  
 Om 't grootsch, als een reus, te doorloopen;  
 En zoomde de toppen van vryburcht en woud  
 Met gloeiende glinstring van 't vloeibare goud:  
 't Tooneel van de schepping stond open.

De dageraad flikkerde op Egmonts kasteel,  
 Dat oprees met mosschige transen,

Met spitsigen toren, met zwartend rondeel,  
 Waer vaendelen waeien, en glansen.  
 En Vlaenderens Leeuw, 't onverwinlyke dier,  
 Blonk heerlyk er op, als op zege weêr fier;  
 En glorielicht scheen hem te omdansen.

En Spanjaerden rennen naer 't oude gesticht,  
 Dat statig omhoog blauwt van verre.  
 De valbrug stort neder, met ramlend gewicht,  
 En krakende rolt op heur harre  
 Eene yzeren poort: en hun vliegende blik  
 Staert woest op twee vanen, lang de aerde ten schrik,  
 Als bloedspellende orelogssterre.

't Zijn vanen aen Gallies krygerenstoet  
 Door Egmont, den dappere! ontwongen,  
 Wanneer hy, ontfonkt van der Vaderen moed,  
 Den roem van hun kroost heeft voldongen;  
 Wanneer Sint Quintyn hem, en Greveling zag,  
 Begroet door de zege met minlyken lach,  
 En allen zijn grootheid bezongen.

'k Herken (riep een ruiter, by't oopnen der poort)  
 De vanen van gallische benden,  
 Wie Egmont, bestuerder van Vlaenderens oord,  
 Nog kortelings trad op de lenden.  
 Die zege was schoon: wy ontkennen het niet;  
 Maer ook waer mijn broeder een leger gebiedt,  
 Daer durft men 's Lands eere niet schenden!'

Don Pedro, de broeder van Alva, zie daer,  
 Wiens spijt zich verluchtte in die woorden.  
 Zijn voorhoofd verbleekte; hem drukte zoo zwaer  
 De glorie en pracht dezer oorden.  
 Wat gaf hem de luister der belgische vaen?  
 Hy meende, dat enkel een' fier Kastieljaen  
 De heirstaf en degen behoorden.

Zoo trotsch als zijn broeder, herdenkt hy altijd,  
 Hoe hy ook de vlagge moest stryken,  
 Wen hy Lamorael, in een ridderenstryd,  
 Te Brussel met lauwren zag pryken.  
 Hy haette den ridder, hy haette den held:  
 Hoe gaerne zag hy niet den schedel geveld,  
 Waer hy, en de Frank, voor moest wyken!

En't orelogsbrons, aen den vyand ontrukt,  
 Verkondde van 't hoogste der wallen,  
 Dat Galliës lelie lag nedergebukt  
 Voor Egmont, den koenste van allen!  
 't Gebrom der kanonnen dreunt, donderend, rond,  
 En schijnt Sint Quintyn! met ontzachlyken mond,  
 En Greevling! by beurten te schallen.

De Spanjaerden rennen in 't graeflyke slot,  
 En stappen de hoofdzale binnen.  
 Ach, konden zy deelen in 't plechtig genot,  
 Wat schouwspel verrukte hun zinnen!

Held Egmont rees op uit der Vaderen stoel,  
 En drukte hun hand met zulk innig gevoel:  
 Een Don kon alleen hem niet minnen.

Herinner u 't teedre en heldhaftige beeld  
 Eens ridders in vroegere dagen,  
 Wiens oogslag den vyanden siddering teelt,  
 De vuist aen den degen geslagen;  
 Den vriend des verwonnen; zoo needrig als groot;  
 Den vader des legers, wiens dank hem vergoodt,  
 En de afgod van burgers en magen.

Dat 's Egmont! - Hier zaten, ter zy' van den held,  
 Oranje, zoo deftig, en zwygend;  
 En Hoorne, ook de geessel van 't fransche geweld,  
 En immer zoo schitterend krygend.  
 Daer zat, ja, het driemanschap plechtig gepaerd,  
 Zoo vryheidbeminnend, zoo neêrlandsch van aert,  
 En immer in volksliefde stygend.

Daer stonden, die, blakend in belgischen moed,  
 Naest Egmont te Greveling vochten.  
 De vrouwen versierden dien dapperen stoet,  
 Als bloemen in lauwren gevlochten:  
 En dankbaer beloonde haer lieflyke lach  
 Wie Nederlands vryheid in d'ijslyken slag,  
 Ten pryze huns bloeds-zelven, kochten.

En eensklaps ontsluit zich de deure der zael:  
 Een vrouwe, van kindren omgeven,  
 Treedt in, en, bekroond met een vorstlyken prael,  
 Schijnt Egmont zacht nader te zweven;  
 Een vrouwe, den adel geprent op 't gelaet;  
 Een vrouwe, verhoogd door verrukkend sieraed -  
 Door kroost, in wie ze elfmael mag leven.

Zoo bloeit en zoo gloeit een ontslotene roos,  
 Met zilveren dauw op de wangen:  
 Ze omsluerde zich in haer purperen bloos,  
 Van teedere knopjens omhangen.  
 Deez' schynen den stoet van der tuinen vorstin:  
 De bloemenkrans toovert op ziel en op zin,  
 Door 't beeld eener moeder gevangen.

Sabina - zy glimlacht met minnenden mond -  
 Mocht reeds zyne blikken ontmoeten.  
 't Gulhartige welkom dwaelt, murmelend, rond,  
 By 't plechtige buigen, en groeten.  
 Nu staert zy op Egmont, dan weder op 't kroost,  
 Haer blijdschap en sieraed, haer trots en haer troost,  
 Die 't afzijn des vaders verzoeten.

't Is feest op het slot; 't is voor Greveling feest;  
 En gastvryheid huldigt, als zonen,  
 De vreemden met vlaemschen, rechtzinnigen geest,  
 En vlecht om hun bekers ook kroonen.  
 't Is feest; en het vrolyke wijnpurper gloeit,

Waer heimlijk een traen van Sabina in vloeit,  
Een danktraen, die God will' beloonen!

Hier pronkten de schatten van 't belgische veld,  
Gestort uit volvruchtbaren horen.  
Daer geurden, in kunstige vazen gesteld,  
De schatten in tuinen verkoren;  
Maer 's gastheeren ridderlijk, open gelaet  
Verstrekke den dissche ten schoonste sieraed:  
De zegewensch dreunt hem in de ooren.

Een zanger rijst op in den feestlyken stoet;  
Een zanger, de roem van de scharen  
Die Redekunst vieren met dwangvry gemoed,  
In dichten en spelen ervaren.  
Hy draegt, als een David, de almachtige luit,  
En lokt er de akkoorden zoo tooverend uit,  
En dartelt en danst op de snaren.

Beeld der ridders en der helden,  
Spruit van adelouden tronk,  
't Was uw stael, dat, als een bliksem,  
In het oog der Franken blonk;  
't Was uw moed, die elken kryger  
Met uw sterkte heeft omgord;  
't Was uw ziel, die elken kryger  
Leeuwentrots heeft ingestort.



Tunis geessel, keizer Karel  
 Spelde die verbreidende eer,  
 Als Afryke d'eedlen jongling  
 Voort zag stappen in het heir;  
 En den sterken wal beklimmen,  
 Waer de halve Maen op stond,  
 Die voor 't stoute Leeuwenvaendel,  
 En het glansend kruis, verzwond.

Hem ook roemden Christenslaven  
 (Als ze op hun ontsloten band  
 Zalig staerden) nevens Karel,  
 Als den roem van 't Vaderland.  
 Jeugdige arend, steeg hy na hem  
 In den gloriezonnegloed:  
 Viel uit 's gryzaerts vuist de donder,  
 Hy greep dien met heldenmoed.

Waeit uit onze torentransen,  
 Vanen, die voor Egmont vielt!  
 Overheersch den Leliewimpel,  
 Vaen, door 't Leeuwenbeeld beziel,  
 Waer zyne onverwinbre koenheid  
 Zege en vryheid aen verbond.  
 Zwier den vyand dreigend tegen,  
 Op deez' immervryen grond!

Telg uit vorstenstam gesproten,  
 En aen vorstenstam gepaerd,

En met vruchtbaer ooft doorvlochten  
 In uw uitgebreid geblaêrt,  
 Bloei voor de eeuwen! - Zalige Egmont!  
 Hoe benijdbaer is uw lot:  
 Groot zijt ge in het oog des Konings,  
 Grooter in het oog van God.

Zalige Egmont!... Gallie siddert  
 Voor oud-Belgies echten zoon,  
 En de liefde vlocht elf roozen  
 In zijn frissche huwlijkskroon.  
 Koom, Sabina! druk aen 't harte  
 Dien verwinnaer in uw vrind,  
 Die met even warme liefde  
 Neêrland en Sabina mint!

Hy zwijgt, overloopt de wellustige lier,  
 En scheidt onnavolgbare akkoorden,  
 Met stouteren greep en bevalliger zwier;  
 En allen verstomden die 't hoorden.  
 Reeds heeft zy den gade, den vader omkneld,  
 En prest aen den boezem, in vlammen gesteld,  
 Den redder van Nederlands oorden.

Nu drukt hy zoo teeder aen kloppende borst  
 Het elftal, daer beiden op pronken.  
 Waer zag men ooit ryker en zaliger vorst,  
 Wat pracht en wat prael hem omblonken?

‘Mijn Vrienden (roept Egmont)! mijn Gade! mijn Kroost!  
 Geen schoonere zonne heeft voor my gebloosd.  
 Op Nederlands glorie gedronken!’

Der Belgen bokalen verhieven zich plots,  
 Maer traegzaem der vreemden bokalen.  
 Er dwaelde om hun lippen een heimlyke trots,  
 En nijd scheen hun gluerblik te ontstralen.  
 En gul en goedhartig, een zelfde gezin,  
 Dronk ieder genoode de vreugde nog in  
 Als 't duister zijn sluier liet dalen.

De slingrende reien omzwierven de zael,  
 By talryke flonkrende luisters.  
 Zy sprongen, en zongen in hartlyke tael  
 Den vyand geklonken in kluisters;  
 Tot allen de rustkoetse wenkte, als de dag  
 Ter kimmien ontwaekte met maegdlyken lach,  
 By 't langzaam versterven des duisters.

Gelukkigen Egmont! gezegend uw spond',  
 Gezegend uw wrekende degen!  
 Gy stamelt uw bede met dankbaren mond  
 Om d'immer aenwassenden zegen,  
 En stort aen Sabina's godvruchtige borst.  
 Neen, ryker en zaliger was er nooit vorst:  
 Droom zacht, in hare armen gelegen!

**Tweede zang.**  
**Gent. - mei 1568.**

Ik mor niet tegen u, algoede Hemel, neen!  
 U, onverzoenbre beul, beticht ik, u alleen.

BLIECK, *Brief aen Rance.*

Vervaerlyke eenzaamheid, afgrijslijk kerkerslot,  
 Waer niets den lyder blijft, dan zijn gewisse, en God!  
 Uw schrikgezicht kan ook de sterkste ziel ontwrichten.  
 Muilbandend Spanjaertsfort, dat Karels hand wou stichten,  
 Opdat zijn bliksemflits, geschoten van den top  
 Des hoogen muers, hief Gent den schedel weder op,  
 Haer plettere. Ach, geen zon spreidt in uw schoot de blyheid,  
 O woeste wieg des dwangs! O gruwzaam graf der vryheid!  
 En 't offer, waer de beul, naer Alva's wenk, op wacht,  
 Doortobt er, zelfs by dage, een lange, bange nacht.

Wie ligt daer, groote God! op luttel stroo gezonken,  
 En haveloos, en bleek, en in den boei geklonken;  
 Maer edel van gelaet, maer d'opslag vranc en vry,  
 En in de kluister nog de schrik der dwinglandy?  
 O, wie stortte, uit den top van allerhanden zegen,  
 Zoo diep in d'afgrond? Reeds glimt hem degraflamp tegen  
 In 't needrig pitjen daer geen kerkernacht voor zwicht,  
 En onlangs blonk zijn slot van vrolijk fakkellicht!

Hoe! is 't de halve god die Frankrijk tweemaal bonsde  
 Uit 't oorlogspersk, als hy 't heldhaftig voorhoofd fronste?  
 O Karel, Cesar, die de rust te ontydig mint,  
 Te vroeg verliet uw vuist den teugel van 't bewind.  
 Zoo ge uit het levend graf, waerin gy opgesloten  
 Uw roem vergeet, nog denkt aen oude landgenooten,  
 Zie Egmonts loon, en bloos!... 't Door u gesticht kasteel  
 Besluit uw liefeling: een keten is zijn deel!

En hy herdenkt den glans der weggevloden dagen,  
 Houdt op der toekomst nacht een rustig oog geslagen,  
 Staert op 't gezegend hout, waer 's levens Vorst aen hangt,  
 En voelt geen kommer, wen hy 't aen den boezem prangt.  
 Maer, Hemel! gade en kroost, dien adem van zijn leven,  
 Heeft hy ze in eeuwigheid, in eeuwigheid! begeven?  
 Een traen ontschiet hem: weër staert hy op 't kruis, wordt kalm  
 En heft, by stille klacht, den maegren handenpalm.

De mei hangt lentes groenen mantel  
 Op 't blyherademend heelal,  
 En ik verzucht in enge boeien!  
 Geen enklen dauwdrop laet hy vloeien,  
 Die op mijn hart verkwikkend vall'.

Reeds negen maend in de enge boeien!  
 Geleden al wat Neëland lijdt!

En 't niet ter hulpe mogen snellen;  
 Maer zich den arm te voelen knellen,  
 Die 't wreekte in zegestrijd by strijd!

Gewetensdwang, gy, die de vlammen  
 Der hel op aerde reeds ontsteekt,  
 Die menschen plaetst op Godes zetel,  
 En 't vonnis uitwerpt, dat vermetel  
 De rechten van d'Onfaelbre wreekt!

Nooit trok ik d'onbevleken degen  
 Dan voor mijn Vaderland en Vorst.  
 Stoof Frankrijks overmacht ons tegen,  
 Ik trok dien onbevleken degen,  
 En zy verbryzelde op deez' borst.

Gewetensdwang, zoude ik u schutten  
 Met mijn, aen 't Land geheiligd, stael!  
 Neen! - Hoe ge op onschuld zijt verbolgen,  
 Veel liever door uw wraek verzwolgen,  
 Dan zulk een vuige zegeprael!

Hoe! moet en oude en nieuwe wareld  
 Verkrimpen voor uw yzren staf?  
 America ligt uitgeplonderd;  
 Moet Belgie, door u neêgedonderd,  
 Ook storten in het peilloos graf?

Wat engel zal de Hemel zenden  
 Naer 't diepgezonken Nederland,

Die 't oversprei' met zilvren vleugelen?  
 Wie, wan- en ongelooft beteugelen,  
 En boeien met onwrikbre hand?

O, zend den geest, die ons uit d'afgrond  
 Verheff'; die Neerland redde, en recht';  
 Die in het harnas schijnt geschapen,  
 En om wiens reinomglansde slapen  
 Menschlievendheid den lauwer vlecht!

De Godsdienst zag 't altaer vermorzelen  
 Door 't duivlenheir in ketterschijn.  
 Geen nieuwe Caïn, geen verrader,  
 Algoede! neen - een vorst, een vader,  
 Een engel moet de wreker zijn.

Nog voel ik Nassau's afscheidstranen  
 Gestort op 't hoofd dat hy bemint,  
 Toen ik hem vast en vaster knelde -  
 Hy 't aekligst lot ten loon voorspelde.  
 Ten minste toev' meer heil dien vrind!

Het aekligst loon!... Neen; God zou 't wreken.  
 Neen, Filips duldt dien gruwel nooit:  
 Diep lijdt hy mede in onze ellenden.  
 Neen; Alva zal geen ridder schenden,  
 Dien 't gulden Vlies beschermend tooit.

Neen; Alva kan geen makker haten,  
 Geen broeder van het gulden Vlies.

Mijn stael rust veilig in zijn handen,  
 Als 't lot der vrye Nederlanden;  
 Hoe fel en forsich de storm ook wies.

Zou 't zwaerd den schedel- selv' niet sparen,  
 Die Frankrijk tweemaal beven deed;  
 Die 't burgeroorlog heeft beteugeld?  
 Wat wreede wrok had dit bevreugeld,  
 By 't breken van mijn trouwheidsseed!

Neen; Egmonts bloed zal niet vervloeien,  
 In 't aenschijn van der Vaedren God,  
 Neen; Hoornes bloed zal niet vervloeien.  
 't Moet enkel 't eereveld besproeien -  
 Geen Hemeltergend moordschavot.

O Flips, herdenk wat reine wellust  
 Ik aen uw vaderharte schonk,  
 Wen ik een bruid, met kuische lonken,  
 Bracht tot uw zoon, in heil verzonken,  
 En vreugd in 's vaders oogen blonk!

En schenk my aen de dierbren weder,  
 Voor wie-alleen my 't leven lust!  
 Laet my nog voor uw rechten stryden,  
 En (met Gods hulpe) 't laud bevryden,  
 Tot hy mijn levenslampe bluscht.

Maer, God! gedaeld uit starrenwooning,  
 En door het schepsel uwer hand,



Hoe teeder gy 't verlossen wilde,  
 Hoe 't onder 't juk der priesters rilde,  
 Aen 't kruis in siddrende aerd' geplant -

Maer, God, is 't in uw raed besloten...  
 Dan volg ik kalm uw vaderwenk.  
 Moet Egmont, als een offer, vallen,  
 Dat dan zijn bloed voldoe voor allen,  
 En Nederland de vrede schenk'!

Ten minste voer' me een droom in de armen  
 Van mijn beminnend huisgezin,  
 En dekk' mijn oog met donsien wieken!  
 Wat baet my 't somber morgenkrieken?  
 Geen daegraed stort my leven in!

Hy kust hartstochtelyk het heilig kruis des Heeren,  
 En mag, als Christenheld, op 't jammer triomfeeren.  
 Als Christenheld, zou hy gerust tot God de kruin  
 Verheffen, al stortte ook de wareld in tot puin!  
 Nu raekt de sluimering hem met fluweelen vinger:  
 Hy droomt zich zalig, welk een slang zijn koets omslinger'.  
 Hy droomt zich zalig, hy - door t'allersnoodst verraed  
 Gevangen, als de prooi van afgunst, wraek en haet.  
 En, by den plotselings ontrukten eeredegen,  
 Straelde, uit Alvarez blik, verderf en dood hem tegen!

Hy drukt zijn huisgezin aen vaderlyke borst,  
 En zegent d'Opperste, en (onzalige!) zijn vorst!  
 Nog zaeit de zoete nacht, met onbekrompen handen,  
 De rust en vrede rond. Alleen den dwingelanden  
 Ontvlood de dierbre slaep: hun stille woede dacht  
 De wellust na der wraek - en Egmont droomde zacht!  
 Maer in dit heilbedrog stoort hem een horde krygers:  
 Ze vlammen naer hun prooi, als uitgevaste tygers,  
 't Zijn Spanjaerts; en hun rot gilt, hongrend naer den moord:  
 'Rijs op, Weêrspanning! Naer Brussels muren voort!'

De vuige Cimberslaef, van wraek- en bloedzucht dronken,  
 Getreên tot Marius in boeien vastgeklonken,  
 Dacht, by den trotschen blik dien hem de Romer schoot,  
 Dat hy, op d'elpen stoel, aen de aerde nog gebod,  
 Van ieder zegeprael, als gloriewacht, omgeven.  
 Hy voelde op elken stap de ontzette hand meer beven;  
 Zijn hair rees op, hy deinsde, en hem ontviel de dolk:  
 Maer welke grootheid boeit den klauw van 't spaensche volk?

**Derde zang.**  
**Sotteghem en Brussel. - 4 juny 1568.**

Ze is een bloem, reeds half geknot.

WILLEMS, *Maria van Braband.*

Reeds negen maend zijn in het niet gevlucht  
 Sints Egmonts gâ den dappre zag verstooten  
 In 's kerkers nacht, en diepverlaten zucht.

Het dertiental van heur geliefde loten  
 Dringt te vergeefs, den kinderlach in 't oog,  
 Om moeder heen, in 's jammers boei gesloten.

Slechts als zy voor den God der vaedren boog,  
 En bad: Schenk hem de zoete vryheid weder!  
 Was 't, of tot haer een troostend engel vloog.

Nu vest haer blik zich op den Bybel neder:  
 Alom leest zy de redding van Gods volk,  
 En in haer borst aêmt stil vertrouwen teeder.

Dan leest zy 't boek, alouden waerheidstolk,  
 Dat de eeredaên der Belgen blijft bewaren,  
 Schoon haer de nacht der eeuwen overwolk'.

Zy ziet hun heir, trots Cesars adelaren,  
 Als halve goôn, fier en ontzachlijk staen;  
 En, vallen zy, den dood in 't aenzicht staren.

Zy ziet de wraekgezinde lelievaen  
 Den vlaemschen leeuw, bedreigend, tegenzwenken,  
 En door zijn klauw in 't voetzand nederslaen.

Maer ook die roem doet haer aen Egmont denken.  
 't Omlauwerd hoofd zal licht een schandlijk graf;  
 Tot loon ontfangen op Alvarez wenken!

Zy ziet omhoog: er daelt geen troostlicht af.  
 Zy vat heur harp, lang aen den wand gehangen,  
 En proeft of zy wellicht wat laefnis gaf.

By dof akkoord ontvloeien haer deez' zangen:

Koom, Egmont! Een duifjen zat stil onder 't loof  
 Van d'eenzamen popel gedoken;  
 En wachtte op den doffer: een adelaer stoof  
 Hem tegen; een bloedbad bleef rooken.  
 En 't duifjen, dat al hare wellust nu derft,  
 Stort, duizelig, neêr van de takken, en sterft.

Koom, Egmont! Twee dadels ontloken zoo schoon,  
 Recht over elkander: de stormen

Ontvloten hun kerker, op brullenden toon:  
 Een boom valt ten prooi aen de wormen.  
 De dadel, die treurig zijn wederpaer derft,  
 Verkleurt, en, van lieverlêe dorrende, sterft.

Koom, Egmont! Uw gade verteert van verdriet.  
 Dra vlucht hare ziel uit den kerker.  
 Vang d'adem der veege op, eer de adem haer vlied!  
 Dit dulde onze rampenbewerker.  
 Koom, Egmont! Mijn wang is van weenen ontverwd.  
 Sabina verlangt u te zien, eer zy sterft!

Haer toon bezwijkt, verdoofd in liefdesnikken.  
 De harpe trilt in haer verlamde hand,  
 En voller traen ontschiet haer sombre blikken.

Reeds heerscht de nacht, die 't aardrijk overspant  
 Met zwarten dosch. 't Is alles ingeslapen:  
 Sabina waekt, door kommer overmand.

Verschriklijk blijft heur hartewonde gapen:  
 De slaep drijft toe, met teeder medely',  
 En sluit haer oog. - Haer lot is omgeschapen!

O zoete slaep!... Een droom daelde aen diens zy',  
 Gehuld in 't goud, in lentemorgenluister.  
 Heur gade kooft; heur gade keert weêr vry!

Toledos hand verbrak des Graven kluiste  
 En Egmont zinkt aen heur getrouwe borst.  
 O zaligheid! Waerom vlood droom en duister!...

En schooner rijst de ontvlamde morgenvorst,  
 En zy ontwaekt met hem begroetende oogen.  
 Zy hoopt, herleeft: heur ramp is opgeschorst.

Weêr klinkt de harp, door blanken arm omtogen.  
 Bly galmt heur lied, waer liefde in zegepraelt;  
 Een Alva-zelf waer' licht er door bewogen.

Zy scheen een hemelgeest, in 't stof gedaeld.

Hy kooft, de geliefde! - Een doffer ontvlood  
 Des sperwers bloedgierige klauwen.  
 Weêr koestert hem 't gaeiken in donzigen schoot;  
 Geen angst kan ze langer benauwen.  
 Weêr kirren ze zachtjens, en aedmen genot.  
 Sabina verzuchtte tot Nederlands God.

Hy kooft, de geliefde! - Een roozenstruik stond  
 Met schuchtere botjens te blozen.  
 De donder bonst neder - de donder verzwond;  
 't Plascht regen: de botjens zijn roozen;  
 En 't boomtjen staet geurig, het onweêr ten spot:  
 Sabina juicht innig tot Nederlands God.

Hy koomt, de geliefde! - 's Lands boei is geslaekt.  
 God-zelf wilde Neêrland beschermen.  
 Hy koomt: hy snelt henen, van geestdrift ontblaekt,  
 En knelt weêr de zynen in de armen.  
 Gods hand heeft het monster der tweedracht geknot.  
 Sabina knielt, heemlend, voor Nederlands God!

Sabina knielt, een engel onder engelen.  
 Zy lacht; heur kroost beklautert hare kniën;  
 Zy voelt hun kus - hunne armtjens haer omstrengelen.

Haer zal niet meer en rust en heil ontvliên.  
 Als moeder juicht ze, en zal als gade juichen,  
 En naest den Held aen Gode 't offer biên.

Wien ziet ze daer ten gronde voor haer buigen?  
 Een gryzaert, uit het gentsch kasteel gekeerd.  
 't Omneveld oog schijnt diepen rouw te tuigen.

- Rijs op: waerom u in het stof verneêrd,  
 O gryzaert? - Gy, mevrouw, kniel voor Gods zetel,  
 Voor Filip niet, die Neêrlands val bezweert.

- Hoe 't monster zich in onze rampen ketel',  
 God waekt, mijn beste! - En 't spaensch geweten slaept.  
 Mevrouw! God weet, of Alva niet vermetel....

- Wat nieuwe ramp?... Spreek op!-Een afgrond gaept  
 Voor Egmonts voet. Hy leeft, maer aengevallen,  
 Door Alva, die in martling wellust raept.

Hy leeft, vervoerd naer Brussels sombre wallen...  
 De bloedraed wacht! - De bloedraed (roept zy uit)!  
 Dit woord... geen donder kan zoo plettrend knallen.

- Erbarming (gilt de vorstelyke spruit)!  
 Erbarming!.... En de zael weêrgalmt: Erbarming!  
 Op doffen toon, als waer de tombe ontsluit!

- De Algoede leeft, de vader der ontferming  
 (Lispt de achtbre man, schoon zelf ook troosteloos):  
 Sabina, hoop op Egmonts blyde omarming!

O lieve Hoop, met Edens frissche roos  
 In uwe zwierige en omglansde lokken,  
 Maer zonder doorn, en met onslensbren bloos!

Sabina roept: Welaen! welaen! vertrokken!  
 Naer Alva heen, naer Brussels wal gevloên.  
 Licht kan mijn bede een spaenschen boezem schokken.

Reeds blauwt van verre 's Hertogs ijsbre woon.  
 Haer rechterhand, al sidderend, omknelde  
 Een liefdepand, haer negenjaergen zoon.

De gryzaert, die haer eenzaam pad verzelde  
 Droeg op zijn arm heur minlijk jongste wicht,  
 Voor 't welk haer borst van moedermelk nog zwelde.



Genaderd tot de poort van 't burchgesticht,  
Reikt de achtbre kruin heur liefeling haer tegen:  
Zy kust en dekt het met een sluier dicht.

De ontzetbre poort stapt ze in: de krygers zwegen,  
Verbazend voor 't ontzachvol aengezicht:  
Het bleek zy was uit vorstenstam gestegen.

Een hopman naekt, verneemt haer bedetael,  
En spreekt geen woord, maer snelt naer Alva henen,  
En wenkt van op den drempel van de zael.

Een kind ter hand, is zy daer reeds verschenen  
Met grootschen tred. Slechts krygers in het stael  
Ontmoet haer oog, maer vrees en angst verdwenen.

Ze ontwaert nu eerst, daer zeetlend als een vorst,  
Een Spanjaert, die elks hulde scheen te erlangen.  
Met yzren plaet by yzren plaet omschorst.

Hol was zijn blik, argwanig; bleek zijn wangen.  
De zilvren baerd hing, golvend, op zijn borst,  
Door 't gulden Vlies met gouden band omhangen.

Die holle blik blijft onbewogen zien.  
Sabina knielt, voor Alva neêrgebogen!  
Haer zoontjen plooit aen heure zy' de kniën.

- Sabina kooft tot u om hulp gevlogen.  
U smeekt een vrouw, de gâ van Egmont, wien  
Een talrijk kroost beweent met minnende oogen.

De boei vernijpt de zegeryke hand,  
 Die Frankrijks macht verbryzelde - den hoeder  
 Van 't vlaemsch gewest, by burgeroorlogsbrand.

Red Egmont, red zijn kindren, red hun moeder!  
 Hy is de zoon van 't lydend vaderland,  
 Een held, een ridder! Heirvorst, red uw broeder!

Haer stemme stierf in een verkropten snik.  
 En stelploos gudst een tranenstroom ter neder  
 Van heure wang, gedoodverwd nu van schrik.

Red vader (smeeft haer schreiend zoontjen teeder)!  
 Maer kalm en koel bleef de eigen holle blik.  
 Sabina rijst, hervat heur krachten weder;

Ze ontsluiert voor zijn oogen 't jonge wicht:  
 Mijn laetste telg! O, wil mijn rouw niet tergen,  
 Denk aen uw gade, uw kroost en Gods gericht!

Zy zucht, en knielt nog eens om troost te vergen:  
 Maer 't kind, verschrikt voor Alvas streng gezicht,  
 Wil aen den moederboezem zich verbergen.

Zijn yzren arm rijst op: Vertrek, mevrouw!  
 Op morgen wordt de kerker hem ontsloten.  
 Zy rijst: een droeve lach vervangt heur rouw.

't Was de eerste lach door Alva ooit genoten,  
 De laetste lach dien hy ontfangen zou.  
 Op morgen... God! wie kan de hoop verstooten?

**Vierde zang.**  
**Brussel. - 5 juny 1568.**

Zoo als hy leeft, ziet men hem sterven.

VERVIER, *Lof des landlerens.*

Ziet gy dit eikenpaer, als broeders daer verheven,  
 Met onverneêrde kruin zoo fier ten hemel streven;  
 In wiens azuren veld hun groene pluime zwiert,  
 Die op de winden en op de eeuwen zegeviert?  
 Mistrouw die pracht! - Wat storm er aen hun voet bezweken  
 Ter neder viel, wellicht kan hy zich morgen wreken.  
 Keer's anderdaegs: wat vindt ge in deez' vervallen wijk?-  
 Daer ligt des eikenpaers byna onkenbaer lijk.  
 De donder slingerde in hun overweldigend loover.  
 Wat blijft er van die schoone, ontzachtbre boomen over?  
 Wat?... De eikel, die niet sterft, maer weder tieren zal,  
 En teelen d'achtbren eik, tot wellust van het dal.  
 Zoo, Hoorne en Egmont (werd het moordstael opgeheven)!  
 Weet gy, dat de eer niet sterft, maer u zal overleven,  
 En dat het nageslacht, al knielend voor uw beeld,  
 Uw vaderlandsche deugd ziet eindloos voortgeteeld.

O rampvoorspellend woord: Rijs op! naer Brussels wallen!  
 Het vonnis is geveld: 's lands zuilen zullen vallen!

De bloedraed heeft beslist, die Brussels lucht verpest:  
 Alvarez aen het hoofd, broeit daer het addrennest;  
 Daer zetelt Vargas, fier, en voor 't gedrocht gebogen;  
 Daer gluert de Spanjaert rond, met bliksemschietende oogen;  
 Terwijl het zoenkruis-zelf, dat de aerde liefde preëkt,  
 Weêr in zijn doemlingsvuist van 't bloed der onschuld leekt,  
 Opdat America niet enkel voor d'aenbidder  
 Des Liefdegods, tot Moloch omgeschapen, sidder!  
 Ge ontwaekte, Vlaendrens held! kalm op den boord van 't graf.  
 Gy smeekte van Gods hand een reddend' engel af:  
 Zie! - De engel, door 't verschrikt Escurial gezonnen,  
 Is die der wraek, des doods, welke ongeneesbre wonden,  
 Met zijn vergiftigd zwaerd, door d'afgrond hem gesmeed,  
 In Neêrlands borst wil slaen, die de yzren voet vertreedt,  
 Om, na zijn duivellust, met onverbidbre handen,  
 Bly rond te wroeten in heur lillende ingewanden!  
 De bloedraed heeft beslist, en zijn baldadigheid  
 Heeft Hoorne en Egmont eens verweerders tong ontzeid.  
 Zal dan een schrikbre dood de krygers samenparen  
 Die blonken aen het hoofd der zelfde legerscharen?  
 Wraekt Filips 't niet? Gewis! - Zoo wreed was nooiteen vorst  
 Dat hy het zuilenpaer zijns zetels vellen dorst.

Wat wassend volksgewoel stroomt voort naer Brussels vesten?  
 De bleeke siddding overvleugelt deez' gewesten;  
 De stomme smart dwaelt door de sombre stad; een heir  
 Van Spanjaerts daegt, en breidt zich uit. Geen twyfel! weêr

Is Frankrijks overmacht den Belgen toegevolgen.  
 Op, vlaemsche helden, op! te wapen!... Uit den hoogen  
 Daelt redding: Egmont leeft. Rijst! drijft het roofgedrocht,  
 Verkneusd en platgetreên, naer zijn bebloeden krocht!  
 Alvarez, blink in 't stael: steun 't land op reuzenschouderen,  
 Met vreeslijkvlammend zwaerd; als de engel die onze ouderen  
 Uit Eden dreef; of als de vreesbre Michaël  
 Die op den raedhuistop ginds schittert, en de hel  
 Te pletter trapt in hem, die, vorst van aertsvermetelen,  
 Zwoer, boven 't starrenchoor, aen Jovas zy' te zetelen.  
 Alvarez, Belgie steekt u de armen tegen: Wraek,  
 Wraek op den vuigen Frank! Wees ridder - Dit 's uw taek!  
 Stappe Egmont nevens u, en bliksem' beider degen,  
 En beiden zwiere 't land den dankbren wierook tegen!...  
 Neen, 't is geen vyand, die op 's lands verderf hier loert:  
 't Is Belgies eigen vorst, door dweepend brein vervoerd!  
 't Geldt eerst den man, die, in het raedsgestoelt' gezeten,  
 Voor 't recht dorst pleiten, en de vryheid van geweten -  
 Den man, die 't weenend land, betrouwend op zijn stael,  
 Betrouwend op zijn mond, zond naer 't Escuriael,  
 Opdat zijn sombre vorst met Neêrland werd bewogen -  
 Den man, dien 't vorstlijk woord baldadig heeft bedrogen.  
 Nog gistrennacht, wanneer der onschuld lieve rust  
 In diepen slaep den wreedgeboeide had gekust,  
 Wekte ylings hem het woord, dat angst, noch wanhoop baerde:  
 Ontwaek! rijs op! gy slaept op morgen onder de aerde!  
 En 't blankgevederd kroost van 't vlekkelooze licht  
 Sloeg 't stilaenbiddend oog op 't rustig aengezicht:

't Herdacht den leeraer en verlosser van de volken,  
By d'uitgebroken storm op dulle golvenkolken!

De held van Sint Quintyn stapt aen - en nevens hem  
Treedt Ypres mytervoogd, Rithoven; hy, wiens stem  
Den brave in 't kerkerslot ten hemel voorbereidde;  
Voor Alva, biddend, boog, en op dit offer schreidde;  
Die, poogde hy vergeefs den vastgespannen klauw  
Te ontwapenen, 's mans hoofd met hemelliefdedauw  
(Als ware dienaer Gods, geen helsche leer verzinnend)  
Wil overdruipen in den jongsten strijd; en, minnend,  
Hem leiden tot den voet des zetels van zijn God.  
De redder van het land bestijgt het moordschavot -  
Bestijgt het moordschavot, in 't oog der Nederlanderen,  
Als in den strijd, omringd van Philips oorlogsstanderen.  
De bisschop vat het kruis, met sidderende hand,  
En reikt hem 't beeld des Gods, genageld aen den schand-  
En gruwelstaek, en spreekt: O Christenheld, volg 't voorbeeld  
U op den berg getoond! 't Is God-alleen, die oordeelt.  
En Egmont drukt, terwijl hy, zwygend, nederknielt,  
Den jongsten christenkus, door hooger geest bezielde,  
Op 't heilig beeld van hem die godlijk zegepraelde  
Wen hy met al zijn bloed des menschdoms heil betaelde;  
Als een Godslasteraer, in d'allerjongsten nood  
Bespot en uitgespuwd, vergodlijkt na zijn dood.  
O (zucht hy)! mocht ik ook mijn vaderland bevryden,  
En, zelfs op 't moordschavot, voor dit verwinnend stryden.  
Wat geeft het, waer mijn hoofd bezwijk'? Terwijl ik kniel,  
Klimt mijn gebed tot Gode ook hier uit vrye ziel.

Hy werpt een kalmen blik op de aengegolfde Belgen,  
 En voor het monster-zelf, wiens haet hem gaet verzwelgen,  
 Bidt hy, voor't kruis gebukt, des menschen jongste troost.  
 Hy bidt voor 't vaderland; hy bidt voor gade, en kroost;  
 En denkt niet langer aen het bruischend volksgewemel,  
 Maer heft een laetsten blik naer d'opgeklaerden hemel,  
 Waer 't lieve daglicht straelt, dat morgen op zijn graf  
 Zal dalen. - Ieder beeft, verbleekt, wendt de oogen af:  
 Alleen verbleekte niet de held, die nimmer beefde.  
 Hy valt, als 't helden past; hy sterft, gelijk hy leefde;  
 En 't bloed, dat dikwijls vloot voor 't strydend vaderland,  
 Verplengt zijn laetsten drop in 't opgehoopte zand.  
 De rouw schept adem, in verstomming lang bedolven;  
 't Woord: Wraek! ruischt om, en raest, als de opgestoven golven.  
 En Alva, die geen God, die Filips enkel vreest,  
 Roept: Broeder, Egmont valt: die pyler is geweest!  
 Die schijnbre glorieus, gehate mededinger,  
 Verdwijnt voor eeuwig, op een teeken van mijn vinger.  
 Die staek verwacht zijn kop: Don Pedro, vrees niet meer,  
 Dat eenig ridderkamp hem overdekk' met eer!  
 Had de eigen slag des Zwuygers hoofd gebonsd ter acrde,  
 Dien stommen visch! Mijn vangst schijnt van geringe waerde;  
 Granvelle zeide 't wel! - Don Pedro, aen diens zy',  
 Lacht! - Sprekend tafereel van Spanjes medely!  
 't Woord: Wraek! dringt in het oor van zijn gevloekten wreker:  
 Thands is de maet vervuld van zyner gruwlen beker!  
 Maer Gods heraut daelt neêr, en fluistert: Belgie, kniel!  
 En, onbevleete duif, ontboeit zich de eedle ziel

Des martlaers, op de wiek des serafijns verheven;  
En tot de algoede bron van 't eindelooze leven  
Klimt hy, als een te rug gevloten zonnestrael.  
God! Hoorne deelde reeds in d'eigen zegeprael!  
Ze stygen samen op in 's hemels blyde kringen,  
En Belgie buigt in 't stof, en weenende englen zingen!

Zwijg, aerdsche luit! verstom voor 't onnazingbaer lied,  
Den stroom van melody, die hooger harp ontvliet!



**Vijfde zang.**  
**Sotteghen. - 15 juny 1568.**

Elk staerde verstomd op dien gruwzamen rouw,  
 En niemand die 't zwygen dorst breken.

RENS, *Liederick de Buck.*

En de avond daelde van de allengs vergrauwde transen  
 Des hemels; en de maen, gehuld in neevlen, klom  
 Ter sombre kimmen op, en spreidde treurge glansen:  
 Een tempelklokkenpaer klonk dof, met bom op bom.

Een dienaersrei kooft aen, met waggelende treden,  
 En vest het weenend oog op de akelige baer,  
 Waerop de dierbre rust, door Neêrland aengebeden,  
 En dierbrer sints zijn dood als Neêrlands martelaer.

Wat gryzaert stapt daer voort, met neêrgebukten schedel,  
 En sluit den stillen stoet van 't saemgevloeide volk?  
 Zijn ziel, op 't aengezicht geprent, is kalm en edel,  
 Wat onverzetbre rouw zijn voorhoofd overwolk'!

De zilvren baerd zweeft op zijn zwarte kerkgewaden,  
 En 't weenend choorkind draegt naest hem den herderstaf.  
 't Is Ypres mytervoogd, met doodsrouw overladen,  
 Die Egmont, zwygend, brengt naer 't ouderlyke graf.

Hy was 't, die Alva sprak, voor 't monster neêrgebogen  
 Als voor des levens Heer: 'Herroep uw bloedbesluit!  
 ('k Heb Egmonts ziel doorpeild; 'k ben diep metbem bewogen)  
 Of vrees, dat onschulds bloed op ieder tred ontspuit!'

Zy waggelen ter kerk, met saemgevouwen handen:  
 Ontzachtbre stilte heerscht, slechts door gesnik gestoord.  
 Hun ziel is afgepijnd; zy voelen zelfs de banden  
 Der dwinglandy niet meer; zy waggelen, weenend, voort.

Maer de opgestegen maen schiet hare zilvren stralen,  
 En op de tempelspits, waer hol de doodsklok luidt,  
 En op des Graven slot, in welks verheven zalen  
 Heur doffe schemer dringt door rijkgekleurde ruit.

Daer dwarrelt ze om het hoofd van Egmonts bleeke gade,  
 Omkroond van 't elftal, dat uit heldenheup ontsproot;  
 Daer - in dezelfde zael, waer zy in wellust baedde,  
 Als 't huppelende choor er dartle kringen sloot.

Zy ziet den zwarten stoet ter grafplaets henenbeven,  
 En werpt een teedren blik op heur geliefden vrind,  
 Die haer en 't weezenkroost niet meer zal tegenzweven,  
 En dien ze in beter oord alleenig wedervindt.

Zy ziet den zwarten stoet zich naer de grafsteê slepen,  
 En mist één laefnistraen, als door den rouw ontzield,  
 Als door de beulenvuist van Alva vastgegrepen:  
 'Mijn engel!' gilt zy uit, en weent nu eerst, en knielt!

Maer reeds zijn zy 't altaer des tempels toegenaderd,  
 Waer 't heilige gebeent van Egmonts vaedren rust;  
 En de ingetogen stoet, die al zijn kracht vergadert,  
 Heeft reeds de dierbre kist met stomme pijn gekust.

De wraekzucht overheerscht hun onvertroosbaer rouwen,  
 Barst los, en geeft zich lucht in onbedwongen toon:  
 Zy staren naer omhoog, en 't zalige vertrouwen  
 Steunt op 's lands martelaer in de eeuwge starrenwoon.

Geen sterfling is hy meer: zy knielen voor hem neder;  
 De bisschop bidt, en buigt, strooit op de kiste zand,  
 En zucht hem 't jongste woord, die, even koen als teeder,  
 Wel viel, maer niet bezweek, voor 't worstlend vaderland.

Rust by uw heldhafte vadersen,  
 Voorbeeld van het nageslacht!  
 Strale wie uw tombe naderen  
 Troostlicht tegen uit heur nacht!

By dit graf kan ik getuigen,  
 Welk een bloed uw hart doorvloot:  
 Gy woudt slechts den schedel buigen  
 Voor den Vorst alleenig groot;

Voor uw Schepper, voor uw Koning,  
 Die steeds was, en wezen zal:  
 En die u eens uw belooning  
 Reikt, in 't aenschijn van 't heelal.

'Filips (schreef! ge)! wees bewogen  
 Met mijn weduw, met mijn kroost!  
 Licht heeft Egmont zich bedrogen,  
 Maer vergeef hem, die niet bloost!'

O, de wereld kent geen smarte,  
 Die u niet hebb' vastgeboeid;  
 Maer door godsdienst werd uw harte  
 Met verheven moed ontgloed.

En gy stierft, in God gelaten:  
 Stervend dacht ge aen Golgotha.  
 Laet dit bloedig offer baten  
 Aen zijn ziel: schenk hem genâ!

Hoor de bede, uit hart en ader  
 Vloeiend: zie op Belgie neêr.  
 Schenk haer welvaart, vrede vader!  
 Schenk hem eeuwge rust, o Heer!

Hy zwijgt, bidt Innig, snikt. Voor bun verstarrende oogen  
 Daelt nu 't gewijd gebeent, vertrouwd aen 't wratig stof.  
 Een doodsche stilte heerscht, en door de tempelbogen  
 Zweeft als een roozengeur van 's hemels wellusthof.

En uit het donker van den diepen doodenkelder  
 Blinkt de oude lampe zacht, getrouwe grafvriendin!  
 En ylings schiet ze een strael, gelijk een maenlonk helder,  
 En stort een dageraad van hoop de harten in.

Ze ryzen; en de borst mag nu geruster kloppen:  
 Men staert de toekomst in, die min beneveld hangt;  
 En vaegt van bleeke wang de stille tranendroppen,  
 Wier mymerende troost den bangen rouw vervangt.

De bisschop wendt zijn stap naer 't slot, waer 't edelst harte  
 In vreeslyke eenzaamheid weent met haer talrijk kroost.  
 Hy wil haer weduwsmart verzachten met zijn smarte,  
 En reiken haer de hand der godsdienst: hemeltroost!

Hy vindt ze neêrgekniel, aen diep gebed geklonken,  
 In tranen voor het kruis, met neêrgebogen kruin.  
 Zoo bukt een lelie 't hoofd, door 't onweêr neêrgezonden.  
 En droppen natten die vorstinne van den tuin.

En plechtig schenkt hy haer d'aertsvaderlyken zegen:  
 Mijn dochter (roept hy uit)! de donder plet uw huis,  
 Maer God beschermt u! - En mijn gade viel, gestegen  
 Op 't moordschavot! - De Heer, Sabina, stierf aen 't kruis!

- O vader, Alva juicht, en zegepraelt! - Op aerde,  
 Mijn dochter! Egmont klom, een palmtak in de hand,  
 Ten hoogen. Welk een ramp de trotschaert Neêrland baerde,  
 Uw Egmont zegepraelt in beter vaderland.

Sabina rijst, verheft hare oogen, droogt haer tranen,  
 En schiet een vasten blik in 's martlaers majesteit:  
 's Lands engel blinkt haer toe van de open starrenbanen,  
 Met rijk omstraelde kruin, en de armen uitgebreid.

Gods adem blaest, en grijpt haer aen; het aersch gewemel  
 Ontzinkt haer vrye ziel, die d'engel tegenvliedt.  
 De toekomst-zelve ontsluit zich voor haer oog: de hemel  
 Daelt neêr, en haer ontstroomt in Godspraak hooger lied.

Ontsluit u, hemelen, voor mijn gewiekte voeten!  
 Waer ligt ge thands, rampzalige aerd',  
 Daer braefheid tyranny moet groeten,  
 Of bukken voor het zwaerd?

Ja, Egmont, zegeprael! Ge ontsteegt ook 't graf der vaderen,  
 O heiland van het oord, waer fel de bloedstroom bruischt.  
 Verjongde moed doorsnelle uwe aderen,  
 En grijp het wraekvuer in de vuist!

De grond der Belgen heeft verbolgen  
 Uw landgeheiligd bloed verzwolgen.  
 De Nederlander zweeg, verstomde, nokte, viel  
 Op 't voorhoofd, voor uw lijk gebogen.  
 De wraektraen brak uit brandende ooggen -  
 De vryheidseed, uit gramme ziel!

En de opstandsvlam is losgebroken;  
 De houtmijtvlamme dooft!  
 De gâ van Egmont is gewroken:  
 De wraek verplet des monsters hoofd.

Terug, o dolk van een verrader!  
 Wat meer dan helsche nacht stort plots op Holland af?

Wat schimme rijst er uit, en blinkt nog als 's lands vader?  
De vryheid bouwt zijn graf.

Slachtoffer van des dwinglands dolheid,  
Wien krachteloos zijn zwaerd bestreed,  
Gy valt voor 's zweepers dolk, maer kalm. In al haer volheid  
Smaekt gy des Hemels gunst: getrouw volbrachtge uw eed.

Wie woelt er op die purpren sponde?  
Het wrekend ongediert doorknaegt d'onzaelgen vorst.  
De onsterfelyke worm ontwaekt, bijt dieper wonde  
In zijn onmenschte borst!

Na zoo veel worstlens, zoo veel lydens,  
Verbreekt de boei, die 't Noord omsluit.  
Den storm van tachtig jaren strydens  
Blinkt vryheidszon verhelderd uit.

Dael, Egmont! keer op aerd'! Geen bloedstroom meer, geen slaven!  
De menschheid zegepraelt!  
Wiens bloed heeft dien triomf voor Zuid en Noord betaeld?  
God! treurt dan de engel ook, in aerdschen rouw begraven?  
'k Hoor, hoe zijn harpe dof Oranjes naem herhaelt!

Neen, dael niet, Egmont! vlied! Oranje vlucht ten hoogen.  
Ge omsluiert u, en weent! Ik spoor u vruchtloos na.  
Waer ben ik?... Nog op aerd', van weezen slechts omtogen;  
Maer fier op Egmonts dood, maer zyner waerde gâ!

Mijn kindren, valt in moeders armen,  
 En zweert, dat gy hem wreken zult.  
 Thands is uw moeder 't land! Zoudt gy haer niet beschermen?  
 Zoo sterve uw dorre stam! De godspraak moet vervuld!

Ja, moeder (roept de telg, dien Alva eens zag smeeken  
 Voor d'onverbidbren stoel)! ik zal mijn vader wreken!  
 Ja, wreken zal ik hem: ik ook vloek dwinglandy;  
 Ik ook zal 't hoofd haer tegensteken,  
 Al moest ik vallen, groot als hy.  
 - God zegene u, mijn kind! u glorieryke dagen!  
 Gelukkiger dan hy, wees even vroom van aert!

Ze omhelst hem, weenend, voelt den moederboezem jagen,  
 En waent door de armen van een engel zich omslagen.  
 De bisschop staet verstomd, en staert.  
 En Egmonts zaelge geest doet zijn triomffied schallen;  
 En de Eeuwige, van op d'ontvlamden rechterstoel,  
 Ziet zelf met teeder welgevallen  
 Op dit tafreel van rein gevoel!

En Alva hoorde zich de wraakkreet tegengalmen,  
 Terwijl hy waekte, en woelde op zijn vervloekte spond!  
 Hy zag den martelaer gekroond met hooger palmen,  
 En zonk in 's afgronds open mond.  
 Hy hoorde een dreigend choor zich somber tegenklimmen:  
 Den vloek van 't nakroost, dien van achttienduizend schimmen  
 Door hem van 't moordschavot geploft in 't gruwend graf!  
 En van zijn vale wang liep zweet, ja, doodszweet, af.



**Zesde zang.**

Voor ons is by de bron van laefnis en verrukking,  
 Wanneer de geest des kwaeds weêr uit de helle rijst,  
 En 't vaderland bestormt met vryheidsonderdrukking;  
 Wanneer mijn teeder hart voor nieuwe gruwlen ijst.

MARIA DOOLAEGHE, *op Hofmans dood.*

Drie eeuwen zijn er schier vervlogen,  
 Sints Egmonts bloed verspoelde in 't zand,  
 En tranen dryven nog in de oogen  
 Van 't hem beweened vaderland.  
 Nog stroomt het bloed versneld door de aderen,  
 Als wy met stille schreden naderen  
 Tot zijn kasteel, welks fiere kruin  
 Ook boog, maer welks herinneringen,  
 Geen stroom der eeuwen kan verdringen:  
 Zijn naem beheerscht der eeuwen puin.

Dat vry de tijd dan rustloos horte  
 Op 't overschot, met dolle vuist;  
 En de eene steen op d'andren storte,  
 En 't gantsche burchtslot treur' vergruisd:  
 Het hart geniet er: 't mag er dweepen  
 Van heldengrootheid, aengegrepen

Door mymering by 't maengeglim.  
 Dit puin spreekt tot wiens ziel er luistert:  
 Het windtjen, dat door 't loover fluistert,  
 Wordt daer de stem van Egmonts schim.

Men zegt, de plaets school lang verdoken,  
 Waer Neêrlands martlaer ruste vond.  
 In 't einde (als wou hem God gewroken)  
 Ontsloot het zwygend graf den mond:  
 Een wierookgeur klom naer den hoogen  
 Van 't altaer, dat hem borg voor de oogen;  
 En Belgie vond den lijkschat weêr,  
 Meer kostlijk dan 't juweel, gedolven  
 Uit diepe, onmeetbaer-diepe golven,  
 En zonk voor de outer-grafsteê neêr.

Men zegt, na 't daglicht is vervonkeld,  
 Dat Neêrland eeuwig vloeken moet -  
 Waerop de slang, rond hem gekronkeld,  
 Den dood dronk aen zijn heldenbloed,  
 De maen geheimnisvolle stralen  
 Meer liefelijk laet nederdalen  
 Op 't plekjen, dat zijn asch bevat,  
 En daer verheven harpen spelen;  
 Gelijk aen 't zielversmeltend kwelen  
 Des nachtegaels, van liefde zat.

Neen, 't is geen sterven zoo te sneven;  
 Zoo voor het heilig vaderland

Den laetsten druppel bloeds te geven,  
 Waer 's misdrijfs beul de zenuw spant;  
 't Is, na doorworstelde gevaren,  
 Na eindloos dobbren op de baren,  
 Bly landen aen een frissche kust;  
 't Is 't wandelstof van matte voeten  
 Afschudden, en de koetse groeten,  
 Waerop de deugd zoetlachend rust.

Maer, onder d'arm des doods gebogen,  
 Met Filips ongunst overlaên,  
 Sloot Alva zijn verwilderde oogen;  
 En de angst ontprestte de eerste traen  
 Aen d'yzren boezem des verwaten;  
 Maer, van zijn eigen zoon verlaten,  
 Stond hy verbleekt voor de eeuwigheid;  
 Maer haest verstoof 't vermolmd gebeente:  
 De donder brak zijn grafgesteente,  
 Waer slechts de vloek op had geschreid.

Zag Antwerp 't trotsche standbeeld slechten,  
 Aen eigen roem door hem gesticht,  
 Die met zijn zweep, spijt menschenrechten,  
 Ons sloeg in 't siddrend aengezicht;  
 Laet Egmonts beeltnis eerbied wekken,  
 Wiens schild het land mocht overdekken,  
 Wiens lijk de brug ten vryburcht was;  
 En overheersch' de bloem der helden

De dankbre Sotteghemsche velden,  
Gewijd door de onvergeetbare asch.

Wy zullen daer den eed herhalen,  
Die 't stoutste klom in 't bangst gevaer:  
Te sterven, of te zegepralen  
Op ieder dweepend aertsbarbaer;  
Daer zullen wy 's mans deugd herdenken.  
En wie der menschheid rechten krenken,  
Dien dondren wy 't woord Egmont toe.  
Wy zullen, van der vaedren schimmen  
Omfladderd, 't eerschavot beklimmen,  
Maer krommen nimmer voor zijn roê.

Wat lauwren, Egmont! u versieren,  
Gewonnen op het punt van 't stael,  
De schoonste die uw hoofd omzwieren,  
In bovenaerdschen zegeprael,  
Zijn die uw hand, bezwykend, plukte,  
Als gy voor zielendwang niet bukte,  
Maer hem den slangenkop vertrad.  
Hoe hoog uw heldenluister stege,  
Uw dood schenkt Neêrland vruchtbrer zege,  
Met heilig martlaersbloed bespat.

Zoo sneefde, in vlammen opgevlogen,  
Met Spanje fierversmadend hart,  
Die Claessens, ons gesteld voor de oogen  
Door Hollands stoutgespierden bard.

Hy wou aen 't laetste kroost getuigen,  
 Dat de echte Belg, eer dan te buigen,  
     Ter wrake snelt naer Godes woon.  
 De donder, door zijn hand ontstoken,  
 Riep Filips toe: Ze zijn gewroken!  
     En 't monster waggelde op zijn throon.

De vryheid heeft haer zegewimpel  
 In Egmonts offerbloed gedoopt.  
 Wat dwang haer 't voorhoofd tegenrimpel',  
     De onchristen vuermijt moet gesloopt.  
 De vryheid heeft het zwaerd verheven,  
 Door Egmonts trouwen hals gedreven,  
     En zwaeit dien fier voor 't Geuzenvolk:  
 Zoo hief eens Brutus, trotsch te moede,  
 Den dolk nog klam van kuischen bloede,  
     En dwang verbleekte voor dien dolk.

De vryheid deed de vonk ontsprankelen,  
 Die 't volk met éenen schok bezielt,  
 Dat 's vyands overmacht doet wankelen,  
     Ontzenuwt, overmant, vernielt.  
 Die fiere dochter des Alhoogen  
 Daelde uit de ontsloten hemelbogen,  
     Als Egmonts ziel die binnenvloog.  
 Zy richtte uw schedel op, Oranje!  
 En, velde dien ook 't moordziek Spanje,  
     Flips val laest gy met brekend oog.

O Egmont, schutsgeest dezer landen,  
 Niet slechts voor België stierft gy, neen!  
 Uw veege hand ontsloot de banden,  
 Gesmeten om bataefsche leên.  
 Gezegend leven! heilig sterven!  
 't Deed u de martlaerskroon verwerven,  
 Die in altaer het graf herschept;  
 Verbroederingsaltaer der volken,  
 Die gy beschut voor boei en dolken,  
 Ginds, waer ge vrye wieken rept.

O zoon van onvergeetbre smarte!  
 O onverwinnelyke hand!  
 O beeld van 't trouwe Neêrlandsch harte!  
 O steun van 't weenend vaderland!  
 Ik kniel voor d'eêlsten zyner telgen.  
 Snelt toe, stroomt toe, o dankbre Belgen;  
 Brengt lelien en roozen aen,  
 En stort den schat van Belgies gaerde  
 Op 't graf, dat onze vryheid baerde:  
 'k Heb ook dien heilgen plicht voldaan!

Neen, gy zijt Neêrland niet ontvloden,  
 Uw dierbre moeder. Uit het graf!  
 Schud, schud den sluierdoek der dooden  
 Van uw omglansde leden af;  
 Sta op, 's lands ridder, raed en zone!  
 Vonk' ieder bloeddop in uw kroone,

Als zoo veel paerlen, Flipsen blind.  
 Sta op, wou Frankrijk ons doen sidderen!  
 Beziel den arm van uwe aanbidders:  
 't Sein Egmont zy hun 't: Schild en vrind!

Op 't schittrend voetspoor der Bataven,  
 Zing' Belgie nu haer grooten zoon,  
 Wiens roem in 't hart niet blijft begraven,  
 Maer uitblinkt in der Belgen toon.  
 Zelfs tomben sterven, zuilen zinken;  
 Verheven snaren blyven klinken  
 Van luistrend na - tot nageslacht;  
 De bard is eeuwig vorst der zielen,  
 Die voor der vaedren grootheid knielen.  
 Men zucht zijn assche toe: Rust zacht!

Dank, Hemel! die mijn geestdrift baerde,  
 Die my der Dichtkunst lachjen schonkt,  
 En ophieft boven 't slijk der aerde,  
 En zielen aen mijn zangen klonkt.  
 De Dichtkunst, weêrgalm van de chooren  
 Die psalmen voor den Ongeboren,  
 Schenkt laefnisvocht met milde hand.  
 Zie, Hoofdvorst, van den throon der wolken  
 Op 't worstlend lyden van de volken:  
 Bescherm, verhoog mijn vaderland!

## Heldenroem.

Spreekt overmacht hem: Buk! - Neen, roept hy, nimmermeer!  
De oprechte Belg verwint, of sterft op 't veld van eer.

VAN DEN POEL, *de Belgen.*



**De Slag van Prêle,  
Of de Belgische gryzaert en zijn zoon.<sup>aant.</sup>**

Wy zyn uw waerdig kroost, ô Gryzaerd, ziet die handen  
Der Belgen, die het heir der wreedste dwingelanden  
Zo menigmalen voor hun losgebroken moed  
Te rugge deden vliên; 't is nog hetzelfde bloed  
Dat in ons aders bruischt: niets kan dit vuer verdelgen  
Dat de overmacht braveerde, en schittrend Romes telgen  
Sprong in 't verbazend oog.

JOZEF VAN DUYSE, *aen de jeugd van Westerloo.*

De Belgen roemen ook op hun Thermopylé!  
Hun bodem, overspoeld met gantsch een jammrenzee,  
Mocht dikwijls, mild bevrucht door 's overwonnen lyken,  
Op zegevanen en op oogsten beurtlings pryken.

Mijn liefling, ziet gy ginds het needrig Prêle 't hoofd  
Verheffen? O, nog niet van jeugdig vuer beroofd,  
Trouw aen 's lands ouden roem, treedt uw vergrijsde vader  
Altijd met popplend hart dees heilge streken nader,

En put er lessen voor zijn kroost: want overluid  
 Galmt alles hier den roem van onze vaedren uit.  
 't Vermaent ons alles hier die vryheidszonen te eeren,  
 En nimmer onder 't juk den schedel te verneëren.  
 Geen eedler offer wordt hun schimmen toegebracht!  
 Beluister 's gryzaerts stem, o steun van myn geslacht!  
 Ik zal de dapperheid der oude Belgen melden.  
 Drukk', drukk' de vadertael, by 't schildren zulker helden,  
 Een godlijk zegel op dit vaderlandsch tafreel.  
 Dat u 't herinneren dier halve goden streel!  
 Dat zy uw ziel verheff', by 't staren op die grootheid,  
 En haer ontvlammen doe, bestormde ons weêr de snoodheid  
 Eens warelddwingers. Ja, 't beruchte Prêle, en 't dal  
 Waer Romes kroost den naem aen schonk van Vitriual,  
 Waer nog 't reuzachtige gebeente der Germanen  
 Den bodem bleekt, dat ons verwekt tot fiere tranen,  
 Zal u doen roepen in den vaderlandschen nood:  
 Des Nerviers waerdig kroost veracht altijd den dood!  
 Voor onze voeten, rolt de Sambre hare golven,  
 En de eik beschaëuwt ons. In gewyde rust bedolven,  
 Zwijgt de omtrek. Koom: een Belg, die voor de vryheid leeft,  
 Melde u, hoe 't voorgeslacht hier eens gestreden heeft.

De Romer afgemat van 't doorgeworsteld zwoegen,  
 Trotsch op de schansen, die zijn legerplaets omsloegen,  
 Leî juichend, op een vreemde, een onverslaefde kust,  
 Doch reeds door Cesars voet betreden, zich te rust.  
 'Staekt, Vrienden!... Morgen wijk' de spade voor het wapen,  
 Tot demping van dit volk!' sprak hy, ras ingeslapen.

Reeds had de nacht haer krip van lieverleê ontplooid,  
 Maer 't met geen gouden starretintel overstrooid.  
 De Sambre sleepte traeg hervoort, by morrend bruisen.  
 Men hoorde 't windtjen nauw, met stervend' adem, suisen  
 Door 't ritslend boschloof, breed gerezen op dien grond.  
 't Aênde alles stilte in 't zwart en zwygend scheppingsrond,  
 En Cesar waekte alleen in 't leger. Vaste plannen,  
 Om (wat hem tegenryze) eens de aerde te overmannen,  
 Vervullen gantsch zijn ziel, beheerscht door één gedacht:  
 'Ja, bukken zal het ook, 't onbuigbre nageslacht  
 Des Gaulers, dien de Stad, voor haren val aen 't beven,  
 Met opgeheven knots, haer vest zag tegenzweven,  
 Wanneer Camil, met dier ondankre nood begaen,  
 Door éenen enklen blik 't barbarenrot deed staen.  
 Dit dapper Belgenheir, dat men niet op kon tellen,  
 Te saem gespannen om mijn' arm ter neêr te vellen,  
 Kon niets veroovren dan een glorieryken dood.  
 Nu daegt de Nerviêr bedreigend, en besloot,  
 Mijn kunst, en macht, en wrok te tergen, stoutgestegen.  
 Wijk, droeve nacht! Verhaest d'ons op te dagen zegen!  
 Verzinke uw naerheid voor een schitterenden dag!  
 Op morgen bukk' 't heelal voor mijn geducht ontzach!  
 Op morgen boeit de dood of slaverny hun handen,  
 Maer bood my 't everzwijn de gramgewette tanden?  
 Maer bracht hun legerbijl, door wanhoop dol te moê,  
 Mijn onbeperkten trots d'onstuitbren nekslag toe?  
 Dan zie ik, diepverneêrd, mijn lauwerkroon vertrappen;  
 Dan, saem barbaren en Romeinen my ontsnappen.

Indien ik zegepraël, verwin ik in dien strijd  
 't Weêrbarstig Latium. O Rome, gy, wier nijd  
 My waende naer den dood, en niet naer de eer te zenden,  
 Verschrikt van zoo veel roems, ziet ge ook uw vryheid enden.<sup>7</sup>  
 Zoo spreekt de trotsche held, die volk by volk vertreedt,  
 En, blijft er iets te doen, vermeent dat hy niets deed.  
 In 't einde komt de slaep tot Cesar nedervliegen,  
 En zijn nog wakend brein in gloriëdroomen wiegen.  
 Fier op de zegekoets geklommen en begroet  
 Als meester van 't heelal door roomschen slavenstoet,  
 Rijdt hy naer 't Kapitoel; en 't alverwinnend wapen  
 Ziet Brutus nageslacht in keizerstaf herschappen.  
 Hy droomde, Cesar; en, by 't plechtige der nacht,  
 Werd nog Germaenjes deugd door de onzen nagedacht;  
 Door de onzen die, gestreng en krachtig als hunne ouderen,  
 De wulpscheid banden, 't juk versmeten van de schouderen.

Lang voor het ochtendlicht brak door de grauwe wolk,  
 Rees, tochtig naer den kamp, ons lichtgewapend volk.  
 Den forschen Nervier kan geen geweld versagen:  
 Men ziet den yzren arm een zwaren beuklaer dragen;  
 Ten halven lyve naekt, voert hy de knots of 't stael.  
 Nog blinkt in de Oosterbaen geen uitgeschoten stael,  
 Of de onzen zaemlen reeds met dommelende scharen,  
 En dryven naer hun vorst, als de opgezette baren.

Held Boduogna heerschte op dezen mannenstam.  
 Hem woelde in 't ingewand de goddelyke vlam

Der vryheid. Hy treedt voort tot die hem tegensnelden,  
 En zijn verheven stap verraedt den prins van helden.  
 De boezems by zijn komst slaen met verhaesten klop.  
 Hy heft in 't heldenchoor een vorstlijk voorhoofd op,  
 En de aendrift zyner ziel schiet over in zyne oogen.  
 Zijn wenk beveelt de stilte; en, op een terp gevlogen,  
 Herdenkt hy Romes trots, de ramp van 't vaderland,  
 Der vaedren dapperheid, en roept, in wraek ontbrand:  
 'Te wapen! laet uw moed uw eerstam nu bekrachtigen!  
 Zou u het schandlijk juk van Romers overmachten?  
 Zy brengen boeien aen, in hun verdwaesden waen:  
 Die boeien zijn bestemd voor hunnen hals. De orkaen  
 Rijst in 't verschiet, en dreigt de wooning te bestryden,  
 Die gulle eenvoudigheid en zoete vreë verblydden:  
 Voor 't needrig zodendak, ten schut aen ons gezin,  
 Steekt Rome een fiere kruin ten wolkenpansel in;  
 Baldadig wil zy dan onz' armen heilstand rooven!  
 Wel stijgt zy ons in macht, doch niet in moed, te boven.  
 De Gaulers lieten ons dien moed tot erf. Maer hoe?  
 Vergat de Romer zoo hun tuchtigende roê?  
 Herinneren wy dan aen zulk een' onbezonne  
 Held Brennus wraekgeschreeuw: Wee, wee den overwonne!  
 Ja, reeds heeft Wodans mond 't profetisch bosch bezielde,  
 Waer de opgestegen eik, door de eeuwen onvernield,  
 Zijn prachtig voorhoofd schudt: hy vraegt de heldenzonen  
 Der Goden met zijn loof, zijn heilig loof, te omkroonen.  
 Daer suist een zachte stem, als de avondscheemring speelt:  
 'Ras is deez' grond het graf, waer die tyrannenteelt

In neêrstort. Wodan en uw arm zal u bevryden.<sup>7</sup>  
 De blanke rossen, die men aen de zon mocht wyden,  
 Voorspelden reeds uw roem; zy brieschten overluid,  
 Naer 's priesters tuigenis, des vyands neêrlage uit.  
 De schoone Hertha, die de moordbyl wil zien rusten,  
 Zal spoedig rollen naer deez' vrygevochten kusten  
 Op haren wagen, dien het hoogste rundpaer trekt;  
 En, by de zilvren beek, die bly de voeten lekt  
 Van haer, om schoonheid van de Goôn-zelv' aengebeden,  
 Ontsluiren in 't geheim haer maegdelyke leden.  
 Gelukkig, ja, de held, ontvlamd door 't vaderland,  
 Die voor de vryheid strijdt met onversaegde band:  
 Hy zegepraelt, of sterft al lachend. Tot belooning  
 Wacht hem 't Walballa af, die altijdblyde wooning,  
 En 't hartversterkend vocht, door maegden mild geplengd,  
 Dat men in 't bekkeneel eens vyands overbrengt;  
 En 't worstlend krygrenchoor, en de aengeblazen scharen  
 Der Barden, die ook hem bezingen op hun snaren.  
 Zy door Germaenjes kroost voor eeuwig 't juk veracht!  
 Denkt, tot den strijd gesneld, aen voor- en nageslacht!  
 En wilt der toekomst weêr een zegeryk herdenken,  
 Dat nog het jongste kroost met moed beziele, schenken.  
 Die sterven kan is vry, blijft onverwinnelijk!  
 Dat de intrede onzer woon met roomsche koppen prijck!  
 Velt die verwinnaers neêr; doet ieder bosch herhalen:  
 De Romer kruipt in 't zand; de Nerviers zegepralen.<sup>7</sup>  
 En Boduogna zwijgt. Hetforsch trompetgeschal,  
 Wanneer de kryger op het vyandlyke tal

Ter neêr stort, doet zoo sterk de boezems niet ontfonken  
 Als die verheven tael, het leger doorgeklonken  
 Het woord van: Vryheid! rijst met daverend geluid.  
 De sterke vuist steekt zich alom heldhaftig uit,  
 En heft het wapentuig ten hoogen, dat tot heden  
 Van roofgedierte 't bosch-alleen heeft vrygestreden.  
 Voor 't bosch wenkt nu het veld ten vaderlandschen plicht,  
 En dit mael stryden zy voor 't land in 't volle licht.

Nauw schiet de morgenstond halfdoorgebroken stralen  
 Op 't heuvelspits, dat wy nog Samberwaert zien dalen;  
 De Nerviër, ontvloën aen 't langzaemklaerder woud,  
 Met weêrlightschietend oog, den schedel hoog en stout,  
 En 't toornige gebit op heldenlippen drukkend,  
 Stapt voort. Zich gantsch de nacht de laffe rust ontrukkend,  
 Zag hy, reikhalzend, naer den morgenhemelgloed.  
 Hy stapt, by 't schor, alom weêrgalmend, trompgetoet.  
 Hy stapt: op 't snuivend en ronddravend ros gestegen,  
 Blinkt Romes ruitery hem reeds van verre tegen.  
 Maer Wodans reuzenteelt, het kroost van Teutobosch,  
 Verschijnt, een zwarte wolk! pakt samen, dondert los,  
 En 't vuige ruitrenheir, door knots en bijl getroffen,  
 Moet, neêrgebliksemde, in het stof ter neder ploffen.  
 De winnaer, uitgelokt naer hooger gloriepad,  
 Doorroeit met de armen 't opgeschuimde Sambernath,  
 En uit het wolkengrauw, dat hevelt aen de kimmen,  
 Ziet hy de omheining van de roomsche heirplaets klimmen.  
 Daer rijst de vorst van 't licht, en schiet een blik op aerd',

En voert den dag haer toe, die Romes veldstandaert  
 Met glans bekroonen zal, of doen in 't duister zinken.  
 Men ziet zijn vlamming op de wapenrusting blinken  
 Des krygers, wien Vulkaen zijn' sterken bystand biedt,  
 En uit de schildenrei, die prachtig voorwaert schiet,  
 Ontelbre zonnen, met bedreigend aenschijn, stralen,  
 Aen de airen, die op onze onmeetbare akkers pralen,  
 Gelijk in aental. - 't Oog des Nerviërs verbaest,  
 En dwaelt de werken rond, met zulk een nyvre haest,  
 Ja, op één enklen dag, tot borstweer opgeheven.  
 Die nooitgeziene schans van Roomlus schrandre neven,  
 Wien kunst en geest de baen bereidt ten zegeprael,  
 Ontfonkelt de afgunst in zijn hart voor de eerste mael;  
 Maer, van de vreemde hulp daer Rome op boogt, verstoken,  
 Kiest hy tot schut zijn kracht, ontzachlijk losgebroke.  
 Hem strekt tot legerkunst, wat krijgsmacht op hem viel,  
 Zijn onverwonne arm, zyne onverwinbre ziel.  
 Die ongeduldige arm wil zelf hen op gaen sporen,  
 Die ordloos stappen, na zulk aeklig rustverstooreu.

De bloedzieke adelaer, by wassend wraekgeluid  
 In 't plonderest verrast, hreidt plots de vlerken uit,  
 En de overhaeste sprong des leeuws dier vrye stranden  
 Onthutst hem, en zijn klauw beeft, om hem aen te randen.  
 By 't woelig krijgsrumoer, kon Julius, wiens tong  
 Een tweede lemmer was dat vaek de zege dwong,  
 In 's krygers hart den moed die 't zyne deed ontfonken,  
 Niet storten, of de hoop die licht hem was ontzonken.



En, in zijn' droom gestoord, grijpt hy, al schermend, rond,  
 En rijst, halfduizelig, van de trotsche legerspond.  
 't Faelt hem aen tijd, om 't blinkend harnas aen te trekken.  
 Hy kan zich enkel met een beukelaer bedekken  
 Hem toegesmeten door een kryger; treedt hervoor,  
 Gebiedt de hopliên, wekt hen op met wenk en woord,  
 Verbreidt het voorst gelid zijns legers, zendt de vanen  
 Vooruit, en wil dat zy het spoor ter zege banen.

Wie schildert, o mijn zoon, met sombre vreugd de ramp  
 Van dien, Homerus lier volwaerden, beldenkamp?  
 Wie schildert Cesars heir, in razerny ontsteken,  
 En beurtlings, by dien moord, verwinnend of bezweken?  
 Wie, 't oude belgisch volk, dat in zijn dollen moed  
 Niets vreest dan 't vloekbre juk, en naer 't romeinsche bloed  
 Fel hongert? - Zelf de held die Belgie boeien smeedde,  
 Die de aerd' met sidring sloeg op elke nieuwe schrede,  
 Schetst hunne vryheidszucht met ongewoonen zwier,  
 En 's vyands trouwe stijl is ons een glorielie.

De vorst der Nerviers koomt, en wil dat later dagen  
 Van zyn' geduchten arm eens zegenend gewagen.  
 Zijn vurig oog zoekt slechts een' man, maer 't is een held,  
 Die, groot als Rome, alleen een machtig leger geldt.  
 Goôn... Cesar... hy is daer! Het, op zijn helm gerezen,  
 Pluimsieraed duidt hem aen, en Boduognas wezen  
 Gloeit en verbleekt van spijt, by zulk een schrikgezicht.  
 Hy siddert, maer van toorn; en, 't hoofd omhoog gericht,

Snelt heen, gelyk de storm, door bosschen niet te stuiten.  
 Zijn bijl velt alles neêr, wat hem den weg wil sluiten  
 Tot Cesar. Een Romein, reuzachtig van gestalt,  
 Staet, wacht alleen hem af, wat wijkt of nedervalt,  
 En, toegevlogen, drijft op eens, met beide handen,  
 Het zegevierend stael den held door de ingewanden;  
 En Boduogna stort: stuiptrekkend, stervend, tast  
 Zijn vuist naer 't bloedige geweer, dat hem, verrast,  
 Ontzong: met moeite ontsluit hy nog woestaerdige oogen;  
 'tWoord: Cesar! is zijn laetste, en de aem is hem ontvlogen.  
 En Cesar nadert, by verhaesten menschenslacht.  
 De beuklaer, dien hy voert, heeft Pallas beuklaermacht;  
 De dood vliegt op zijn' wenk, wie ook haer wapen tarte.  
 Maer feller nekslag zinkt den Nerviërs op 't harte,  
 Als zy hunn' dappren vorst zien vallen: 't oovrig heir  
 Valt, eer dan slaef te zijn, als Boduogna, neêr.  
 De lyken, rond dien held gedurig ploffend, ryzen  
 Omhoog, als wilde elkeen zulk hoofd zich waerd bewyzen;  
 Ze onttrekken 't dierbre lijk aen 't oog van Romes stoet,  
 Als tot verberging van zoo diepen tegenspoed!  
 De zon ging, even schoon als by haer opstand onder;  
 En de overmande Belg (gelyk het oog, het wonder  
 Der hemeldaken) week in al zijn majesteit.  
 Zijn neêrlaeg-zelv' blonk uit met zegeheerlijkheid.  
 Hy wijkt, maer uitgeroeid, hiet zulk een sneuflen wyken.  
 En Cesar staert, verstomd, op de afgestreden lyken,  
 Die 't vlak bedekten van den bloedgen Samberplas,  
 En op wier voorhoofd men het dreigement nog las.

Maer eerbied koomt na wrok 's verwinnaers boezem treffen;  
 Hy zou 't gevelde volk uit d'afgrond willen heffen,  
 En schut ten minste hun eerwaerdig overschot:  
 Hy wordt 's verwonnen vriend, deelt in hun jammerlot,  
 Belast met tol noch recht hun heldenryke steden,  
 En wendt ver van dit oord zijn huiverige schreden.  
 Men zegt, dat zelfs een traen om hen zijn oog ontschoot;  
 Hem schokte en streelde zulk onsterfelyke dood;  
 En waer hy neêrgebonsd door 't volk waerachtig vromer,  
 Die val waer grootsch geweest, en paste een' fieren Romer!

Zoo hief mijn zwakke stem voor u zich nog eens op.  
 Mijn ouderdom, verjongd by sneller harteklop,  
 Mocht u den eeuwgen roem der voorgeslachten melden.  
 Heil my, ontvlamt myn zoon op 't voetspoor zulker helden  
 Ja, 'k zie 't; heldhaftig vuer ontschiet uw tintlend oog.  
 Klimt in dit gloriedal geen marmren zuil omhoog,  
 Slaepthier 't germaensch gebeent', voor onzen blik verdoken;  
 Ziet de akkerman 't alleen, wen, de aerde doorgebroken,  
 Het ploegstael met een bots op 't overschot plots stuit,  
 En dat hy waent, een held stak 't hoofd ter grafsteê uit,  
 Kniel! koom op deze terp; koom daer den eed herhalen:  
 'O schimmen van het volk, welks eer ons blijft bestralen,  
 Die erfschat wordt door ons tot adelbrief bewaerd.  
 Als gy verwinnen wy, of sluimren onder de aerd.'  
 En zoo een vreemdeling, een bastertbelg, een adder  
 Der Belgen gryze deugd met spitse tong bezwadder,  
 Toon, op dat hy verzink', met zegeryke hand,  
 Toon hem Thermopylé van 't dappre Belgenland.

**Jakob van Artevelde.**

Gehoorzaemt als een vorst, doorschoten als een hont.

VONDEL, *Masanjello*.

Op 's ruwaerts eergestoelt, dat Frankryk-zelf deed beven,  
 Door 't vlaemsche volk vereerd, als 't vrye hulde bood;  
 Door laffen moord geveld; in 't plechtig graf verheven,  
 Waerop 't verzoeninglampj' een zachten schemer schoot;  
 Verbannen uit het graf door d'arm eens blinden yvers,  
 Die in den dwarrelwind uw ridderassche strooit;  
 Veroordeeld en gedoemd door felverhitte schryvers,  
 En door onze eeuw op nieuw met gloriesch getooid;  
 Dit 's Arteveldes lot. Het leert ons: In u-zelven  
 Vindt gy alleen het loon van vaderlandschen moed.  
 Het volk bouwe u een thron, of moge een graf u delven,  
 Eene enkele weegschal richt den brave en 't bastertbloed.

**Pieter De Coninck.** <sup>aant.</sup>

Sijn woort ende rijn coen ghelaet,  
 Makede menegen daer soe stout,  
 Ende ten wige wert soe bout,  
 Dat hen dochte, eer sijs begonnen,  
 Dat sie sege ware gewonnen:  
 Want hi toende eens leeus moet.

VAN HEELU, *Slag van Woeringen*, II. 478

Verschoppen wy deze eeuw van schande,  
 Die 's dichters boezem loodzwaer drukt,  
 En offren wy den vaderlande,  
 Als 't bastertkroost voor Moloch bukt,  
 Die ons, by 't dreigend onweêrkletteren,  
 Weêr in zijn zwaren val wil pletteren.  
 In vaderlandsche ontvlamde vaert,  
 Het sombre heden dan ontschoten,  
 Het glorieijk voorheen genoten,  
 En op der toekomst ster gestaerd!

't Is nacht: ik ween in Kortrijks wallen;  
 Ik vond er 't eergesteente niet  
 Der vaedren, heerlijk neêrgevallen.  
 Geen graf, dat ons een schuilplaets biedt  
 Om d'afgodist hier te vergeten.  
 Geen standbeeld doet hunne eere weten.  
 Mijn lier, voldoe die schuld van 't hart!  
 't Is nacht; 't is 't uer dat heldenschimmen  
 Voor 't oog des vryen dichters klimmen,  
 Ten troost van vaderlansche smart.

Voor hem verdwijnt der eeuwen duister.  
 Wie zweeft my schittrend te gemoet?  
 Die schimme waerde zonder luister  
 Lang rond, al dekk' haer heldenbloed.  
 Maer schooner zal die luister glore,  
 Maer zoeter streelt 's mans lofzang de ooren,  
 Nog ongeschetst in 't dichterchoor.  
 Hoort, brave Belgen! - Beeft, verraderen! -  
 Mijn blik staert op den glans der vaderen,  
 En held de Coninck rijst er voor!

Ik adem ruimer: ze is verzonken,  
 Mijn eeuw; die eeuw van bastaerdy.  
 Verheven Belg! ik juich: uw vonken  
 Van vryheidsgloed doortintlen my.  
 De lafaert moog' voor Filips beven;  
 Uw stem doet moed en hoop herleven:

Ze is 't zwerk, dat stormvoorspellend ruischt.  
 Zy tuigt, by hooggekleurde wangen,  
 By fonklend oog, wat wraekverlangen  
 Uw verontwaerdigd hart doorbruischt.

‘Niet langer zal Flippine weenen  
 (Zoo roept ge) in sombre kerkernacht.  
 Haer klacht roert zelfs de kerkersteenen,  
 Slechts Filips niet - haer folterklacht.  
 My toefden (zucht zy) Edwards armen;  
 Gy, Frankrijks vorst, moest my beschermen:  
 Licht mengt gy gist, of wet den dolk.  
 Flippine uw boei gaen wy verbreken -  
 Wy, met 's lands eer, de menschheid wreken;  
 Wy, zonen van het vlaemsche volk.

Te lang dreeft gy dit stael den ossen,  
 O dappre Breydel, in den strot.  
 Wy moeten Vlaenderen verlossen,  
 Met hulp van onzen arm, en God.  
 Wy, die op geenen adel pronken,  
 Maer hooger gunst ons zien geschonken:  
 De moed, zie daer onze adeldom.  
 Voor zulk een moed leer' Filips sidderen,  
 En dat de praelstoet zyner riddersen  
 Voor Vlaendrens burgerteelt verstomm'!

De slaven van den dwingland vielen  
 Voor 't dondersein van: Schild en vrind!

De dood vloog op hunne laffe hielen,  
 En pletterde hun albewind.  
 Laet nu hun broeders tot ons komen,  
 En wraek voor Brugges neêrtaeg droomen;  
 't Is 't zelfde graf, dat hen verwacht.  
 Zy daegt, de laetste hunner zonnen.  
 Te Brugge is 't vryheids werk begonnen,  
 Het wordt te Groeninge volbracht.

Te wapen, onverslaefbre mannen,  
 Die my als leidsman hebt begroet.  
 Te Groeninge, den strik gespannen  
 Ten val van 't vreemde roofgebroed.  
 Naer Groeninge, het veld der glorie!  
 Daer wacht ons de edelste victorie,  
 Daer steekt de Leeuw de klauwen heen!<sup>7</sup>  
 Naer Groeninge! weêrgalmen allen;  
 En stuiven stout naer Kortrijks wallen -  
 De wallen, waer ik mijmrend ween.

Terug, o Robert, woest ontglommen  
 In wraekzucht en vermeetlen moed!  
 Terug met uw verwaende drommen!  
 Het graf barst open voor uw voet.  
 Ziet gy die sombre raef niet spooken  
 Om 't hoofd, Godtergend opgestoken?  
 Dra stort in 't bloedig zand uw trots;  
 En 't uitgevaste heir der raven  
 Stort op uw lijk, dat zy begraven  
 In juichende ingewanden, los.



Verschriklijk klinkt het wapenbotsen  
 Van de eene en de andre legermacht,  
 Als 't strandverbryzlend golvenklotsen,  
 By de aengestovene onweêrsnacht.  
 De lansen drillen, zwaerden zwieren,  
 En, by de ontrolde volksbanieren,  
 Verheft zich hongrend wraekgeschreeuw.  
 Een afgrond splijt, en gaept, verbolgen;  
 Flips riddren zinken - zijn verzwolgen,  
 En 't zegelied begroet den Leeuw.

'Uw speer vell' Belgies everzwynen -  
 Vell' man en vrouw - vell' gryze en telg.  
 Uw toortse doe de steên verdwynen;  
 Schrabt uit der volken lijst den Belg!'  
 Zoo sprak aen 't heir, ten kamp gevlogen,  
 Flips gade met ontfonkelde oogen,  
 Vergramd op brugsche vrouwenpracht.  
 Maer Belgies everzwynen stonden,  
 En 't heir ter slachting afgezonden  
 Werd door hun dappren tand geslacht.

't Doordavert Kortrijks tempelchooren,  
 Op Frankrijks gouden sporen trotsch,  
 Het lied, in Godes lof verloren;  
 Het breekt in dankbre ontvlamming los.  
 En Filips knarsetandt van woede:  
 Hy proeft de lang getergde roede

Gezwierd door vlaemsche burgerdeugd,  
 En zijn gevangen', Filippine,  
 Juicht nog eens tot den Ongeziene,  
 En voelt haer ketens niet van vreugd.

Blinkt uit na eeuwen, vlaemsche helden,  
 Gy, Poperode, Lewerghem  
 En Honschot - gy, wier boezems zwelden,  
 By vryheids toegestopte stem.  
 Naest Brugges twee verheven zonen,  
 Mag schittrende adel u bekroonen,  
 Zoo grootsch uit eigen deugd geteeld.  
 Gy zwoert, o belgische Anniballen,  
 Den val van die uw knots deed vallen,  
 En geen en uwer rijst een beeld!

Vergeefs is thands uw arm gekluisterd  
 In 't graf, met eerloof niet omplant,  
 De Coninck - naem zoo lang verduisterd:  
 Hy watert weêr, die diamant!  
 Uw naem zy ons de leus ter zege!  
 Breek' los de gloed eens allerwege,  
 Te lang gesmoord in gramme borst,  
 Zoo weêr, uit Frankrijk opgebroken,  
 De vreemling op ons erf kwam spookten,  
 En Vlaendrens heil verslinden dorst.

O, ryze dan op vrye velden  
 Het kroost dier halve goden weêr,

Die, tartend dolk en degen, snelden  
Aen 't hoofd van 't gloeiend burgerheir,  
Dat trotsig beulenras verjaegde -  
De Lelievaen ten kampe daegde,  
En eervol, 't zy 't verwon of viel,  
Slechts naer der Belgen welvaert smachtte,  
En de inspraek slechts tot loon betrachtte:  
Groot blijft onze onverslaefbre ziel!

**Groeninge.**<sup>aant.</sup>

Zweert daer, bij 't heilig bloed gevloten op dat strand,  
Eene onverzetbre trouw aen 't heilig vaderland!

HELMERS, *de Holl. Natie*, II<sup>e</sup> Zang.

O Kortrijks oude vest, ik naekte u nooit, of dacht  
Met diepe ontroering aen het dapper voorgeslacht,  
En mijn verrukte mond, wien Groeningen ontvloede,  
Getuigde van 't gevoel, dat in mijn boezem gloeide.  
Dan werd de heilge grond, waerop ik 't daglicht zag,  
Waerop ik aen de borst der liefste moeder lag,  
Waerop myn vader slaept, en ik naest hem zal slapen,  
My dubbel dierbaer; ja, tot dichter omgeschapen,  
Stroomde uit mijn volle ziel het vaderlandsche lied,  
Dat stoutgevleugeld rijst, en boven de aerde schiet;  
Dan vloot een warme traen ter hulde myner vaderen,  
En bruischte 't belgisch bloed my snel door hart en aderen.

Welaen! 'k wil weder in godvruchte bedevaert,  
 Naer 't heilig plekjen heen, my boven alles waerd,  
 Waerop de dapperen, dien we onze vryheid danken,  
 Den val bezwoeren van de felgehate Franken,  
 En aen dien eed getrouw, doller overmacht ten trots,  
 Hen nederbonsden door hun vreesselyke knots;  
 En de aerd' bewezen, dat het manlijk kroost der braven,  
 Wie fiere Cesar kon verdelgen, niet verslaven,  
 Het koenste volk nog was, dat uit Germaenje sproot,  
 Veel liever sneuvlend dan te beven voor den dood!

'k Bezocht den tempel Gods, in Kortrijks wal besloten,  
 En waer 't gebeente rust van zoo veel strijdgenooten.  
 In Groeningens abdy heb ik myn dankgebeên  
 Zoo innig uitgestort, me in 't glorierijk voorheen  
 Terug gedweept, gekniel in de oude tempelchooren,  
 Zoo fier eens op den buit der gouden riddersporen.  
 'k Zie d'akker, waer de roem op heldengraven zit;  
 'k Zie Groeninge, waer 't hart van d'ongodist ook bidt.

Gegroet, o veldkapel! waer stille waslichtspranken  
 Den hemel voor den hier geplukten palm bedanken,  
 En aen het nageslacht (zoo 't dit vergeten kon)  
 Vermelden, dat de Belg er door Gods hulp verwon.  
 O, 't was een groote ziel (een ziel als de uw, De Coninck!)  
 Die op het doodsbed sprak: 'Rijz' daer een bedewoning,  
 Waer ieder zaterdag een needrig lichtjen brand',  
 Ter eer der Moedermaegd, beschermster van het land;

Daer waer der Franken trots voor Belgies deugd moest bukken,  
 Daer, waer de Sporenslag my immer kon verrukken.  
 Dael, Groenings heldenstoet! ontfang my in uw kring!<sup>7</sup>  
 Hy zweeg, de brave zweeg, verhoogde onsterveling;  
 En, opwaert vliegend, ver van dit verblijf van smarte,  
 Zonk hy verheerlijkt aen De Conincks heldenharte.

Hoe dierbaer zijt ge my, eenvoudige kapel!  
 Ge zijt den Vlaming 't geen 't kapelletjen van Tell  
 Den Zwitser is. Ik stap eerbiedig tot uw drempel.  
 Ge ontroert me als eenig door 't genie geschapen tempel!  
 Ik denk aen voor- en nageslacht, en storte neêr,  
 En bid: 'Bescherm het land, genadig Opperheer!  
 Keerde ooit een Filips hier die 's menschdoms rechten hoonde,  
 Die Belgies eedlen voogd verguisde, knelde, onthroonde,  
 Die de onschuld in de boei, gelijk Flippine, smeed;  
 Hoor' dan deez' landkapel den vaderlandschen eed,  
 Dien eens De Coninck zwoer, en Breydel, en de dapperen  
 Die de oude leeuwenvaen der Belgen deden wapperen;  
 Den eed, dien 't belgisch heir, met leeuwenmoed beziel,  
 Of vrolijkstervend staefde, of zegevierend hield.'

Neen, 't nakroost van den stam, die Robert nedervelde,  
 Toen hy hun klein getal reeds by zijn slaven telde,  
 Blijft onverslaefd, zoo lang 't een degen voeren kan,  
 Blijft onafhankelijk tot d'allerlaetsten man:  
 'k Voel 't aen die zaelge traen-de onschetsbre zielsverrukking  
 Die hier de Belgen schokt: wy dulden geen verdrukking!

Versmaed u ooit een Frank (dit winderig geslacht,  
 Dat nimmer ongestraft uw vryheid heeft verkracht),  
 Belg, noem hem Groeninge! Dit woord zy hem een donder,  
 Als 't Brugsche: Schild en vriend! en hy bezwyke er onder!  
 Dit veld is 't Waterloo der onvergeetbare eeuw,  
 Wanneer de vreesbre klauw van d'ouden vlaemschen Leeuw  
 De Lelie nedersloeg, die haren trotschen schedel  
 Op Belgies puin verhief; wanneer De Coninck, edel  
 Door eigen waerde, aen Flips, die dolk vereende en zwaerd,  
 Betoonde, dat een volk van echt-germaenschen aert  
 Veeleer word uitgeroeid, dan een tyran 't verslave!

En, Belgen (wie van u naer franschen leiband drave)!  
 Zoo ooit de woelgeest, waer ook Frankrijks vorst voor beeft,  
 Zyne oevers overbruischt, uw grenzen binnenstreeft,  
 En uw verlokken erf wil in zijn afgrond zwe'gen,  
 By 't vloekbevel: 'Wordt fransch!' o Belgen, toont u Belgen.  
 Zweet, in dit aeklig uer van hooggeklommen nood,  
 Zweet in De Conincks tael: 'De vryheid, of de dood!'  
 Vecht dan, ten strijd getergd; verwint dan, als De Coninck!  
 Zoo zy der barden zang uw eeuwge moedbelooning;  
 Zoo tooi uw fier gelaet, dat ziel en zinnen boeit,  
 Het kunstgewrocht, waerop de kleur van Rubens gloeit,  
 En dat een jongeling, reeds grijs in kunst, deed leven,  
 Als hy zijn hand en ziel op 't blanke doek liet zweven;  
 Zoo treê geen Vlaming ooit, o Belgen! op uw graf,  
 Of hy bedank' wie u tot schild den lande gaf.  
 Daer, van uw schimmenheir, in 't avonduer omfladderd,  
 Zweet hy, dat nimmer Frank dit vryheidserf bezwaddert,

Of dat hy, by de lens: de gulden Sporenslag!  
Te wapen snelt, en kampt als op dien gloriedag.  
Ja, Groeninge zy 't woord, dat ons met trots beziele!  
En wie te Groeninge op der vaedren graven kniele,  
Met saemgevouwen hand en nederbukkend hoofd,  
Wie daer aen 't vaderland onwrikbre trouw belooft,  
Hoor innig tot zijn ziel die heilge graven spreken,  
En worde de eedlen waerd, op vryen grond bezweken!



## Zendbrief van Egmont aen Filips II.<sup>aant.</sup>

Eer 't wordend roosjen uit zal bloeien,  
Moet Egmonts heldenbloed vervloeien  
Dat voor geen vyand heeft gezwicht.

MARIA DOOLAEGHE, *de dood van Egmont.*

Duld, Vorst, dat ik de pen thands opvat voor den degen,  
Door Alva afgeëischt met strengen blik en mond,  
Al trok ik dien alleen tot Spanjes roem en zegen,  
En tot bescherming van den vaderlandschen grond;  
Al stutte en steunde hy zoo vaek uw recht en glorie:  
En 't eerloos zwaerd wacht me af, gewet door 't beulenrot!  
Ach, waerom viel ik niet in 't feestuer der victorie!  
Verschuldigd was my de Eeuwige een zoo bevoorrecht lot.  
Waerom sloot ik niet 't oog van heldenfierheid dronken,  
Na ik het vyandsheir van 't slagveld vlieden zag.  
Zoo waer' een heilig loon my voor mijn dienst geschonken,  
Zoo werd mijn lot benijd tot op mijn jongsten dag.

De Frank, wiens ydle trots reeds dacht te zegepralen,  
 En Belgie door zijn voet in 't bloedig zand vertrap,  
 De Frank vlood tweemaal voor de ontzetbre bliksemstralen  
 Van 't onbevleete stael, dat door verraed me ontsnapt!  
 Laet Grevelingen, laet het Sint Quintijn getuigen,  
 Waer 't overmachtig heir, verstoken van zijn waen,  
 Voor Filips zegevaen deemoedig neêr moest buigen,  
 En Egmont eeren, als den trouwsten onderdaen.

Waer is de spreuk: Geloof geen mensch geheel gelukkig  
 Voor hem zijn laetste zon ontzong. Wie had gedroomd  
 Dat Egmonts adelhuis ooit voor een lot zoo drukking  
 Zou bukken? Wat genot is my niet toegestroomd?  
 De hoogste plechtigheid zag me aen de vrouw verbinden,  
 Welwaerd gesproten uit alouden vorstenstand.  
 De held van Tunis zelf liet zich by de echt bevinden,  
 En drukte 't zegel van zijn gunst op d'eedlen band.

Deez' schonk my dertienmael den zoeten naem van vader,  
 En 'k wiegde negen zoons in d'uitgehouden schild.  
 Ik knielde en my ontsteeg de bede uit hart en ader:  
 'Bewaer me voor het kroost, dat gy my schenken wilt.'  
 Nog hangt een telgjen aen Sabinas zaelgen boezem,  
 Dat door een lodderlach zijn liefde reeds verraedt.  
 En 'k zie het nimmermeer in vollen lentebloesem!  
 Arm roosjen, dat wellicht in wind en storm vergaet!  
 'k Mocht dertienmalen in de mynen fier herleven;  
 Elf dooden zal ik in de mynen ondergaen!  
 En dan, een dierbre vrouw zoo vroeg, zoo vroeg begeven!

O, de eens zoo schoone dood grijnst my afgrijslijk aen!  
 Elf telgen laet ik na, of liefst elf onderdanen:

Ras stort de huiszuil in: hun toekomst maekt my bang.  
 Voor hen, voor hen-alleen, o Vorst, deez' bittre tranen.

Geen bleeke vaderrouw ontsiert der helden wang.  
 'k Bezweer u by den naem, die nog uw rijk beveiligt,  
 En die in 't levend graf eens kloosters niet verzonk,  
 Wien ik mijn reine trouw het eerste heb geheiligd:

Bescherm de telgen, opgeschoten uit mijn tronk.  
 Zoo moge uw harte meê van vaderwellust huppelen,  
 Als gy, God zegenend, daer aen uw kindren drukt.

Zoo moog' nog hemeltroost in 't brekend harte druppelen,  
 Als u een hooger hand uit klemmende armen rukt.  
 Mijn kroost, een' enklen dag uit gantsch mijn roemrijk leven  
 Vergetend, en op 't spoor dat ik betrad, gesneld,  
 Doet voor zijn zegestael 's lands vyand mede beven,  
 En (zaliger dan ik) vall' 't op het eereveld!

Mijn gâ kwam in deez' wal, om vriendschapsheul te schenken  
 Aen die ras'kwynen moest in 't eenzaam weduwlot,  
 En 't dondert haer in t' oor, dat ik, naer Alvas wenken,  
 Met Hoorne, knielen zou, zou knielen op 't schavot.  
 Het is bereid-het wacht zijn prooi!-'k verschyn nog heden  
 Voor d'Opperrechter: 'k roep den Opperrechter aen  
 Tot ooggetuige van mijn trouwbehartigde eeden:  
 'k Heb immer voor mijn vorst en voor mijn land gestaen.

Moog' dan de natelg my geen eerezuil verheffen,  
 Wanneer de welvaart eens zijn traen heeft weggekust,

Zijn vaderlandsche vloek zal nooit mijn assche treffen,  
 Noch stooren in het graf mijn herbergzame rust.  
 Moge een geliefkoosd dorp mijn overschot bekomen!  
 't Slaept daer in stille vreê by 't ouderlijk gebeent.  
 Een traen van medely zal soms er nederstroomen,  
 Al draeg' mijn eng verblijf geen marmer praelgesteent!

De vaderlander zal er, weenend, eens op schryven:  
 'Hier sluimert Egmonds asch; o Belgies zoon, hou stand.  
 Geen heldendood besloot zyne oude krijgsbedryven:  
 Hy viel op 't moordschavot, maer viel voor 't vaderland.'  
 Des bisschops voet klotst aen.. 't Wordt tijd om af te breken:  
 Bereiden moet ik my, om, vry van zonde en schrik,  
 Een grooter vorst dan Flips, nu sluierloos, te spreken.  
 De landverrader beve, op 't eeuwig recht hoop ik.  
 Zie van 't omglansd Calvaer, gekruist naest moordenaren,  
 Reikt de onschuld-zelve my, verlossende armen toe.  
 Ik kruip op 't bloedig spoor van die omhoog gevaren  
 Eens allen richt van daer met vreesselyke roê!

**Willem I <sup>aant</sup>**

Gy zult de laetste wezen  
 Dien Nederland vergeet.

H. VAN ALPHEN, *de unie van Utrecht*.

Itaeljes grond ontsluit zyn hongerige kaken:  
 't Beangste Napels kraekt.  
 Vesuvius spart op, by slingrend vlammenbraken,  
 En 't zwarte wolkenplein ontblaekt.  
 Romeinen vluchten, gryzaerts kermen;  
 De moeders torschen in haer toegenepen armen  
 Het schreiend liefdepand.  
 De vlammen vliegen uit de kolken;  
 De rotsen storten uit de wolken:  
 Een man-alleen houd stand.  
 Wie is hy die, den angst te boven,  
 Den vuerkolk binnendaelt, wien alles is ontstoven?  
 Wie staet, een maetstaf in de hand?  
 't Is Plinius: hy wil, by 't ongestuit ontbranden,

Geheimen der natuer aen 's vuerkolks ingewanden  
 Ontscheuren; ja, hy sprak, den boezem niet ontwricht:  
 Der dwaling sluier vall' van 's menschdoms aengezicht!

't Escuriael smijt op het harte  
 Van Nederland een berg, smijt bloedplakkaten neêr;  
 Met steedsverbreeden mond gaept de afgrond van de smarte,  
 En, overschitterd van 't geharnast Ibers heir,  
 Zucht Neêrlands grond, betrapt door zielsgeweldenaren.  
 Hy zucht, als naekte 't wee van 't nypend vryheidsbaren.  
 De martelvlam woedt daer, wraekroepend opgevaren.  
 Wie vlucht, wie siddert niet voor Alvas blik en zwaerd,  
 De ratelslang gelijk, die op heur prooi blijft staren?  
 Den eerste vlammen ze aen, die voor 's lands rechten pleit.  
 Wie wederstaet de hel, wie 't onverwonen Spanje?

Gy, Willem van Oranje!  
 Gy, andere Voorzienigheid!

Moge u de staetsorkaen verslinden,  
 By 't aengestormde noodgehuil,  
 Gy daelt, ter redding uwer vrinden,  
 In 's afgronds zwarten muil.  
 Gy wilt den boei der Belgen slaken;  
 En, met alkoestrend morgenrood,  
 De zon der hope doen ontblaken;  
 En (werd ge ook Curtius ten martellotgenoot)  
 Den afgrond, trots al 't vlammenbraken,  
 Bly dempen met uw lyk, en vallen vry en groot!

O Nassau, op wiens jonge schouderen  
 De groote Keizer (ras geen keizer) heeft geleund,  
 Germaenjes zoon, bezielt met bloed van Neêrlands ouden,  
 Wat hoopt ge, door geen heir gesteund?  
 Wat hoopt ge, die voor God blijft knielen,  
 En tegen Spanjes reus staet als de minste dwerg?  
 Wat? - Dat de lava-zelv' van d'uitgewoeden berg  
 Met nieuwe vruchtbaerheid deez' grond eens zal bezielen.

Terug, hoe grootsch een doel uw fiere ziel betracht!  
 Terug, onmachtig held, ofschoon uw voorhoofd schittert  
 Van goddelyken gloed, by de aengebroken nacht.  
 De slang bijt naer uw hiel, op vryheids zoon verbitterd.  
 Wat hoopt ge? u is het recht, den Iber de overmacht.  
 Reeds grepen 's roovers yzren klauwen  
 De jonge en lieve telg, die Nassaus stam ontschoot.  
 Kan ooit de haet der hel verflauwen?  
 Zy wil der vryheids val, en zwoer uw straf, uw dood.

Een halve wareld kruipt, bezweken  
 Voor 's grooten Karels basterteelt.  
 Zijn' staf begroet de dag, den schedel opgesteken  
 In 't vonkrend oost, of in 't uitpurprend west geweken.  
 De zeën overschrijdt Hispaenjes reuzenbeeld.  
 Zijn wenk kon Indië verpletten.  
 Hoe! stelt een star de zon - een riet den ceder wetten?  
 Bespot een hulk de vloot, die 't zeevlak overspant?  
 Hoe! zal een schamel volk zich tegen Flips verzetten,  
 En tarten bergen goude, en mynen diamant,

En vanen, waer de naem van wereldvorst in brandt,  
Gewrocht in paerlen van het Indiaensche strand?

Een herderskind verbreekt de slapen  
Van d'overtrotschen Goliath.  
Oranje rijst: God is zijn wapen,  
Wen Hollands Graef zijn eed vergat.

't Verstuivend oeverzand belacht der baren woede,  
En ziet ze bukken met bezweken kruin.  
Oranje rijst, by Filips roede,  
Gelijk by d' oceaen een duin.

Al de aerde kan geen goud u baren,  
Waer gy de ziel van Gods verbondeling meê koopt,  
O Flips; gy kunt hem niet vervaren:  
Hy sloeg zyne oogen op den Heer der legerscharen!  
En bidt, en hoopt!

Uw hertoglyke beul moog' vry op Belgie storten,  
En wringen 't bloedige gebit in d'yzren mond  
Van Belgies Leeuw, en hem de gramme nagels korten,  
Zijn broeder, Hollands Leeuw, brult land en zeën rond!

Wat lied hoor ik my tegenklinken:  
'Hy viel, der Godsdienst dwingeland!  
Het stael eens dappren deed hem zinken  
In 's aerdrijks onuitsluitbren band



Held, gy zigt manlijk opgestegen.  
 Met Godes bliksemkracht omgord.  
 Al 't land zendt u den wierook tegen,  
 En op uw graf rijst fier het aedlijk wapenbord!’

Het is de dweepzucht, die haer zegetoon doet schallen.  
 Vloek op dat helsche lied! vloek op dien laffen held!  
 Zijn naem vleck' niet mijn zang!... Gy, Nassau, gy, gevallen!  
 Geveld, de steun van duizend tallen!  
 Gy, wien 't erkentlijk hart nog gloeiend tegenzwelt!

Maer Willems laetste zucht zal door alle eeuwen leven;  
 ‘Hebt medely' met my en met dit arme volk,  
 O Heer!’ Die zucht klom op: het staetsgebouw moog beven,  
 Het ploft niet neder door een dolk.  
 't Ontboeide Neêrland zy 't gebrek ten prooi gegeven,  
 God wenkt: stijg, reddingsbaer! val, manna, uit de wolk!

Die Leydens veege vesten schoorde,  
 En 't Vander Doesen gaf,  
 De God der vadersen zal waken, wreedvermoorde,  
 Op 't snikkend vaderland, by uw verheven graf.

Uw schimme zal voor Neêrland ryzen,  
 Zoo lang een spaensche voet deez' vryen boom besmet.  
 Zy zal in de open borst de breede wonde wyzen,  
 Waervoor de ontaerde vorst het moordstael heeft gewet.

Gy valt; maer Nederland, uw schepping zal niet duiken  
 In 't graf: niet vruchteloos ontblaekt de wrok den moed  
 Wie zal de blanke wiek der fiere Vryheid fnuiken?  
 Zy is bepurperd met uw bloed,

Gy valt; maer de Inquisitiebeulen  
 Verstrooien in den wind uw heilige assche niet.  
 Uw dood zal Neêrlands wonden heulen:  
 Geen martelbloedstroom die meer vliet!

Gy valt; maer Maurits is op 't blanke ros verschenen,  
 Den dood gelyk, en blinkt en weêrlicht in het stael.  
 Het spaensche zwaerd ontwaekt, en droomt van zegeprael,  
 Waer is Mendozas onafzienbaer heir? - Verdwenen,  
 Als wolken voor den zonnestrael!

Gy valt; maer Heemskerk rijst, en dondert op de baren,  
 En dringt in vlammen door tot binnen 't drakennest;  
 Maer heerlyk zwiert een vlag, de wareld rondgevaren:  
 De vlag van 't vry gemeenebest.

Ja, voor uw laetsten blik, die rustig zich ten hoogen  
 Verhief, ontsluiert Godes hand  
 De zege van uw telg; maer felverknaegd, vermand  
 Door wrekend ongediert, ziet Flips, met brekende oogen,  
 De omglansde schim des Vaders van het land!

De boei moog tachtig jaren gapen,  
 Om 't vast te knellen en verkneuzen in zijn prang,  
 De vrede omloovert Neêrlands slapen,  
 By Vondels zegezang.

Ontsluit me, o Delft, ontsluit den tempel,  
 Waer groote Nassau rust.  
 Ja, hier stroomt Edens geur, waer geestdrift zelfs den drempel  
 Als 't afgesmeekte strand van onze wiege, kust!

Hier praelt de held der Nederlanden;  
 Hier knelt hy nog den stouten staf.  
 Hier roesten de open spaensche banden:  
 Een zetel, een altaer: geen graf!  
 Haer zweeft de fiere Faem, ontpluikt de breede vleugelen,  
 En overschaduwet de achtbre kruin,  
 En roept zijn eernaem uit, om dwingelands te teugelen:  
 Den slaven klinkt die naem tot schelle wekbazuin!

Breek los, verhevenste aller zangeren;  
 Breek los, grootsch orgel! - De adem Gods  
 Zal u in 't heiligdom bezwangeren:  
 Herschep in hemel 't stof; ja, barst in geestdrift los!

Is Mozes hier den grave ontstegen,  
 Wetgever van Gods volk, en redder uit den dwang?  
 Verruklijk klinkt my tegen  
 De eens op het lillend strand blyuitgestorte zang:  
 'Gy hebt uw hand, Jehova, uitgestoken:  
 De zee verzwolg des vyands heir.  
 En, als een steen, zonk hy, hoe woedend losgebroke,  
 In d'afgrond neêr.

Bataven, 'k kniel met u! De dank doorbruischt uwe aderen,  
 Om uw bevoorrecht lot.  
 Oranje sluimert hier, de redder uwer vaderen,  
 De redder onder God!

Rol, zanger der aloude dagen!  
 En daver, psalmentoon, die 't zondig stof veracht!  
 Klim tot Jehova, op ontvlamde wiek gedragen.  
 Gy, vryheids martelaer, rust zacht!

Het volksverslindrendom moog dol den kop verbryzelen,  
 By uw verhoogden staf - uw zielenheerschappy.  
 Uw vuist durfde in den boei des afgronds dochters gyzelen:  
 De dweepzucht en de dwinglandy.  
 Het volk, dat voor u knielt, is vry!

Nog had geen Vlaming u bezongen,  
 Die eerkrans eisch ik voor mijn hoofd.  
 Maer, o! de dankbre traen, mijn gloeiend oog ontsprongen,  
 Zie daer, wat u het schoonste looft.  
 Dien zang, die traen, die hemelblyheid  
 Schonk my de aenbiddelyke maegd,  
 Wier uitgestrekte speer, voor legers onversaegd,  
 Ten stryde dwingelanden daegt.  
 Welaen! ons laetste woord en laetste zucht zy: Vryheid!

**Op 't Turfschip van Breda.**<sup>aant.</sup>

Dien roem (een Atlas) kunt ge uit zijnen stand niet rukken.

HELMERS, *Holl. Natie.*

Waerom 't vernietigen van 't turfschip dwaes bezworen,  
 Dat stouter heldenstuk dan vloten dorst bestaen?  
 Die kiel, waerdoor Breda voor de uwen ging verloren,  
 Wijdt gy den vlammen niet, wraekgierig Kastieljaen!  
 Gy woedt op haren schijn: zy siert de starrendaken,  
 Waer blijdschap de Argo om die gezellin bezielt.  
 Dit schittrend nachtbedrijf kunt gy niet duister maken;  
 Gy-zelf vereeuwigde het schip, dat gy vernielt.

## Nieupoorts Slagveld.

O Nieupoorts glorieveld! o altijdgrootsch herdenken!  
 Wat zielsverrukking kunt gy nog den naneef schenken,  
 Die, vol van eerbewijs voor zoo veel moed en kracht,  
 Met eedle trotsheid boogt op 't ouderlijk geslacht.

TH. VAN LOO, *de slag van Nieupoort.*

'Naer Nieupoort heen! naer Nieupoort heen,  
 Ter dankbre bedevaert!  
 Naer 't onvergeetbre Nieupoort heen!  
 Geen heilger plek op aerd'.

Ter beêvaert naer dien waerden grond,  
 Het graf van dweepziek rot;  
 Daer, waer de Vryheid rees en stond,  
 Als eeuwge telg van God.

Daer, waer een wonder werd volwrocht,  
 Dat de aerde in de oogen blonk -  
 Voor 't welke Spanjes moordgedrocht  
 Of heenvlood, of verzonk.

Ter beêvaert naer het plechtig duin,  
 Dat 't eereveld omgordt;  
 En, bukkend met godvruchte kruin,  
 De ziel er uitgestort!

Deez stem van 't vaderlandsch gevoel, by elke wonde  
 Die 't vaderland ontving verhoogd en aengegloed,  
 Vervolgde lang mijn rust, mijn waek, mijn sluimersponde;  
 'k Was aen dit denkbeeld vastgeboeid.

't Ontwaekte met mijn ziel by d'eerstgeschoten luister  
 Des konings van den dag; 't zong in mijn borst een lied,  
 Dat uitvloeide als 't gebed, wen't vry van menschenkluister,  
 Oorspronkelijk, vlammend, opwaert schiet.

Daer breidt alom zich 't stuivend zand,  
 Beroofd van gras en graen;  
 Daer geelen duinen aen het strand;  
 Daer blauwt de golvenbaen.

Geen koelend bosch, met groene kruin,  
 Geen zilvren bronneplas,  
 Geen luchtdoorbalzemende tuin,  
 Die me ooit zoo welkom was.

Gegroet, o duinen, stuivend zand,  
 Ontzachbre Noorderzee!  
 Hier stijgt de wensch voor Nederland,  
 De vaderlandsche beê.

Hier dacht't Escuriael eens Hollands moed te ontzielen,  
 Hier, 't kroost der Geuzen vast te kluistren of vernielen,  
 En fel te straffen voor d'onlijdbren glorieglans,  
 Dien 't won zoo ver de zee een gramme golf deed ruischen.  
 De Spanjaerd voelde in 't hart ontembre woede bruischen,  
 En vlocht reeds om zijn kruin een bloedgen lauwerkrans.

Maer Maurits was de zoon van Nassau; hy zou 't blyven -  
 Den kring voltrekken van der vaedren eerbedryven,  
 En storten op 't gedrocht met pletterenden val.  
 Hy zou op 's lands blazoen, met 's vaders bloed besprengeld,  
 De zinsprek schryven, die den sterveling verengelt:  
 De Belg knielt enkel voor den Koning van 't heelal!

O golvenvlak, gy zweegt om 't heidenwoord te hooren:  
 'Op, Nederlanders; slechts de vryheid moet u sporen  
 Ten onverzoebren kamp! De vloot steke af van strand!  
 Nu raesde weêr uw schoot, dien zee by zeeburcht kliefde.  
 De haet van Spanje glom als de onverwinbre liefde  
 Voor Nassau en voor vaderland.

De strijd was brandend heet: de spaensche dweeper brulde,  
 Als de uitgevaste leeuw, die zoekt wien hy verdelg'.  
 De zon des zegepraels omhulde  
 Zich nu voor hem, dan voor den Belg.

Toen daelde een bloedige schim; ja; bloedig, maer omschitter  
 Met hemelstralenkrans, naer 't nederlandsche volk,  
 En sprak hun in het hart, door vryheidswrok verbitterd:  
 'Wreekt Willem op Hispaenjes dolk!'



Toen rezen voor hun geest die helsche houtmijtviere -  
 Die duizenden geveld op Alvas moordschavot,  
 En 't lot hun toegezegd door Filips soudeneren,  
 Die beulen in den naem van God.

Toen steunde hooger macht Civilis dappre telgen -  
 De macht eens volks, dat vry wil aedmen, of vergaen;  
 Toen stortte Holland neêr, met wraekziek alverdelgen,  
 Gelijk de ontwakende oceaen.

De Leeuw van Neêrland heeft zijn ketens afgewrongen:  
 Hy staet, in 't aenschijn van des vyands sperenbosch;  
 En briescht en brult, weldra door 't tygerras besprongen:  
 Zijn wraekkeet dondert los.

Die wraekkeet is 't kanon, welks ingewanden rooken.  
 De dood vliegt, maeiend, op de Spanjaerts af. De hel  
 Schijnt uitgebroken - de angst op veld en vloed te spooken;  
 De golvenbergen beven fel.

De siddrende oceaen schijnt aen de onvaste stranden  
 Te ontvluchten, by 't gedreun, 't gedonder en 't gekraek;  
 Hy zag 't kastyden reeds van spaensche dwingelanden,  
 Maer onvolmaekt bleef vryheidstaek.

Nu heeft het veld zijn beurt om hunnen trots te teugelen,  
 Te wreken, neêr te slaen in 't worstlend Belgenland;  
 En de engel des verderfs schiet, op ontvlamde vleugelen,  
 Vast toe, den bliksem in de hand.

Langs de onafzienbaerheid der opgestoven golven  
 Zwiert, onbestoken en in kalme majesteit,  
 De vlag der Staten voort: op 't strand, in rook bedolven,  
 Rijst zy met nog meer heerlijkheid.

Natuer, die dochter Gods, bestrijdt selv' de aertsbarbaren:  
 Het barnend zand wolkt op, en blindt hun aengezicht,  
 Met de onverdraegbre zon. Bedwelmd staen hunne scharen,  
 En voelen, bleek, den arm ontwricht.

Zy wanen zich bedreigd door meer dan reuzenkruinen.  
 't Wraekroepend martelbloed valt neêr op Spanjes slaef.  
 Triomf, Bataef! weêrgalmen velden, dalen, duinen;  
 De zee weêrgalmt: Triomf, Bataef!

Nu kruipt de Spanjaert in de keten,  
 Waerin hy 't volk te knellen dacht,  
 Dat les, noch voorbeeld kon vergeten  
 Van 't vrygevochten voorgeslacht.

Nu kruipt hy, in het stof geslagen,  
 Daer 't eerloos graf zijn trots verslindt.  
 Mendoza siert den gloriewagen  
 Van Nassaus onverbasterd kind.

Ja, Maurits, schittrend opgeklommen,  
 Als redder van zijn vaderland,  
 Doet 's Ibers roofgediert verstommen,  
 Wiens woede vruchtloos knarsetandt.

Hun banieren  
 Vielen, sieren  
 Maurits eedlen zegebuit.  
 De opgetogen  
 Heldenooogen  
 Schieten grootsch een Godsstrael uit.

Amstels wallen,  
 Hoort het schallen,  
 By godvruchte erkentnistraen,  
 't Lied der dapperen,  
 Onder 't wapperen  
 Der omglansde Statenvaen.

Landsbeschermeren,  
 Siert de marmeren  
 Zael des Kapitoools van 't Y  
 Met de vanen,  
 Heet op tranen -  
 Met het sein der dwinglandy!

Laet die vanen  
 't Nakroost manen,  
 Wen het, vry, die naderstapt,  
 't Heir te volgen  
 Dat, verbolgen,  
 Dwinglandy den nek vertrap.

Aloude broederen, Bataven!

Tradt ge ooit, by Nieupoorts zand en duin,  
 Op 't graf der helden en der slaven,  
 En rees tot Gode niet uw kruin?  
 Heeft u de stilte van die streken,  
 Waer 't bloed der vaedren vloot by beken,  
 Met dankverrukking niet bezielde?  
 Schokte u de ontzachlijkheid der wateren,  
 Die daer de mijmring tegenklateren,  
 Niet innig, wijl ge er laegt geknield?

Gevoelde gy er niet, Bataven!

Dat gy uw vaderland hervindt  
 Ter plaets waer God uw recht wou staven,  
 Trots dwang- en dweepziek staetsbewind -  
 Waer 't heilige gebeent der vaderen  
 Het bloed doet vloeien door uwe aderen  
 Met sneller vaert, met heldentrots -  
 Waer ge uitroept: 'Deze grond is heilig:  
 Hier is het hart voor jammer veilig;  
 Hier scheurt het zich van 't aerdsche los.'?

Laet ieder veld dan schittrend stralen

(Ja, schittren vreemd gebroedsel blind),  
 Waer Nederland mocht zegepralen,  
 En gy uw vaderland hervindt;  
 Golv' daer der broederliefde stander,  
 Die over elken Nederlander

Met fiere staetsie zwaeit en zwiert.  
Verheven volksheerinneringen!  
Wat ook de tijdsstroom moog' verdringen,  
Gy staet, den schedel gelaurierd.

Gy staet, zoo lang een zoon nog ademt,  
Die zeggen kan: 'k Ben Belg, 'k ben vry.  
Den aerdbol hield Filips omvademd;  
Als 't zeenat, brak zijn dwinglandy  
Op deze duinen 't hoofd te pletter.  
Dat Nieupoorts naem dan schalle en schetter'  
Naest Waterloo en 't Groeningveld!  
Almachte, 'k hef tot u de handen:  
Uw schild bedekk' de Nederlanden!  
Zie daer wat zucht mijn borst ontwelt.

**Het Heldengraf.**<sup>aant.</sup>

Ja, Neêrland zal steeds aen den krijgsman gedenken,  
 Die sneefde voor Koning, voor de eer en voor 't recht;  
 't Arduin zal zijn roem de vereeuwiging schenken,  
 Aen 't glorierijk sneuven des dapten gehecht.

CATH. BILDERDIJK, *Waterloo*.

Zoon van den lande, dat ge mocht verweeren,  
 Slaep in de grafnacht by uw groote vaderen!  
 Vaek komt de Vlaming, die de deugd blijft eeren,  
 Dankbaer u naderen.

Vaek als de stilte daelt met de avondstralen,  
 Vaek als het maentjen, van de grauwe kimmen,  
 Zilveren tintling op de groene dalen  
 Neder laet glimmen,

Knielt hier, ontweken aen de lentvermaken,  
 't Maegdelijn neder (als het kunstig marmer,  
 Dat op een tombe plechtig schijnt te waken),  
 Neêrlands beschermer!

O, hoe aenvallig wemelt op uw terpe  
't Bloemtjen dat aenpreëkt: Wil my niet vergeten!  
Lieflyker zucht hier de onverslaefde harpe  
Van de poëten.

Moge hier de afgrond d'onverlaet verzwelgen,  
Lager dan slaven, en zoo diep verbasterd,  
Dat hy de glorie van de dappre Belgen  
Spotziek belastert;

Dat hy naer 't frankisch schandejuk durft wenschen!  
Roereeloos staert hy op uw grafgesteente:  
Witte en verrotte, ver van Belgies grenzen,  
't Vuige gebeente!

## Balladen.

Indien ik van des Hemels gunst  
Een dierbren pand ooit mogt erlangen,  
Dan koos ik uit het ryk der kunst  
Een gouden harp voor wondre zangen.  
Een harp te voren nooit bespeeld,  
Die kleuren uit haer klanken teelt,  
En in wier ongekende toonen  
Er levende tafreelen woonen.

LEDEGANCK, *Boudewijn*.





## Godfried en de Zwaen.<sup>aanl.</sup>

Zie daar den vogel flux omhoog  
En naar den toren streven.

BILDERDIJK, *Elius*.

Op dankbare kniën lag Godfried geknield,  
Met heiligen moed, als Gods wreker, bezield,  
In 't aenschijn van Solimans vesten,  
En, biddende, zag hy ter hemelenbaen.  
Daer zonk uit de heldere starrengevesten,  
Op klepprendre wieken, een lieflyke zwaen.

Zoo blank als de lelie, zoo blank als de sneeuw,  
Genaekte de vogel met vreugdig geschreeuw,  
En kwam om hem zweven en zwieren,  
En draeide tot viermael om 't voorhoofd, belaên  
Door godsdienst en koenheid met ridderlaurieren.  
Op eens nu verhief zich de lieflyke zwaen.

Zy breidde de pennen, als zegerijk, uit!  
En, zie! in haer spoor vloog een zwaentjen, een spruit,  
Zoo blank en zoo bly als die vogel.  
Op een van de torens, die Godfried zag staen,  
Daer streken zy neêr, en de schuttende vlogel  
Der oudste bedekte de jongere zwaen.

En dieper boog Godfried en 't leger ter neêr;  
Zy dankten en smeekten met geestdrift den Heer,  
Die voor hun een hoopstrael deed gloren.  
Eerlang stapte Godfried, met zalige traen,  
Jerusalem in langs den wonderen toren,  
En dacht aen 't voorspellen der lieflyke zwaen.

## De Belgische Kruisvaerder.

Voel eens hoe mijn boezem brandt!  
Al mijn dappre wapenbroeders  
Stappen naer het Heilig land.

VAN RYSWYCK, *de Kruisvaerder.*

Een belgische ridder, vol trouw en vol moed,  
Omhelsde zijn liefjen zoo teeder:  
‘De kruisvaen ontvlamt my het bruischende bloed;  
Ras keer ik in zegeprael weder.  
Zoo niet, wijd den minnaer, den Christen een traen,  
En ruste ik omtrent de gewyde Jordaen.’

De vesten bezweken voor 't wrekende stael,  
Waer: Vlaendren den Leeuwe! weêrgalmde.  
Het kruis rees, omblonken met hemelschen strae,  
Als Godsdienst den Ridder ompalmde:  
Hy plantte op Jerusalems wal onze vaen,  
En de oever sprong op der gewyde Jordaen.

Hy plantte ze fier, als een tulband hem wondt,  
En velt met verdubbelde slagen.  
Reeds is hy gewroken: de zege dreunt rond!  
Droef wordt hy ten grave gedragen.  
Men wijdde den Ridder, den Christen een traen:  
Zacht rust hy omtrent de gewyde Jordaen.

Wat maegdelijn treedt er, met wankelen voet,  
Het graf van den dappere nader?  
Het is zijn geliefde, vol trouw en vol moed:  
‘Vereen ons, almachtige Vader!’  
De Almachtige had hare beden verstaen:  
Ge ontfangt haer, o strand der gewyde Jordaen!

Lang knielde de godsvrucht der pellegrims daer,  
En kroonde met palmen hun zerkjen.  
Er rees op die plaets een verheven altaer,  
Sieraed van een nederig kerkjen.  
Barbaren vernielden 't; de zerk bleef bestaen.  
Rust, lieven, omtrent de gewyde Jordaen.

## Godfried in de Wieg.

Ick groet u, grooten vorst van 't landt,  
 Want gy het leger hebt vermandt;  
 Als Hercules soo heeft uw macht  
 't Serpent oock in de wiegh' versmacht.

P. POIRTERS, *H. Rosalia*.

'Des Hertogs zoon zy nog een machtloos wichtjen,  
 Het rooverszwaerd maekt nooit zijn kroone buit.  
 Toon Godfried ons, 't beminlijk aengezichtjen,  
 Dat met een traen zyne oogjens pas ontsluit!'  
 Die roep weêrgalmde in 't oor der dwingelanden.  
 Zy sidderenden: de gramme Belg is vroom.  
 Men hing, om 't heir in moed te doen ontbranden,  
 De wees in 't wiegj' aen hoogen wilgenboom.

Op Grimberghs veld klonk 't oorlogslied der dapperen:  
 'O Vlaendren, sluit aen Brabands macht u aen!  
 Doet nevens een uw leeuwenvanen wapperen.  
 Elk held is voogd om 't weesjen by te staen.  
 Vermetelen, die 't wiegjen aen dorst randen,  
 Uw val genaekt: wie wel doet, kent geen schroom.'  
 Men hing om 't heir in moed te doen ontbranden,  
 De wees in 't wiegj' aen hoogen wilgenboom.

Gelijk een baek die op de onstuime wateren  
 Aen 't dobbrend volk ten vasten gids verstrekt,  
 Zoo hing het daer, by 't wassend wapenklateren,  
 Dat ras 't geschrei van 't kind had overdekt.  
 Men knelt het stael in forscher heldenhanden,  
 En 't rookend bloed bepurpert Sennes stroom.  
 Men hing, om 't heir in moed te doen ontbranden,  
 De wees in 't wiegij' aen hoogen wilgenboom.

Een blanke duif kwam uit den Hemel vliegen  
 Naer 't vorstlijk kind, omkroond met zonneglans.  
 't Scheen, als een star, in 't lichtazuer te wiegen -  
 Een gloriestar, met gouden stralenkrans.  
 De gramschap klom: de zege was voorhanden,  
 En 's vyands waen vervloog, gelijk een droom.  
 Men hing, om 't heir in moed te doen ontbranden,  
 De wees in 't wiegij' aen hoogen wilgenboom.

Men daelt het neêr; knielt, biddend opgetogen,  
 Er rondsom heen, op zegeryken grond;  
 Ziet Godfried aen met onverzaedbare oogen:  
 'God schutte 't kind,' zoo stamelde aller mond  
 Men draegt het fier op dappre en vrye handen,  
 En Braband door barst los het wellekoom.  
 Om 't nageslacht in dank te doen ontbranden,  
 Hing 't wiegje lang aen d'eigen wilgenboom.

## Boudewijn van Constantinopel.

Uw ziel, voor de aerd' te rein, blijft ongeschokt en vrij,  
Bij 't schatrend woeden van des afgronds razernij.

HELMERS, *Jesus van Nazareth.*

Het feestgewoel was op den burcht gestegen:  
't Bulgarenrot zong woest zijn zegeprael.  
Alleen de vorst, en 's vorsten gade zwegen:  
Aen 't somber oog ontschoot een toenstrael.  
't Gezang weêrklonk tot onder kerkerbogen:  
Daer lag een held ten prooi aen lange pijn,  
Maer kalm en groot, en naer den hemel de oogen:  
't Was Vlaendrens Boudewijn.

'Ik hoor het feest, het bloedfeest der barbaren,  
By 't wraekgeschal, dat hunne borst ontvlood.  
Wat zou de wrok der dartle gâ bedaren,  
Die 't overspel my voorsloeg, of de dood?  
Dien liefdehoon zult gy my duer betalen:  
Mijn is uw hoofd, is niet uw harte mijn.  
Zoo riep ze; ik hoor den echo dof herhalen:  
Hy sterve, Boudewijn!

En 'k heb een telg, zoo jong, zoo lief, zoo teeder,  
 Die daeglijks bidt: God, leid mijn vader weêr!  
 Mijn dochter! ach, ik zie u nimmer weder,  
 Op aerde niet, maer zeker by den Heer.  
 Ik hoor 't gejuich der wrokkende gedrochten:  
 'k Werd valsch beticht: gy zult mijn wreker zijn,  
 O God van 't heir, dat voor u heeft gevochten,  
 O God van Boudewijn!

O God van 't kruis, o Heer van dood en leven,  
 Die d'Oosterkroon hebt op mijn hoofd gesteld,  
 Die gaeft en naemt, zou ik voor 't doodsuer beven?  
 Ben ik geen Belg? Ben ik geen Christenheld?  
 Uw engel breekt weldra mijn slavenboeien.  
 Schut Vlaendrens volk, en 't erf van Constantijn.  
 Zoo moge, als 't bloed van zijn verlosser, vloeien  
 Het bloed van Boudewijn!

Hy zwijgt: daer dreunt de kerker op hun stappen:  
 Zy bonzen voort, en vloekend brult hun mond.  
 Daer klinkt een gil verflauwend, bylen kappen;  
 Daer sterft een zucht, en 't martelbloed spat rond.  
 De vorst barst uit in woeste vreugdekreten;  
 En boordevol hervult men 't kristallijn.  
 En siddrend sprak zijn gade, bleek gezeten  
 In 't purper: 'Boudewijn!'



## Huldenberg, of de Slag van Steppe.

Wel hem die 't vaderland meer dan zich-zelv' bemint,  
In 't sneuven voor hare eer een zuivren wellust vindt!

HELMERS, *Holl. Natie.*

De binnenlandsche oerlog wou niet bedaren:

De bisschop van Luik had heerschzuchtig getast  
Naer Brabands bezit. Aen het hoofd van de scharen  
Des Hertogs, braveerde er een held de gevaren,  
En Huldenberg was 't.

De kamp woedde, als brand dien de winden fel jagen.

De Brabander zwoer: 'k Ly' geen kluisterenlast!  
En hertog Henricus versnelde zijn slagen.  
Een kryger naest hem deed den Luiknaer versagen,  
En Huldenberg was 't.

Een vyand doorwondde Henricus de lenden;

Hy duizelt, en stort, door den folter vermast.  
Kort juichten des Bisschops vernielzieke benden.  
Een kryger vloog toe die den rug haer deed wenden,  
En Huldenberg was 't.

Hy doscht zich in 't krijgskleed van dien hy ontschaekte  
 Aen nypenden nood; en men kampte weêr vast,  
 Terwijl weêr de strijdkreet van Braband ontwaekte;  
 Men dacht dat de hertog ten stryde weêr blaekte,  
 En Huldenberg was 't.

De Brabanders wisten van buigen, noch beven.  
 Geen schild of het klettert, geen zwaerd of het kratst.  
 Een wraekgeest, den vlammen den degen geheven,  
 Scheen 't vaendel van Braband, beschermend, te omzweven,  
 En Huldenberg was 't.

Maer de overmacht daegt, en de Brabanders wyken;  
 Ze wyken, nog strydend, zoo 't dapperen past.  
 Een enkele hunner bleef mannelijk pryken:  
 Hy streedt op zijn klepper, omcingeld van lyken,  
 En Huldenberg was 't.

De Luiknaer mag zegerijk 't slagveld doorloopen,  
 En jubelt: 'De dood heeft den Hertog verrast!'  
 En stort op het lijk af, met bloed overdroopen,  
 En rukt het vizier des heldhaftigen open,  
 En Huldenberg was 't.

**Jooris Weppe Joostensz.**<sup>aant.</sup>

Geen ondaet is'er op 't bekende wereltront  
 Bekent, hoe gruwlijk, die de valscheit niet bestondt,  
 In schijn van outerdienst

*J. ZEEUS, de Wolf in't schaepsvel.*

Het volksgegil weêrgalmde in Dordrechts wallen:  
 'Hy sterv', hy sterve een wreedden marteldood!  
 Zal hier dan 't hoofd van eenig monster vallen,  
 Dien 't menschedom spuwt uit zijn verschrikten schoot?  
 Neen; 't is een man, met schande slechts beladen,  
 Met geene schuld, en 't harte kalm en vry.  
 O landskronijk, ik huiver van uw bladen,  
 Wen dweepzucht woedt in helsche razerny.

En Forscher dreunt de moordkreet, opgeklommen:  
 'De vyand Gods, de wederdooper, hang!'  
 De beul genaekt, by 't jubelen der drommen,  
 En, waggelend, met bleekbestorven wang:  
 'Ik zal den plicht, o burgers, niet verraden.  
 Neen! ik bega geen heiligschendery.'  
 O landkronijk, ik huiver van uw bladen,  
 Waer dweepzucht woedt in helsche razerny

‘Rampzalige, het recht doeme u als ketter,  
 Mijn hart getuigt, dat u de Hemel mint.  
 Dat heilige wrok my-zelven eer verpletter’,  
 Dan ik u doode, oprechte menschenvrind.  
 ‘k Zag mijn gezin zich aen het brood verzaden,  
 Dat ge ons verschafte in aeklig leed en ly.’  
 O landskronijk, ik huiver van uw bladen,  
 Wen dweepzucht woedt in helsche razerny.

Hy zwijgt, en knielt: de ontzette rechters beven;  
 Het volk verstomt voor beulendeugd, en bloost.  
 Weêr heeft de boei den menschenvrind omgeven:  
 Hy hoopt en bidt; hy bidt voor gade en kroost.  
 Zal in zijn bloed eerlang de onchristen baden?  
 Werd hy gered voor wreeder moordery?  
 O landskronijk, ik huiver van uw bladen,  
 Wen dweepzucht woedt in helsche razerny.

De duisternis zonk treurig neêr op de aerde:  
 ‘Ter cere Gods, verdrink men hem by nacht!’  
 Dit vonnis klonk in de ooren van d'ontaerde,  
 Die 't ongeroerd, ter eere Gods, volbracht.  
 En 't altaer pronkt met dankbre feestgewaden:  
 Een enkle stortte een traen van medely.  
 O landskronijk, ik huiver van uw bladen,  
 Wen dweepzucht woedt in helsche razerny.

**Jan de Glimes, markgraef van Bergh.**<sup>aant.</sup>

Kalm, als een zomerdageraet,  
Veracht by 't brullen van die tygers.

HELMERS, *A. Hambroeck.*

‘Mijn majesteit zy streng gewroken:  
De kettery versmoore in 't bloed!’  
De tweede Filips bad gesproken;  
De beulen knielden aen zijn voet.  
Wat Belg, die Spanjes almacht terge?  
Wat landvoogd bukt niet voor 't bevel?  
Daer rijst er een: de heer van Berghe;  
Hy staet te boog voor dwang en hel.

De dwinglandy zwier' hare geesselroede,  
Een held verruult den degen voor geen dolk.  
De dweepzucht vier' den teugel aen haer woede,  
Een held beschut het weelooze volk.

‘Wie Doornijks vest my heeft bevolen,  
Blijf ik een trouwige onderdaen.

't Verraed, in welk een nest verscholen,  
 Zal voor mijn vlamvend zwaerd vergaen:  
 Maer, Margaretha, eedle vrouwe,  
 Een ketterbeul, dat ben ik niet.  
 Ik schonk aen menschenmin mijn trouwe,  
 Voor ik die schonk aen 't rijksgebied.'

De dwinglandy zwier' hare geesselroede,  
 Een held verruult geen degen voor een dolk.  
 De dweepzucht vier' den teugel aen haer woede,  
 Een held beschut het weereelooze volk.

En Flips vernam die heldenwoorden,  
 En sidderde voor zoo veel moed.  
 Hy schoot een blik naer Doornijks boorden;  
 Die blik voorspelde wraek en bloed.  
 't Was 't tygeroog, dat, rollend, flonkert,  
 Maer voor den leeuw te rugge deinst:  
 Welaen! dacht hy; die moed verdonkerd!  
 Met dien vermetele geveinsd!

De dwinglandy zwier' hare geesselroede,  
 Een held verruult geen degen voor een dolk.  
 De dweepzucht vier' den teugel aen haer woede,  
 Een held beschut het weereelooze volk.

De brave is Filips greep ontvlogen.  
 De galg rijst op, de houtmijt barnt.  
 De banneling heft smeekende oogen,  
 Heft weenende oogen naer 't gestarnt.

God zegende zijn lange dagen,  
Van laffe bloedvek onbesmet;  
En, als zijn sterfuer was geslagen,  
Werd koets en graf hem eerebed!

De dwinglandy zwier' hare geesselroede,  
Een held verruult geen degen voor een dolk.  
De dweepzucht vier' den teugel aen haer woede,  
Een held beschut het weerelooze volk!

**Antone Van Stralen.**

Voor wel gedaen kwalijk beloond.  
*Spreekwoord.*

'k Bemin de vaderlandsche spreuken;  
 't Zijn roozen die geen tijd kan kreuken,  
     Met geurig lentekleed be kroond.  
 Zoo blinkt in 's lands geschiedenisbladeren  
 't Aloude woord uit onzer vaderen:  
     Voor wel gedaen, niet wel beloond.

Het zwaerd, dat Alva heeft getrokken,  
 Wil op 't rampzalig Antwerp wrokken,  
     Waer vryheidszucht naest kunde throont;  
 Waer 't hoofd der stad en redescharen  
 Op 't monster onverbleekt blijft staren:  
     Voor wel gedaen, niet wel beloond.

Van Stralen is de naem des braven,  
 In welks gemoed, ten spijt van slaven,  
     Eene onverslaefbre ziele woont.



De rederykers durven denken:  
De beul omgrijpt ze, op Alvas wenken:  
Voor wel gedaen, niet wel beloond.

Van Stralen ligt ook neêrgesmeten  
In kerkernacht, en torscht zijn keten  
Gelijk een leeuw door 't rot gehoond,  
Dat, met verraderlyke handen,  
Hem boeide in yzren net en banden.  
Voor wel gedaen, niet wel beloond.

Van Stralen, op 't schavot geklommen,  
Ziet kalm op de aengevloeide drommen;  
Van Stralen, die een Belg zich toont;  
En roept tot Alva, fel verbitterd,  
De spreuk, die door alle eeuwen schittert:  
Voor wel gedaen, niet wel beloond.

## De Overstroming van Allerheiligen.<sup>aant.</sup>

Al wat het eerlijk hart op aerde bidlijk vleit,  
Rust eenig op 't geloof aen Gods voorzienigheid

FEITH, *het Graf.*

De Almachtige had wind en golf ontteugeld,  
En Zeeland keerde in onafzienbren plas.  
Haer woon ontvlucht, door 't onweêr overvleugeld,  
Verzonk een vrouw, die jong, die moeder was.  
Zy hield een wieg met sidderende vingeren,  
Tot haer de orkaen sleepte in der waetren schoot;  
En 't wiegjen wankt, by 't rosse bliksemslingeren,  
En dobbert voort op d'afgrond van den dood.

Vaer, kindtjen, vaer, op Gods geleide voort!  
De Hemel heeft uw moeders beê verhoord.

Wie plompt en plast door de opgeruide golven,  
Ginds, achter 't wiegj', als een getrouwe vrind?  
Wie zwemt daer heen, in spattend schuim bedolven,  
En schijnt een geest, die waekt op 't weezekind?

Het is de hond, die in de onzaelge moeder  
 Zijn meesteres beminde, en nooit begaf.  
 Daer woedt de storm, en 's kindtjens laetste hoeder  
 Zinkt, worstelend, in 't alverzwelgend graf.

Vaer, kindtjen, vaer op Gods geleide voort!  
 De Hemel heeft uw moeders beê verhoord.

Zes dagen vliên: o aller schepslen Herder!  
 Het kindtjen schreit; verstoot die bede niet.  
 Langs d'oceaan klinkt weder 't woord: Niet verder!  
 Herzweep zijn golf in haer aloud gebied.  
 Wat kan uw liefde aen moederliefde weigeren?  
 Zy bad alleen voor haer onschuldig wicht.  
 God dank! daer blinkt, by lieflijk lichthersteigeren,  
 De regenboog met zevenkleurig licht.

Vaer, kindtjen, vaer op Gods geleide voort:  
 De Hemel heeft uw moeders beê verhoord.

De lucht herblauwt, de stormen zijn bezwaken.  
 De zon verkwikt het dieprampzalig oord.  
 De zee vervloeit, in de oude baen geweken,  
 En 't wiegjen drijft, met zachte wiegling, voort.  
 't Bewaerd gehucht, waer heen 't kooft aengedreve,  
 Lacht, neêrgekniêld, het schreiend wichtjen aen.  
 't Hiet Mozes nu. En tot den Heer van 't leven  
 Schreit dankbaerheid hare eerste vreugdetraen.

Leef, kindtjen, leef op Gods geleide voort:  
 De Hemel heeft uw moeders beê verhoord.

## De Moeder te Waterloo.

De dag des zegepraals verjaart,  
De dag die Neêrlands lot besliste,  
Toen heldenbloed het slavenmerk  
Voor eeuwig van ons voorhoofd wischtte.

PETRONELLA MOENS, *Waterloos verjaring*.

Een vrouw treedt stil en peinzend voort,  
Het hoofd gebukt ter aerd;  
Nu heft ze 't oog, dat helder gloort,  
Gevoelvol, hemelwaert.  
Ze staet, en ziet aendoenlijk rond,  
Houdt op een grafsteê stand;  
By Waterloo ontglipt haer mond:  
'Hy viel voor 't vaderland!'

'God dank! spreekt ze, ik zag vijftienmaal,  
In 't eigen veld en dal,  
De zon deez' dag van zegeprael  
Verkonden aen 't heelal.

Hier zat en dacht ik aen mijn kroost,  
 Zijn' duren eed gestand.  
 Ik ben die heldendood getroost:  
 Hy viel voor 't vaderland!

'k Was moeder, maer had mannenmoed.  
 Den eêlsten plicht getrouw,  
 Zet reeds het denkbeeld my in gloed:  
 'k Ben nederlandsche vrouw.  
 't Is 't hart van Doornijks krijgsheldin,  
 Dat in mijn boezem brandt;  
 Die gloed stort me eedle wellust in.  
 Hy viel voor 't vaderland!

O jongst vaerwel, zoo vaek herdacht  
 Met weedomvolle vreugd:  
 Mijn zoon, herdenk het voorgeslacht,  
 En gloei in heldendeugd.  
 Keer vry, keer groot, of koom niet weêr.  
 Druk ik voor 't laetst uw hand,  
 Men zegge: Heilig leeft zyne eer!  
 Hy viel voor 't vaderland!

Die tael vloeyde uit den moedermond  
 Door hem zoo teêr gekust.  
 Met fierheid streed hy op den grond,  
 Waer hy in vrede rust.  
 't Verhael van die hem stryden zag  
 vertroost mijn weduwstand.

Hy viel op Neêrlands hoogtijdsdag;  
Hy viel voor 't vaderland!

Waer rust de liefding myner ziel?  
Licht zit ik op zijn graf.  
Zend, Hemel! op dat ik er kniel;  
Een enklen lichtstrael af!  
Ik staer vergeefs met vol gemoed!...  
Wat nood? In 's Eeuwgen hand,  
Slaept hy, met onzen heldenstoet:  
Hy viel voor 't vaderland!

Wat tranen heeft me uw dood gekost!  
Gy waert vol liefde en deugd.  
Herdacht ik: Neêrland is verlost!  
Nog weende ik, maer van vreugd.  
Zoo hy in de eenzaamheid me liet,  
En sluit die teedre hand,  
O God, mijn brekende oogen niet,  
Hy viel voor 't vaderland!'

**De Gryzaert te Waterloo.**

Vreeslijk uur dat wy verjaren,  
Uur ran nacht en doodsgevaren,  
Brenghster van den dageraad.

LOOTS, *Waterloos verjaring.*

De zon verrees met blyder pracht.  
Een belgisch gryze trad  
Naer 't slagveld, dat nu weelig licht,  
Weleer met bloed bespat;  
Waer 't land de zegeprael verwierf  
Op 't fransche dwanggebied;  
Waer menig dappre streed, en stierf...  
Neen, braven sterven niet!

De diepontroerde Belg hervindt  
Het Waterloosche veld,  
De rustplaets van zyn eenig kind,  
Die sneuvelde als een held.

Hy viel, maer op het eerebed,  
 Toen de Aedlaer't veld verliet;  
 Hy viel, maer Neêrland was gered;  
 En braven sterven niet!

Verrukt, knielt de achthre gryze neêr,  
 Herdenkt zijn' waerden zoon:  
 'Mijn vreugd eens, nu mijn schittrende eer,  
 Zegt hy op teedren toon,  
 Rust, waer gy hebt getriomfeerd,  
 Waer elk u hulde biedt,  
 En 't veld in tempel is verkeerd:  
 De braven sterven niet!'

Hy kust, vol dank, met weenend oog,  
 Den overdierbren grond,  
 En heft het grootsch gelaet omhoog,  
 En slaet het, juichend, rond.  
 Daer rijst de leeuw, die klauw en tand  
 Zoo fier den vyand biedt.  
 Zoo stond, zoo viel zijn zoon voor 't land:  
 De braven sterven niet!

Met vaderlijkbewogen ziel  
 Verlaet de Belg het veld,  
 Waer hem de liefste zoon ontviel  
 In d'allerkloeksten held;  
 En slaekt geen zucht, en stort geen klacht,  
 Schoon hem een traen ontschiet;



‘Rust, helden! zegt hy, sluimert zacht!  
De braven sterven niet!

Ook gy leeft eeuwig voort, mijn kind!  
Om trouw, beleid en moed,  
Zoo lang de Belg de vryheid mint,  
Gekocht door zoo veel bloed.  
Triomf! verdrukking week en smart  
Van de aerd die gy verliet,  
En eeuwig leeft ge in 't neêrlandsch hart:  
De braven sterven niet!’

**De Waterloosche Leeuw.**<sup>aant.</sup>

....Wie kan 't harden  
 Voor het vier van 't Leeuvenoog?

VONDEL, *de Zeeleeu op den Teems.*

Daer staet hy nog, spijt die verfranschte slaven,  
 Voor deze zon verzinkende in hun nacht.  
 Daer staet hy nog, ter waek der heilge graven  
 Van 't heldenvolk, groot als ons voorgeslacht.  
 Op 't hoog gebergt, met glorieglans omtogen,  
 In 't veld waer rust volgde op het moordgeschreeuw,  
 Schiet hy naer 't Zuid den bliksem zyner oogen,  
 De Waterloosche Leeuw.

‘Bonst hem in stof, o 's lands beschreven vaderen!’  
 Zoo riep een tong, verplooid naer franschen trant.  
 Maer 't vorstlijk dier, dat hen ziet peinzend naderen,  
 Brieschte in hun oor: ‘k Verzinlijk 't vaderland.’

Maer, als een God, wiens altaer men wil slechten,  
 Verschrikte hy Wandalen onzer eeuw:  
 Ze ontzagen hem, den wreker onzer rechten,  
 Den Waterlooschen Leeuw.

Ha, nieteling, gy beeft voor Neêrlands luister!  
 Gy beeft voor hem, die legeren verscheurt,  
 Als rag verscheurt, by de aengegrimde kluister,  
 En 't vrye hoofd omglansd ter starren beurt.  
 Ja, beef! ons land wordt niet zoo licht bedolven  
 In schande en wee. Als de onverzetbre Zeeuw,  
 Rijst uit den drang der vyandyke golven  
 De Waterloosche Leeuw.

Hy 's uit de heup van d'ouden Leeuw gesproten,  
 Wiens forsche stem het allerverste land  
 Doordaverde; die, 't Oosten toegeschoten,  
 De halve Maen rukte in het bloedig zand.  
 Waer deez' verscheen, daer sidderden de wateren -  
 De grond barstte op, by 's vyands laetsten schreeuw.  
 Begroet, o Belg, met eindloos jubelschateren  
 Den Waterlooschen Leeuw!

De Leeuw blinkt uit op onze aloude vanen,  
 Op 't zegeschild van 't slapend ridderchoor,  
 Om 't jongste kroost tot fierheid aen te manen.  
 Zijn felle klauw tart nog den hanenspoor.  
 Doch, waer hy sta, waer hy heldhaftig flonker',  
 Zoo rein van borst als verschgevalen sneeuw,

Hier rijst by schoonst: want hier klom uit het donker  
De Waterloosche Leeuw.

Rijs, dierenvorst, met de oogen naer het Zuiden,  
Dat gy verplette in d'onvergeetbren strijd.  
Vlieg van 't gebergte, als 't weder storm zal luiden,  
En hier de mond der graven opensplijt;  
Kamp in uw kracht, omkroond van heidenschimmen!  
Wie 't vaderland wil maken tot een weêuw,  
Beproeve uw klauw, en stijg dan weêr ter kimmen,  
O Waterloosche Leeuw!

**Vaderlandsch Gebed.**

De Godheid, op haer hemeltoon  
Bezongen en vereerd,  
Houdt gunstig ook naer onzen toon  
Het heilig oor gekeerd.

TOLLENS, *Volkslied.*

Met biddend oog, met gleeiend hart,  
Gekniel in 't aerdsche stof,  
Verheffen wy, in vreugd en smart,  
Ons naer het starrenhof.  
O gy, wiens majesteit verplet,  
Wiens liefde vrees verbant,  
Beluister 't innige gebed  
Voor 't lieve vaderland!

O God, uw slaeploos oog bewaek'  
De glorieryke kust,  
Waer vredig, na volbrachte taek,  
't Gebeent' der vaedren rust;

Waer onze kiste wordt gezet  
 In eenzaam kerkhofzand.  
 Beluister 't innige gebed  
 Voor 't lieve vaderland!

De kunst en nyverheid bloeie op,  
 By trouw, en eer, en deugd;  
 De welvaert klimme, en styge in top,  
 By vryheid, en by vreugd.  
 Wie, die zich tegen ons verzet,  
 Staet gy van onzen kant?  
 Beluister 't innige gebed  
 Voor 't lieve vaderland!

Als zonen van één huisgezin,  
 Make eendracht onze macht.  
 Één wensch en wil, één ziel en zin,  
 Ééne onverwinbre kracht.  
 Uw eerst gebod, de liefdewet,  
 Ontfonke ons 't ingewand.  
 Beluister 't innige gebed  
 Voor 't lieve vaderland!

En dorst een dwingland spreken: Kniel!  
 Dan bruische 't vrye bloed;  
 Dan keere in elk der vaedren ziel,  
 Dan zegevier' de moed.

Of vall' de Belg op 't eerebed,  
Al stervend, onvermand.  
Beluister 't innige gebed  
Voor 't lieve vaderland!

Gy, die ginds zetelt op uw thron,  
In 't ongeschapen licht,  
En de ooren neigt naer d'eedlen toon  
Van vaderlandschen plicht.  
Gy, die uit dood en afgrond redt,  
Met vaderlyke hand,  
Beluister 't innige gebed  
Voor 't lieve vaderland!

**De Belg.**

't Zegt veel, het doet my 't harte goed,  
Dat ik in Neêrland ben geboren.

*WAP, aen Nederland.*

Verheft het vaderlandsche lied  
Die 't vaderland bemint;  
Die 't zucht en ziel en leven biedt,  
Gelijk een dankbaer kind;  
Die uitroept, als gy bidt en buigt:  
'Der vaedren God verdelg'  
Wie ons verderf wil!' Broeders, juicht!  
Juicht, en bezingt den Belg!

Bezwykend, boog Byzanties vaen  
Voor onzen zegeprael,  
En langs de heilige Jordaen  
Klonk onze stoute tael.  
De kluister werd door ons verfoeid,  
Al bracht dien Romes telg;  
En, tot bewondering ontgloeid,  
Prees Cesar-zelf den Belg!



Terwijl haer wierookvat niet dooft,  
 Steekt, uit het aerdsche stof,  
 De Godsdienst een verheven hoofd  
 By ons naer 't hemelhof.  
 De goede trouw, die nimmer bloost,  
 Wat ramp fortuin verzwelg',  
 Is 't erfdeel van het eerlijk kroost  
 Gesproten uit den Belg.

Hoe vloeit niet Godes zegen rond  
 Op 't land, één veldtapeet!  
 Het koren overgeelt den grond,  
 Bedruppeld met ons zweet.  
 Hier bukt de boer, die 't land doorsnijdt;  
 Daer zwoegt der mynen telg.  
 De nyvre zorg, de handelvljijt  
 Baert schatten voor den Belg.

O God, die Belgie nooit verliet  
 In 't nypen van den nood,  
 Aen hoor het vaderlandsche lied,  
 Dat mond en hart ontvlood:  
 Bewaer het lieve vaderland,  
 Wat volk uw zwaerd verdelg'!  
 Zoo houde de eer en welvaart stand  
 Van d'adelouden Belg!

**Nassau's Schim.**

De lof, der kunst gewijd, mijn broeders, bardenscharen,  
 Weêrgalmt in ons vereend akkoord.  
 Daar, waar uw toonval klinkt, zult gij dien roem bewaren,  
 En Neêrlands glorie blijft het deel van Zuid en Noord.

WARNSINCK.

Een Bard zat, op zijn harp gebogen,  
 By 't nederzinken van de nacht.  
 Een traen blonk in zijn peinzende oogen:  
 't Was aen u, Neêrland, dat hy dacht!  
 Op eenmael klaert het treurig duister;  
 Daer ruischt een harp der starrenzael.  
 Een schim, bekroond met hemelluister,  
 Daelt neêr, en spreekt deez' hartetael:

'O heldenstam, o vrye Nederlanders,  
 Bly zag de Hemel op uw broederliefde neêr.  
 De orkaen scheidde uw vereende standers:  
 Ge zijt te groot voor haet: bemint elkander weêr.

De Godheid wou den droom vervullen,  
 Dien ik op aerde had gedroomd.  
 'k Zie duisternis dien weêr omhullen;  
 Het broederbloed heeft fel gestroomd.  
 De kunstenaer alleen bleef broeder,  
 't Zy Zuid of Noord hem lauweriert:  
 Want Neêrland is de dierbre moeder  
 Door de eeuwigvrye borst gevierd.

O heldenstam, o vrye Nederlanders,  
 Bly zag de Hemel op uw broederliefde neêr.  
 De orkaen scheidde uw vereende standers:  
 Ge zijt te groot voor haet: bemint elkander weêr.

De krijg steek' daevrende bazuinen,  
 De vreê bespeel' de herdersfluit,  
 Gy heft uwe onverslaefbre kruinen,  
 Gy, die de onsterflijkheid vrybuit  
 O stoutgestegen adelaren,  
 Wat staetsbevel, dat grenzen stelt  
 Aen hem die tael en kunstzin paren,  
 Wen 't harte van verrukking zwelt?

O heldenstam, o vrye Nederlanders,  
 Bly zag de Hemel op uw broederliefde neêr.  
 De orkaen scheidde uw vereende standers:  
 Ge zijt te groot voor haet: bemint elkander weêr.

Vry ligge een afgrond opgespleten,  
 Tot scheiding tusschen Zuid en Noord,

Geen vaderlander kan vergeten,  
 Dat hy tot Nederland behoort.  
 Zijn vryheidszucht moet dit getuigen!  
 Gy, Neêrlands zanger, staek uw klacht:  
 Ik ga my, biddend, nederbuigen  
 Voor d'eeuwgen stoel der Oppermacht.

O heldenstam, o vrye Nederlanders,  
 Bly zag de Hemel op uw broederliefde neêr.  
 De orkaen scheidde uw vereende standers.  
 Ge zijt te groot voor haet: bemint elkander weêr.'

Hier zweeg 's lands glorieryke Vader.  
 Nog zag men in de ontbloote borst  
 De wonde, 't werk van een verrader,  
 Een dweepend beul van Spanjes vorst.  
 Het hoofd omfloersd, klom hy ten hoogen.  
 Hem volgde de opgebeurde Bard  
 Lang na, met onverzaedbare oogen;  
 En zuchtend, sprak zijn broederhart:

'O heldenstam, o vrye Nederlanders,  
 Bly zag de Hemel op uw broederliefde neêr.  
 De orkaen scheidde uw vereende standers:  
 Ge zijt te groot voor haet: bemint elkander weêr.'

## De Belgische Gryzaert

Volgt met standvasten tred het richtsnoer van de reden;  
 Volherdt, en dat heel de aerd zich spiegele in uw zeden.  
 Toont u altijd den naem van eedle Belgen waerd.

VAN DEN POEL, *de Belgen.*

De kermisvaen zwaeide op den toren.  
 Het dorp was bly; de landman zong;  
 En ook een gryzaert liet zich hooren,  
 Een gryzaert, nog van harte jong:  
 'O vrienden lief, wat met den tijd verander',  
 Ik wyde trouw aen Belgie mijn gezang.'  
 - Gy zijt een Belg, een ware vaderlander;  
 Zing opgeruimd; o gryzaert, zing nog lang!

'Ik zag in 't veld mijn dagen vloeien,  
 Gelijk een murmelende vliet.  
 Ik bleef het ongeloof verfoeien,  
 Maer d'ongodist verfoeide ik niet.  
 Hy was en bleef mijn broeder: neen! geen ander  
 Dan God beslisse, en vonniss' hem eerlang.'

- Gy zijt een Belg, een ware vaderlander:  
Zing opgeruimd; o gryzaert, zing nog lang!

‘k Eerbiedig geen bebloede helden,  
Dan als zy streden voor hun land,  
En 't leven fier te pande stelden  
Voor 't breken van den slavenband.

Het menschdom beeft voor trotschen oorlogstander:  
Wat raekt ons toch der vorsten zelfbelang?’

- Gy zijt een Belg, een ware vaderlander:  
Zing opgeruimd; o gryzaert, zing nog lang!

‘O Belgie, heilig land der vaderen,  
Met bloemen, oogst en ooft versierd,  
Het bloed versnelt in 's gryzaerts aderen,  
Als hy uw roem en schoonheid viert.

Waer is de boer zoo vlytig en zoo schrande?  
Wat eerlijk zweet drupt van zijn frissche wang.’

- Gy zijt een Belg, een ware vaderlander:  
Zing opgeruimd; o gryzaert, zing nog lang!

‘Blijft broeders in uw leed en lusten.  
Bekroont dien wensch van 't stervend lied.  
‘k Zal spoedig naest de vaedren rusten:  
Verstoort mijn laetste dagen niet.

Knielt op mijn graf; omhelst er bly elkander,  
Zoo u de twist in zyne strikken vang’.

- Gy zijt een Belg, een ware vaderlander:  
Zing, opgeruimd; o gryzaert, zing nog lang!

## De Legers op de grenzen.

Treedt toe, en knielen wy voor 't zelfde Godsaltaar,  
En leggen we, in Gods oog, de handen in elkaer.

BILDERDIJK, *Holland aen Belgie.*

Zy waekten daer, elk op zijn grens gelegen,  
De lont ter hand, by slapelooze wacht:  
Het moedig ros brieschte alverwoesting tegen,  
De kryger droomde en brand en broederslacht;  
Wanneer een geest, met zachte en peinzende oogten,  
Ter nedersteeg uit d'ongeschapen gloed,  
En tot hen sprak, met innig mededoogen:  
‘Waerom, o broeders, zoo gewoed?

Vecht ge in den naem van 't vaderland, o braven?  
Maer 't vaderland is de eigen vruchtbre grond,  
Eens in moeras, in d'oceaan begraven,  
En door de vlijt gewoekerd uit zijn mond;  
Maer 't vaderland is 't oord der gloriedagen,  
Dat Spanje tergde, in d'eigen heldenmoed,  
En siddren deed voor vryheids donderslagen:  
Waerom, o broeders, zoo gewoed?

Vecht ge, opgestaen by d'aenroep uwer vaderen?  
 Vereenigd straelt, zoo ver gy ziet, hun naem.  
 Wat heilzon blonk, wat rampnacht er mocht naderen  
 Saem vochten zy; zy triomfeerden saem!  
 Te Waterloo, op Salems heilge vesten,  
 Rees hunne vaen, tot schrik van vreemd gebroed,  
 Als kinderen derzelfde roemgewesten:  
 Waerom, o broeders, zoo gewoed?

Dit heilig erf, waerom 't in twee gespleten,  
 Waer u 't voorheen wiegde op denzelfden schoot?  
 Sints negen jaer zijt gy van een gesmeten,  
 Doch gy waert vriend sints beider stam ontsproot.  
 U paert natuer; u, stroomen, tael en zeden.  
 Waerom ruilt gy dien ouden liefdegloed  
 Voor nieuwen haet, voor bloedige ijslijkheden?  
 Waerom, o broeders, zoo gewoed?

En wapenloos, en hand in hand gestrengeld,  
 Bezwyken zy voor Godes vreêgezant;  
 De legeren, verbroederd en vermengeld,  
 Vereenen ziel, en zucht, en vaderland.  
 Men knielt, en heft godvruchte handenpalmen,  
 Voor 't feestaltaer, by geurgen wierookgloed;  
 En Neêrland doet des Hemels woord weêrgalmen:  
 'Waerom, o broeders, zoo gewoed?'



## Schild en Vriend.

'k Ontleen geen spraek aen Brit of Wael!  
 Want om de heldendaên door 't voorgeslacht bedreven,  
 Hun eigen glans en kleur te geven,  
 Behoeft een neêrlandsch hart en Belgies toovertael.

PH. BLOMMAERT, *het Vaderland*.

Belgen, geeft het hoofd niet onder,  
 Wie uw stam en tael verguist.  
 Neen! uw tael klinkt als een donder,  
 Die der vreemden trots vergruist.  
 't Vlaemsche bloed versnelt door de aderen,  
 Waer het vlaemsche lied begint.  
 Blink dan uit, o leus der vaderen,  
 Vreesbre woorden: Schild en vrind.

Scibboleth voor Filips slaven<sup>(\*)</sup>,  
 Was die leus hun 't sein des doods.  
 Diep dacht Filip 't land begraven,  
 En 't verrees verwinning-grootsch.

(\*) Boek der Richteren, C. XII.

Knarsetandend, bleek van toren,  
 Dacht de dwingeland ontzind  
 Aen den slag der gulden Sporen,  
 En zijn voorspook: Schild en vrind.

Frankrijk, sidder by die woorden,  
 Blinkend in 't geschiednisblad.  
 't Schimmendom van uw vermoorden  
 Waert nog door de Brugsche stad.  
 Vrees den telg der dappre Belgen,  
 Die, vertorend vryheidskind,  
 De overmacht nog zou verdelgen,  
 By zijn wekwoord: Schild en vrind!

Frankrijk, op uw kunst vermetel,  
 Buk voor Belgie eens het hoofd:  
 Belgie is der talen zetel;  
 Hierin schittert ze onverdoofd.  
 Hoor ze vry de tong verplooiën,  
 Waer ge stamelt als een kind.  
 Om haer vryheidsfeest te tooien,  
 Klinkt nog forssig 't Schild en vrind.

Belgie kweekt u heldenzonen,  
 Die de roem der vaedren wacht.  
 Gy moet ze op die vaedren toonen,  
 Op dit onverzwakt geslacht.  
 Dat uw roem ten toppunt klaver',  
 Dat de taelband u verbind';  
 En, genaekt uw vyand, daver',  
 Donder' dan uw: Schild en vrind!

**Waterloo.**<sup>aant.</sup>

Neen, 'k zal geen offerwijn voor zulke helden plengen:  
 Hy hoont de menschlijkheid die dees Wandalen roemt,  
 Een schandlijk wierook op hun bloedaltaer durft brengen,  
 Hun gruweldaden deugden noemt.

HELMERS.

Uit de yzren kooi was de Aedlaer losgebroken,  
 Die vijftien jaer zijn krommen snavel sloeg  
 In 't popplend hart der volken, en gewroken  
 Dacht hy zich reeds op wie hem fier verjoeg;  
 Het bliksemvuer gloeide in zijn klauwen weder;  
 Hy waende 't reeds te wisslen voor een staf.  
 De vryheid waekte; en vreeslijk zonk hy neder:  
 O Waterloo, schrik dwingelanden af!

De ontzachtbre Leeuw bewaekt er de asch der braven,  
 Wier bloed vervloot voor 't welzijn van 't heelal.  
 Daer rusten zy, in hun triomf begraven,  
 Wier glorie nooit voor Neêrland sterven zal.  
 Hun schimmendrom roept vaderlanders tegen:  
 'Bukt voor geen Frank! veel liever in het graf!  
 Wy gingen voor: volgt uwer vaedren schreden!  
 O Waterloo, schrik dwingelanden af!

Mijn vaderland, hoe zal uw bodem beven!  
 Een praelgesteente op d'eigen vryen grond  
 Voor dwinglandy, voor wie u dong naer 't leven,  
 En jaren lang uw boezem heeft doorwond!  
 Napoleon.... in hunne ontaerde monden  
 Bromt deze naem, des menschdoms geesselstraf;  
 Een afgrondskolk, die volken heeft verslonden....  
 O Waterloo, schrik dwingelanden af!

Die gruwelen doen 't jongste kroost verstommen,  
 Dat twyflen zal, al staen zy trouw geboekt;  
 Een praelgesteent voor die Wandalendrommen,  
 Door 't bloedend hart der moeders nog vervloekt!...  
 Vergeefs! de Leeuw bewaekt die heilige aerde;  
 Ons dankbaer hart bewaekt der helden graf,  
 Die vryheidszucht, als wrekende englen, paerde.  
 O Waterloo, schrik dwingelanden af!

O Gallië, die u wilt doen vergeten,  
 Dat gy voor ons bezweekt by 't schoon-Verdrag,  
 Een donderwoord zy u nog toegesmeten  
 Met Waterloo: de gulden-Sporenslag!  
 Richt ook een graf daer op voor Filips slaven!  
 Uwe overmacht versloof daer ook als kaf.  
 Heerscht ge ooit hier weêr, het zy alleen op graven!...  
 O Waterloo, schrik dwingelanden af!

1838.

## De Vlaemsche Boer.

Hy verleende wat wy vroegen:  
Weinig nooden, veel genoeg;  
Volop liefde en volop brood.

*IMMERZEEL, de vergenoegde Landbouwer.*

God-zelf heeft ons 't bevel gegeven,  
Uw werk verdiene u 't daeglijksch brood!  
Het werk doet ieder vrolijk leven,  
Van d'ochtend tot het avondrood.  
Gy leeft door ons, o stedelingen.  
Benijdt den stillen boerenstand,  
Wanneer gy langs het veld hoort zingen:  
Ik ben een boer van Vlaenderland.

Een dag verloren zonder werken,  
En 't waer met ons geluk gedaen.  
De Hemel, die ons wil versterken,  
Ziet zegenend dien arbeid aen.  
Wy rusten 's zondags, bly getreden  
Ter kerke, waer de wierook brandt.  
Elk zingt hier daeglijks wel te vreden:  
Ik ben een boer van Vlaenderland.

De vaedren slapen in ons midden,  
 Waer 't gras zich by een kruis verspreidt.  
 Als we op die heilge graven bidden,  
 Gevoelen wy ook zaligheid.  
 Zy werkten vrolijk alle dagen,  
 En stierven vry van aerdschen band.  
 Elk hunner zong vol welbehagen:  
 Ik ben een boer van Vlaenderland.

Ziet eens de vlaemsche boerkens dansen,  
 Wanneer de kermis wederkoomt.  
 Men ziet de vreugd in de oogen glansen:  
 Het laetste zweet heeft uitgestroomd.  
 Dan zijn de vlaemsche boerkens bazen;  
 't Viooltjen klinkt ten allen kant,  
 Men zingt, by opgeheven glazen:  
 Ik ben een boer van Vlaenderland.

Ziet onze boerkens 't koren pikken,  
 Ter plaetse waer de zee eens dreef.  
 Geen lastig werk zal hun verschrikken,  
 Indien de grond maer vruchten geev'.  
 Waer kan men zulke velden vinden,  
 Zoo wel beploegd, bezaeid, beplant?  
 Elk roept daerom met trotschheid, vrinden:  
 Ik ben een boer van Vlaenderland.

## De Belgen.

Die dapperheid, die moed, dat hart van onze vaders,  
 Is 't eeuwig erf der zoons; dat bloed bruischt door hunne aderen;  
 Die vaderlandsche drift heeft Neêrlands kroon gestut,  
 Waer voor de trouwe Leeuw zijn trotsche manen schudt.

DE VOS, *de Yver*:

Toen de aerd' voor Rome lag gebukt,  
 En slechts ons vaderland weêrstonde,  
 Zag Cesar op den Belg verrukt,  
 En riep met opgetogen mond:  
 De Belg is de eerste in heldenmoed  
 Der volken, die Germaenje voedt!

Die lof klonk volgende eeuwen door,  
 Met onverzwakten wedergalm.  
 Op, Belgen! volgt der vaedren spoor:  
 Hun graf draegt Sions heilge palm!  
 De Belg blyv' de eerste in heldenmoed  
 Der volken, die Germaenje voedt!

De Leeuw van Vlaendren is geen lam,  
Dien dwinglandy ter slachtbank sleurt;  
Den klauw verheft hy grootsch en gram,  
Die elken dwingeland verscheurt.  
De Belg blyv' de eerste in heldenmoed  
Der volken, die Germaenje voedt!

Volheerlijk blinkt hier mede 't stael,  
Dat 's aerdrijks moederschoot doorsnijdt.  
Een vruchtenryke zegeprael,  
Dien vreemde en nagebuer benijdt.  
De Belg blyv' de eerste in overvloed  
Der volken, die Germaenje voedt!

Versmeedt uw zeis tot wrekend zwaerd,  
O Belgen, in den vryheidsnood!  
En sterft, of blijft uw vaedren waerd!  
Zy waren vry, zy waren groot.  
De Belg blyv' de eerste in heldenmoed  
Der volken, die Germaenje voedt!



## Verdraegzaamheid.

Het onuitroeibaer recht der vryheid van 't geweten.

HELMERS, *Holl. Natie.*

'k Zag de eerste mael 't land weenen om zijn moeder,  
 Als Thresia baer zalige oogen sloot.  
 De zon verdween; geen storm was ooit verwoeder  
 Dan welke rees by 't volgende ochtendrood.  
 De godsdienst scheen den afgrond-zelv' ontvlogen,  
 Tot zoete vreê den zegen had herbaerd.  
 Verdraegzaamheid is dochter des Alhoogen,  
 En broederhaet is kind der zondige aerd.

Ik zag de jeugd voor 't stael des oorlogs vallen,  
 Terwijl hy pronkte op zijn bebloede kar.  
 Elk zegelied stond ons op duizendtallen:  
 Verschriklijk blonkt ge, o trotsche morgenstar!  
 Zelfs tegen God waert gy ten strijd getogen.  
 Hy blies: gy vielt; en Neêrland was gepaerd.  
 Verdraegzaamheid is dochter des Alhoogen,  
 En broederhaet is kind der zondige aerd.

'k Zag onzen grond, die 't lijk had bly verzwolgen  
 Van 't groote heir, bekleed met milder oegst.  
 Geen oorlog meer, geen volk op volk verbolgen;  
 De sikkel blonk, de degen lag verroest.  
 O zaelge tijd, waerom zoo ras vervlogen?  
 Keer spoedig weêr: ik heb wat hoop bewaerd.  
 Verdraegzaamheid is dochter des Alhoogen,  
 En broederhaet is kind der zondige aerd.

Moge ik ten minst die hoop ten grave dragen,  
 Dat dweepery uit alle harten vlood;  
 Dat de eigen band om ieder is geslagen,  
 Die 't lieve licht in Nederland genoot,  
 Dat Godsdienst daelde uit gouden hemelbogen  
 Op 't liefdealtaer, voor schennisse bewaerd.  
 Verdraegzaamheid is dochter des Alhoogen,  
 En broederhaet is kind der zondige aerd.'

De gryzaert zong, omringd van al zijn zonen:  
 Een kleinkind loeg, dat op zijn kniën zat.  
 Een zoete maegd wou 't zilvren hair bekroonen  
 Des bravens mans, die 't vaderland aenbad.  
 Vergeefs: hy treurde; een traen liep uit zyne oogen;  
 En op zijn graf werd de eedle spreuk bewaerd:  
 Verdraegzaamheid is dochter des Alhoogen,  
 En broederhaet is kind der zondige aerd.

**Belgie.**

Eenvoudigheid en deugd versierden, Belg, uw vaderen.  
 Hun gloeide vryheidszucht en heldenmoed in de aderen.

Na GOLDSMITH, *the Traveller*.

Zing luid, oprechte Belg, mijn broeder,  
 Ter eere van het vaderland.  
 Ja, Belgie is een teedre moeder,  
 Die ons vereent in vasten band.  
 Zy moet naer 't juichend lied verlangen,  
 Dat onze kinderliefde bood.  
 In Belgie heb ik 't licht ontfangen:  
 Dit land bemin ik tot de dood.

Geen boeien passen aen de Belgen:  
 Ze leven vry, of sterven bly.  
 Hun zwaerd kan elk tyran verdelgen;  
 Slechts voor den Heere knielen zy.  
 Ziet gy die Leeuwevaen daer hangen?  
 Zy draegt uw beeld, o landgenoot!  
 In Belgie heb ik 't licht ontfangen:  
 Dit land bemin ik tot de dood.

Maer bloeit op nieuw de zoete vrede  
 Op dezen glorieryken grond,  
 In dorp by dorp, in steê by stede  
 Strooit zy haer milden zegen rond.  
 Gezondheid bloost op alle wangen;  
 Elk vindt er werk, en kent geen nood.  
 In Belgie heb ik 't licht ontvangen:  
 Dit land bemin ik tot de dood.

Hier woont, by onbevleete zeden,  
 Voorouderlyke eenvoudigheid.  
 Wy luistren naer de stem der reden,  
 En paren yver aen beleid;  
 De braefheid heerscht in alle rangen;  
 Godsdienstig is er klein en groot.  
 In Belgie heb ik 't licht ontvangen:  
 Dit land bemin ik tot de dood.

Wy durven 't heilig outer naderen,  
 En buigen, biddend, voor u neêr:  
 O Vader onzer achtbre vaderen,  
 Vergroot ons heil, vergroot onze eer.  
 De Belg zinge u zijn lofgezangen  
 Tot 's warelds uiterst avondrood!  
 In Belgie heb ik 't licht ontvangen:  
 Dit land bemin ik tot de dood.

## Op de plaetsing van Rubens Standbeeld.

O ziet ge, op purpren wolk verheven,  
 Daer niet met zegenende hand  
 De schim van grooten Rubens zweven,  
 Hem lauwen aan zijn kindren geven?

POTGIETER, *Antwerpen.*

't Kanon barst los; de Scheldegolven klateren,  
 En Antwerps veste dreunt er van.  
 Twee eeuwen stof schudt, by het jubelklateren,  
 Haer schilder af, die groote man,  
 Wie of er schooner zonne zag?  
 O Belgies zonen,  
 Tiert deez' dag.  
 Zalig die 't beleven mag!  
 Vlecht u kroonen  
 Met een lach.

De blyde Belg, die Antwerps vest mag naken,  
 Dankt God, die ons een Rubens gaf.  
 Hoort gy de stem des grooten mans ontwaken?  
 Verwinnend stijgt hy uit het graf!

Wie of er schooner zonne zag?  
 O Belgies zonen,  
 Viert deez' dag.  
 Zalig die 't beleven mag!  
 Vlecht u kroonen  
 Met een lach!

De schimme spreekt: 'Uw zwaerd heeft my gewroken,  
 O Belgie, op tyrannenroof.  
 De koopren mond is weder losgebroken:  
 Uw hand plukt weder lauwerloof.'  
 Wie of er schooner zonne zag?  
 O Belgies zonen,  
 Viert deez' dag.  
 Zalig die 't beleven mag!  
 Vlecht u kroonen  
 Met een lach.

De schimme spreekt: 'O waerde zoons der vaderen,  
 'k Verrijs voor u in 't kunstmetael.  
 Mocht ik een krans voor 't vaderland vergaderen,  
 Het land juicht in mijn zegeprael.'  
 Wie of er schooner zonne zag?  
 O Belgies zonen,  
 Viert deez' dag.  
 Zalig die 't beleven mag!  
 Vlecht u kroonen  
 Met een lach.

Geliefde schim, wier glans niets kan verminderen,  
Verlaet deez' wallen nimmermeer.  
Uw scheppingsgeest ontvlamm', beziele uw kinderen!  
Zy vesten de oogen op uwe eer.  
Wie of er schooner zonne zag?  
O Belgies zonen,  
Viert deez' dag.  
Zalig die 't beleven mag!  
Vlecht u kroonen  
Met een lach.

**Neen.**

Kom, deel in onzen strijd, deel in ons overwinnen:  
Een Nederlander kan slechts Nederland beminnen.

LOOTS, *de verlossing van Nederland.*

Zy spraken: 'Ja, laet ons hun boeien smeden.  
Ontbelgen wy het nederduitsche volk.  
Laet ons zijn tael, als een slavin, vertreden;  
Dat smaed en list die noordstar overwolk'!  
't Zal vroeg of laet voor 't groot Parijs wêer kruipen.  
Het belgisch volk besta van naem alleen!  
Verfransching moet in merg en beendren sluipen;  
't Zy heel verfranscht! 'Maer 't bardenchoor sprak: Neen!

Neen, neen! herhaelde elk vaderlandsche boezem;  
Ik blijf een Belg, gelijk de Heer my schiep.  
Weg, fransche kelk, met uw vergifte droesem!  
Stort om, verzink tot in des afgronds diep!  
Hoe zouden wy het vaderland, als slaven,  
Verzaken, wy, roemruchtig vrygestreên?  
By Gode, neen!' - En de echo uwer graven,  
O Waterloo, herhaelde plechtig: Neen!



Toen spande 't choor der barden hooger lieren,  
En zong de ziel der Belgen vreugdevol;  
Toen bleef hun vlag daer onvernederd zwieren,  
En 't bastertkroost verbeet zich 't harte dol.  
Toen zag de Almachte op Belgies zonen neder,  
En uit dien blik vloot zegening daer heen.  
Toen dreunde 't woord uit duizend monden weder:  
Geen aterling verfranscht ons immer, neen!

## De laetste Vaderles.

't Is noodeloos voortaan, o Neêrlands jongelingen!  
 De poort der gruwelstad bij drommen in te dringen;  
 't Is noodloos, dat gij daar uw kunstgevoel verfiijnt,  
 En 't deugdgevoel verstomt, en Gauler wordt of schijnt;  
 Laat af, dat ge ons den smaak dier wuften wilt doen kennen,  
 Om aan hun vlotte trouw en woordbreuk ons te wennen.

LOOTS, *Roem en vaderland.*

'Onthou mijn les: baed in de welvaertstralen  
 Van Belgies zon het vrolijk aengezicht;  
 Ween in heur smart, juich in heur zegepralen;  
 Strooi weldaên rond, verbroedering en licht.  
 Vloek op het ras, dat, haren schoot ontstegen,  
 Met franschen voet haer beeld omverre stiet!  
 Geliefde zoon, ontfang mijn laetsten zegen:  
 Aenbid uw land; verzaak de vaedren niet!

Bemin, als mensch, het volk van Seines beemden,  
 Dat op ons veld den rampkelk ledig goot;  
 Maer wordt geen spot aen broeders of aen vreemden:  
 't Land boven al, waer onze stam ontsproot!

Gezegend hy, die, tot den Heer gestegen,  
 In rein gebed zijn hulde aen Belgie biedt!  
 Geliefde zoon, ontvang mijn laetsten zegen:  
 Aenbid uw land; verzaek de vaedren niet!

Vereer de tael, de gouden tael dier vaderen,  
 Die gy reeds putte uit reine moederborst.  
 Ze ontsluit een schat: aen heure letterbladeren  
 Verkwikte gy uw jongen wijsheidsdorst.  
 Bezing uw land, schoon alle lieren zwegen,  
 En 't belgisch hart ontblaker' by uw lied.  
 Geliefde zoon, ontvang mijn laetsten zegen:  
 Aenbid uw land; verzaek de vaedren niet!'

Hy zegent hem: de zwakke hand viel neder,  
 Versteven, koud; hy sluimerde in ter rust.  
 Nu sloot de zoon dat oog zoo godlijk teeder,  
 Dien achtbren mond, voor laetst vaerwel gekust.  
 En, op de kniën voor d'engel Gods gelegen,  
 Zwoer hy den eed, die vurig opwaert schiet,  
 Bezong zijn land, en smaekte Godes zegen.  
 Belg, volg hem op: verzaek de vaedren niet!

## Het Oosterlicht.

Het daghet uit den Oosten.

*Oud lied.*

Zoekt ge naer een broederstander,  
 Nederduitsche vaderlander,  
   Nazaet van germaenschen spruit  
   Trek uw harte van het Zuid!  
 't Onderdrukte steeds uw moeder.  
 Zoekt gy een getrouwen broeder?  
   Wend van 't Zuid uw aengezicht:  
   Uit het Oosten daegt u 't licht.

Zoekt ge naer den boom, wiens loover  
 In aloude tyden over  
   't Wiegjen uwer vaedren hing,  
   En 't met schaduwkoelte omving?  
 Frankrijk zag hem nooit ontluiken:  
 Duitschland voedt zijn frissche struiken.  
   Wend van 't Zuid uw aengezicht:  
   Uit het Oosten daegt u 't licht.

Belgen, zoekt gy naer de zeden  
Van die vaedren, steeds aenbeden?  
    Zoekt ge naer een zustersael,  
    Ongeleende zonnestrael,  
Die gy opvangt in het harte;  
Die, als 't lemmer, Franschen tartte?  
    Wendt van 't Zuid uw aengezicht:  
    Uit het Oosten daegt u 't licht.

Hoog- en Nederduitschers, zonen  
Van de dappere Teutonen,  
    Paert uw buigbre, uw forsche stem,  
    Paert uw pen en lier vol klem,  
Paert uwe onverkrachte zielen.  
Belgen, wie voor Babel knielen,  
    Wendt van 't Zuid uw aengezicht:  
    Uit het Oosten daegt u 't licht.

## Zuid en Noord.

... Zusters, door natuur met de allernaauwste banden  
 Vereenigd; in wier borst dezelfde vlammen branden  
 Van onderlinge zucht, en roem, en vrijheidsmin;  
 Eens zelfden vaders zorg, een zelfde huisgezin.

BILDERDIJK, *Holl. aen Belgie.*

Ik heb den twist uit d'afgrond op zien breken,  
 En zwaaien hier de roode fakkel om.  
 Ik heb geweend, wanneer zy, opgesteken,  
 Vernielend vloog door 't liefdeheilgdom.  
 Maer, Gode dank! weêr waeit de vredestander,  
 En overdekt het eens gescheiden land.  
 O Zuid en Noord, verbroedert met elkander,  
 En leve Nederland!

Als de Oppermacht, in langvervlogen dagen  
 Hier stroomen vormde, en bosch, en berg, en dal,  
 Sprak hy, het oog op onzen grond geslagen:  
 't Is Nederland, dat men u noemen zal!  
 Zijn woord staet vast, wat met den tijd verander':  
 't Omvlocht u zelf met onverbreekbren band.  
 O Zuid en Noord, verbroedert met elkander,  
 En leve Nederland!

De sterveling moog' d'Eeuwge tegenspreken;  
 De tael blijft tael, en 't land verslingerd niet.  
 Jehova wenkt: de brandzee, vlakgestreken,  
 Bezwijkt, en vloeit, gelijk een zilvren vliet.  
 Wees Bat of Belg, uw naem is Nederlander,  
 Wanneer 't gevaer u-beiden dreigt met schand.  
 O Zuid en Noord, verboedert met elkander.  
 En leve Nederland!

Een andre staf moge over Belgie zwieren  
 Dan die de wieg van Ruiters overzwiert,  
 Wat geeft die staf? Op onze krijgsbanieren  
 Blinkt de eigen Leeuw, dien 't heidenharte viert;  
 In de eigen tael bidt ieder vaderlander:  
 'Beschut, o Heer! ons-beider welvaartstand.'  
 O Zuid en Noord, verboedert met elkander,  
 En leve Nederland!

Ver, ver van my vermeetele en ydle wenschen!  
 De staetkunst knotte een vorstelyken staf.  
 Maer, broederen! zy koomt alleen van menschen,  
 En broedermin daelt van den hemel af.  
 Wel, volgen wy haer goddelyken stander,  
 Die, als een baek, voor beide volken brandt:  
 O Zuid en Noord, verboedert met elkander,  
 En leve Nederland!

**De Nederduitsche Tael. Feestdronk.**<sup>aant.</sup>

O, laet dan maer de donders rommelen;  
 dat vry de bliksem om hem schiet!  
 Dit zal hem tak, noch kruin doen schommelen:  
 Den boom der tael verdelgt men niet.

F. RENS, *aen de belgische dichters.*

Wiens ziel in Belgies heil geniet,  
 En jubelt in zijn glans,  
 Verruilt de tael der vaedren niet  
 Voor 't haer niet waerdig fransch.  
 'Die trotsige armel!' o Arouet,  
 Schreeft gy, zoo 'k wel vertolk.  
 's Lands tael is rein van vreemde smet:  
 De tael is gantsch het volk.

Gespierd, oorspronkelijk, vry en los,  
 Gelijk de aloude Belg,  
 Verheffe zy den schedel trotsch,  
 Zy, echte vrymans telg.



Haer ryken schryverschat begraeft  
 Nooit de vergetelkolk.  
 Ze zijn met kunst en deugd begaefd:  
 De tael is gantsch het volk.

Gy, zonen van de moederspraek!  
 Bewaerheidt deze spreuk.  
 Haer schut is u een dierbre taek,  
 Wie haren eerstam benk'.  
 Ze vond een weërgalm in uw hart,  
 Dat zy verstrekt ten toek:  
 Ze ontvlamt en redenaer en bard:  
 De tael is gantsch het volk.

Zy winne in groei, zy winne in bloei,  
 Wat storm haer tegenloeit.  
 Door elken vlaemschen boezem gloei'  
 't Gevoel, dat ons doorgloeit.  
 Dit 's onze vaderlandsche wensch:  
 Haer walme een wierookwolk!  
 Belg, is de schrijfstijf gantsch de mensch,  
 De tael is gantsch het volk.

Dat u het harte sneller klopp',  
 Uw blik ten hemel rijz',  
 Taelgeuzen, heft de bekers op,  
 Naer vaderlandsche wijz':  
 De tael deez' feestdronk toegebracht!  
 Die feestdronk zy een dolk  
 In 't hart van 't franschzot aepgeslacht!  
 De tael is gantsch het volk.

## De Vlaemsche Poëzy. Feestdrank.

Daar waar der kunsten outer blaakt  
 Van feeslyke offeranden,  
 Daar moet, by 't vonklen van den wijn,  
 Gy, Dichtkunst! niet vergeten zijn.

DA COSTA, *de hollandsche Poëzy.*

Wy denken zelfs by feestvermaken  
 Aen de eer van 't heilig vaderland,  
 En voelen ook die liefde blaken,  
 Den blyden wijnkroes in de hand.  
 Parijs vertrapte 't land: wy zwegen.  
 De kluister brak: we zongen vry.  
 De kunst herleeft met Godes zegen:  
 Drinkt de eer van Vlaendrens Poëzy!

Op, vlaemsche barden! nu geklonken!  
 Brengt uwe glazen lustig rond.  
 Naer vaderlandsch gebruik gedronken!  
 Vry is de ziel weêr, en de mond.

Elk onzer zy der tael een wreker,  
 Ten spijt van dwaze bastaerdy.  
 Voert voor de lier den purpren beker;  
 Drinkt de eer van, Vlaendrens Poëzy!

Dat onze kruin met wijngaerdranken,  
 Die 't lauwerblad benyde, prijck'.  
 Veel moeten wy dien nektar danken,  
 Ja, eens wellicht een Bilderdijck.  
 Goed drinken en goed dichten tevens,  
 Zie daer de prijs, waer voor ik stry':  
 Zie daer de vreugdebron des levens:  
 Drinkt de eer van Vlaendrens Poëzy!

En gy zoo lief, zoo zacht, zoo teeder.  
 Wier blik gevoel en deugd verraedt,  
 Gy, aen wier roozenhand de veder  
 Meer dan op 't hoofd bevallig slaet,  
 Gy hebt ons eene Moens gegeven;  
 Om u, o vrouwen, juichen wy.  
 Nog eens de glazen opgeheven:  
 Drinkt de eer van Vlaendrens Poëzy!

## **Aenteekeningen.**

### **De Belgen.**

Eene navolging van het fransche dichtstuk des heeren Ph. Lesbroussart, in 1812 voor de eerste maal verschenen, doch hier met tusschenschuiving van enkele plaetsen, zoo als ons slot.

Het oorspronkelijk werk gaet verzeld van aenteekeningen, naer welke wy verzenden. Wy merken slechts aen dat de titel van Vorst, aen Maria-Theresia gegeven, op den uitroep der Hongaren ziet, toen de mannelyke heldinne hunnen bystand inriep: ‘Sterven wy voor onzen vorst Maria-Theresia!’

### **De dood van Egmont.**

Het antwoord van Alva aen Sabina, welke hem de ontslaking van haer gade verzocht, berust op de geschiedenis. Hooft, die hetzelfde vermeldt, deelt ook mede dat Hoorne en Egmont zich schriftelijk, zonder advokaet, moesten verweeren. De tweede van Egmonts zonen heeft een onbrekelyken afkeer tegen Spanje behouden.

Egmonts graf, dat men verdwenen dacht te zijn in den brand van Sotteghems kerke, ten jare 1645, werd aldaer, in 1804, onder 't hoogaltaer, ontdekt. Jammer dat men er de oude, eerbiedwaardige gedaente van 's Graven kasteel veranderd hebbe: de oude brug bestaet nog gedeeltelijk, op welke Sabina, met hare talryke kinderen, knielde, toen

men Egmonts dierbaer overschot, den 15 juny 1568, tien dagen na zyne onthoofding, ter ruste bestelde.

Sotteghem bezit tot dus verre, ter verheerlyking des vaderlandschen martelaers, niets dan een grafzerk zonder opschrift, en een voetstuk zonder standbeeld!

### **De slag van Prêle.**

Men leidt Prêle van *Proelium*, strijd, af; en Vitrival, van *Victorioe vallis*, zegedai.

Over dezen slag ga men Caesar, *Comment. de bello Gallico*, I. II, na.

Van de volgende plaetsen is, onder andere, gebruik gemaekt: *Loci natura erat hoec, quem nostri castris delegerant: collis ab summo oequaliter declivis ad flumen Sabin vergebat, etc..... Subito omnibus copiis provolaverunt, impetumque in nostros equites fecerunt. His facile pulsus ac proturbatus, incredibili celeritate ad flumen decucurrerunt.*

Wy kunnen de lust niet wederstaen om de volgende, voor de Belgen hoogstroemryke plaets, nog afteschryven: *At hostes etiam, in extrema spe salutis, tantam virtutem proestiterunt, ut, cum primi eorum cecidissent, proximi jacentibus insisterent, atque ex eorum corporibus pugnarrent; his dejectis et coacervatis cadaveribus, qui superessent, ut ex tumulo, tela in nostros conjicerent, pilaque intercepta remitterent: ut non nequidquam tantoe virtutis homines judicari deberet ausos esse transire latissimum flumen, adscendere altissimas ripas, subire iniquissimum locum, quoe facilia ex difficillimis animi magnitudo redigerat.*

### **Pieter de Coninck.**

‘De coningine beval heuren ooms, dat men alle der sueghen van Vlaenderen hare borsten afsnijden soude, en al heure verkenen met sweerden duerspeeten soude: dat varen die vrouwen ende kinderen; ende die mans alle dootslaen sonder eenighe ghenade, de welke si hiet dye honden van Vlaenderen.’ *Dits die excellente Chronicke van Vlaenderen*, blz. 44 v<sup>o</sup>. Zie mede Meyeri *Annales Flandriae*

## Groeninge.

De stichter van het kapelletjen, aldaer gesteld ter herinnering aen den roemryken slag, en omtrent een paer honderd stappen buiten de Gentsche poort van Kortryk gelegen, is de Heer Felix-Eduardus Dujardin, geboortig van die stad en binnen dezelve, den 18 april 1837, ingeslapen. Vrede zy der assche van den vaderlandschen man!

## Zendbrief van Egmont aen Filips II.

Eenige plaetsen zijn na Egmonts brief gevolgd.

## Willem I.

Even als Muretus eene lofrede op de S<sup>t</sup>-Bartelsnacht vervaerdigde, schreef de geleerde Livinus Torrentius, bisschop van Antwerpen, een lierzang op dien hy noemt: den eeuwigen roem der Seine, den Hercules verwinnenden held, den allerkloeksten tyranvermoorder - Balthasar Gerards!

Zie zyne *Poemata*, Antw., 1594, blz. 305.

## Het Turfschip van Breda.

De Spanjaerts verbranden hetzelve, na dat de stad in 1624 weder door Spinola ingenomen werd. Men maekte op die machteloze wraek het puntdicht, dat wy uit de *Medalische historie der republyk van Holland* (Amst., 1690) overschryven:

*Stulte, quid in putrem soevis, Hispanae, carinam?  
 Solverat hanc (flammis nil opus) ipsa dies.  
 Non hoc illa, tibi quoque Broedam sustulit olim:  
 Par validae classibus viribus una ratis.  
 Illius hoc umbra est, quam coelo fama locavit,  
 Quamque Argo comitem gaudet habere sibi.  
 In facinus nil flamma potest tam nobile noctis:  
 Eternam, dum tu destruis, ipse facis.*

### Het heldengraf.

Men heeft getracht het fraeie Sapphische metrum althands voor het oor, hier weêr te geven. 't Eenigste stukjen in dezen trant dat wy kennen, komt voor in de *Olyfcrans der Vrede* (Amst., 1649, blz. 317).

*Zalige vreê-nymf, schoone maacht gebooren,  
Uit Jovis zeetel, die u heeft verkooren  
D'eerste der Nymfen, 'k heb uw lof beschooren  
Nieuwe gezangen.  
Zangen gezongen op geen duytschen veeder,  
Welke van Sapphoos melk-aâr vloeyende neder,  
Om u te looven voor dat heyl-zaem weeder,  
Als wy ontfangen.*

Men ziet dat de maet niet overal zuiver is.

### Godfried en de zwaen.

In 't aenhangsel der *Chronique rimée de Philippe Mouskes*, uitgegeven door den B<sup>on</sup> de Reiffenberg (Brussel 1838, I, 701) staet het volgend uittreksel van den roman *du Chevalier au cygne et de Godefroid de Bouillon*:

*Ausy com Godefroid viers le ciel regarda,  
Vit un chisne volant, ensy qu'il ly sembla,  
Sur le cief Godefroy par IIII fois vola,  
Et quant il ot volé, ung petit s'esleva.  
Deviers Jherusalem chus chisnes s'en ala  
Et vint sur une tour et iluec s'ariesta,  
Et se fu une tour par où depuis entra  
Godefroy de Buillon en le cité de là.*

### Jooris Weppe Joostensz.

Na G. Brandt, *Geschiedenis der Reformatie*, blz. 266, en Van Balen, *Beschryving van Dordrecht*, blz. 83.

### **Jan de Glimes, markgraef van Bergh.**

Strada (Dec. I, 1, III), gewaegt van dien moed. De heer Adolphe Mathieu, herinnert dien in een vers aen den grave T. de Glymes, bevelhebber der burgerwacht te Bergen (*Olla-podrida*, Bergen, 1839, blz. 177).

### **De overstroming van Allerheiligen.**

Zie *Grand théâtre historique*, t. V, en Le Maieur, *Gloire belge*, II. 169.

### **De Waterloosche Leeuw.**

Een der belgische volksvertegenwoordigers heeft voorleden jaer voorgesteld dit gedenkteeken van Neêrlands roem omverre te rukken!

### **Waterloo.**

Dit stukjen werd vervaerdigd by't vernemen dat de Franschen op dit slagveld een gedenkteeken zouden oprichten!

### **De Nederduitsche tael.**

By den aenvang van dit lied wordt er gezinspeeld op de woorden van Voltaire (*Lettre à M. de Beauzée*): *La langue française est une indigente orgueilleuse qui craint qu'on lui fasse l'aumône*. Van daer waerschyndlyk, dat Helmers van deze tael sprekende, in den *Lof van Amsterdam*, zegt:

*Zij, trotsche beedlares; zij, die van de aelmoes leeft,  
Die zij aen Rome ontnam, bij ons gebedeld heeft.*

De spreuk: *de tael is gantsch het volk* werd voor de eerste mael door my aangewend in den lierzang *aen Belgie*, verschenen in 1835. Kort na deszelfs uitgave heeft de maetschappy van vlaemsche Letteroefening, te Gent, die woorden tot zinspreuk aengenomen.